

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankantni pismen ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inostranstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3172

Predsedniški zbor

Polnoštevilna udeležba in popolna soglasnost. — Važni sklepi — Slovensko učiteljstvo vztraja verno na deklaracijskih načelih.

Predsedniki sreskih društev JUU sekcije za dravsko banovino zborujejo vsako leto dvakrat ali trikrat. Na teh predsedniških zborih se premotri izvršeno delo v pretečenih dobi, a obenem se začetavajo smernice bodočemu delu v sekciji.

Nedeljski predsedniški zbor v Celju je bil važen zlasti zaradi tega, ker je pokazal popolno soglasnost v učiteljski organizaciji Slovenije in neuklonljivost volje učiteljskih opolnomočenih predstavnikov, voditi stanovsko organizacijo dosledno tudi v bodoče po začetni poti. Vseh 34 sreskih društev je bilo zastopanih na tem sestanku, kar se zgodi le redko kdaj, zbran je bil pa tudi ves upravni in nadzorni odbor sekcije, le en član se je opravičil.

Predsednik tov. Metod Kumelj, ki je zborovanje vodil, se je v svojem govoru dotaknil vseh perečih vprašanj učiteljskega stanu in naše organizacije. Zv. v začetku svojega nagovora je naglasil, da bo čutil vselej za svojo primarno dolžnost čuvati v organizaciji deklaracijsko osnovo, in bo dosledno odbijal vse poizkuse, zanašati vanjo kakršne koli tuje vplive. Z isto doslednostjo bo šlo njegovo delo tudi za tem, da ohrani organizacija svojo avtonomijo. Prosil je tudi, naj mu članstvo poleg zaupanja nakloni tudi vso oporo in pomoč, kakor jo je tako tovariš in poštvalno izkazovalo dolgo vrsto let tovarišu Ivanu Dimniku.

Iz predsedniškega poročila bi bilo poudariti: do neprijateljskega nastopanja napram učiteljstvu je prišlo vedno le tam, kjer so bili ljudje nahujskani; obžalujemo versko in narodno nestrpnost, ki se je pojavila v zadnjem času napram učiteljstvu v dravski banovini; sekcija je v stalnem kontaktu s prosvetnim oddelkom, osebno smo našli tam polno razumevanje, zato z gotovostjo računamo tudi na praktične uspehe; neobhodno je potrebno, da se obravnava prosvetna personalna vprašanja nadvse dosledno po določbah zakona; zadržano pričakujemo, da bo ukrenjeno vse, da se vrne mir in zadovoljstvo v učiteljske vrste, zato je treba predvsem začeti z reparacijo po službeni potrebi premeščenega učiteljstva; potrebna je sprememba zakona tako, da se mesta sprti mesečno razpisujejo in sprti oddajajo, s tem, da se premeščitve izvrše v teku glavnih počitnic; četudi do danes v resoru prosvetnega ministrstva še niso uvedene rangne liste, je treba postopati dosledno tako kot da bi bila izvedena sistemizacija z vso doslednostjo; čimprej je treba pristopiti k temu, da se ukine celibat in vse določbe, ki uvajajo razliko v prejemkih med samskimi in poročenimi učiteljskimi. V svojem poročilu se je predsednik dotaknil tudi vprašanja naših prejemkov, šolske uprave in šolskega nadzora, vprašanja upraviteljskega zvanja in drugih aktualnih vprašanj.

Spomin umrlih tovarišev, zaslužnih učiteljev tov. Grmeka, Lukmana, Tončiča in direktorja Marolta, je zbor počastil z enominutnim molkom.

Duh organizacije

Upravni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja je imel dvodnevno sejo 4. in 5. t. m.

Sklicanje tega organizacijskega foruma je zahtevalo predvsem delo v sami organizaciji, a v drugi vrsti to, ker se je na čelu prosvetne centrale izvršila sprememba.

Pri razpravi o situaciji, v kateri se nahaja učiteljska organizacija, je ugotovljeno, da niti uprava, niti članstvo nista dala nikaškega povoda za razvoj dogodkov, ki so dovedli do rušenja organizacije, do ustvarjanja nezadovoljstva med članstvom in na ta način tudi do zaviranja vseh akcij, ki potom prosvete vodijo k nacionalnemu in državnemu progressu.

Učiteljska organizacija je hotela vso svojo moralno intelektualno moč staviti v službo vsega naroda, ona je iz svoje srede in iz svojega dela izločila upravljanje po efemernih strankarsko političnih vplivih. Narodna prosveta je kulturna dobrina vsega naroda; narodni učitelj pripada vsemu narodu, a ne samo nosameznim njegovim delom, posebno ne takim delom, ki so formirani izključno na osnovi strankarsko političnega gledanja na življenje in je zaradi tega povsem naravno, da mora biti stanovska organizacija obvarovana vsakega strankarsko političnega vpliva. Tako postavljeno stališče organizacije je naložilo na drugi strani pred kratkim na dijame-tralno nasprotno razumevanje. Naravna je stvar, da je po tako nasprotnem razumevanju bila izključena možnost za harmonično akcijo v korist naroda in države. Na strani orga-

po izpolnjeni službeni dobi so bili upokojeni tudi trije dolgoletni predsedniki sreskih učiteljskih društev in znani boreci za učiteljske pravice tov. Mavrič Karel, Schell Henrik in Lebar Franc, kakor tudi član nadzornega odbora Bučar Alojzij. Vsem štirim so bile na zborovanju izročene krasno izdelane diplome z besedilom, v katerem izreka Jugoslovensko učiteljsko združenje — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, odlikovancem zahvalo in priznanje za dolgoletno neumorno delo v učiteljski organizaciji za dobrobit učiteljskega stanu, za prosep šole in za kulturni dvig slovenskega naroda.

S predsedniškega zboru so bile poslone pozdravne brzojavke tov. Ivanu Dimniku, izvršnemu odboru JUU v Beogradu, upravi sekcije za dravsko banovino v Nišu in upokojenemu bivšemu predsedniku profsorskega društva Kneževicu.

Tajniško poročilo, ki ga je podal tovariš Drago Supančič, je bilo zelo izčrpno in je obsegalo sledeča poglavja: glavna skupščina, demisija Ivana Dimnika, seja upravnega in nadzornega odbora, podporni fond, obmejno in manjšinsko šolstvo, pedološki kongres, poset pri načelniku prosvetnega oddelka, tečaj za brezposelne, napadi, Mladinska matica in vse ostale odseke, gospodarski svet, načelne zadeve, aktiviranje članstva, Prosveta, prosvetna personalna politika — korekture, napredovanja itd.

V razpravi, ki je bila zelo živahna, so predsedniki sklepali o aktiviziranju članstva, ki bo obsegalo predvsem akcijo za zvišanje števila naročnikov Mladinske matice, sodelovanje članstva za ureditev našega gmotnega vprašanja in sestanke predsednikov in tajnikov sreskih učiteljskih društev z zastopniki sekcije.

Sestavo in objavo rangne liste napredovanj vsega učiteljstva v banovini je zbor pozdravil in izrazil svoje zadovoljstvo.

O delu gospodarskega sveta je poročal tov. Oman, a o Učiteljski tiskarni tov. Poganičnik. Obe poročili sta pokazala jasno sliko naših gospodarskih ustanov.

Poročilo urednika »Našega roda« tov. Ribičiča je sklenil predsedniški zbor, da bo izšlo letos osem števil »Našega roda«, a knjige izidejo pred koncem šolskega leta.

Naglasiti se mora, da se je na tem zboru opazila ona lepa harmonija in popolna soglasnost slovenskega učiteljstva, ki je ostala nespremenjena kljub težkim preizkušnjam. Zrcalila se je ta soglasnost ob prisrčnem slovesu od zaslužnih tovarišev in je ostala prav tako pri sklepanju o važnih vprašanjih, ki zadevajo učiteljski stan in naše šolstvo. Slovensko učiteljstvo bo tudi v bodoče ostalo povsem zvesto stanovski ideji in deklaracijskim načelom.

Dokler bodo naši predsedniški zbori tako složno in soglasno gledali na vsa pereča vprašanja, zremo lahko povsem mirno v bodočnost naše organizacije in učiteljskega stanu.

Simptomi imajo značaj anarhije. Anarhija se lahko ustvarja, — ali kako naj se jo potem pozdravi?

Uprava je stala vedno na demokratskem principu in je večkrat nudila članstvu priliko, da se izrazi o njenem delovanju. Rezultat je znan. In če bi uprava sedaj delovala proti intencijam, zaradi katerih je članstvo izrazilo zaupanje, bi bila to izdaja. Zato tega noče storiti.

Povrnitev zadovoljstva učiteljstvu je skrajna potreba države in naroda. Novi gospod prosvetni minister je to najavil in mi pričakujemo.

VSEBINA:

Predsedniški zbor.
Duh organizacije.
Rangna lista.
Naše gospodarske ustanove.
Iz seje upravnega odbora.
Akademija slepe mladine iz Kočevja.
LISTEK: Veterani,
Rangna lista. — Splošne vesti. — Učiteljski pravnik. — Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Solski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

Rangna lista

V teku preteklega upravnega leta je bila od strani članstva učiteljske organizacije opetovano izražena zahteva po sestavi rangne liste za učiteljstvo. Ker ministrstvo v svojem resoru še ni začelo voditi seznamka uslužbencev po rangi niti še ni predpisalo pravilnika, ki bi vseboval natančnejše določbe o sestavljanju in vodenju tega seznamka, se je sekcija JUU za dravsko banovino v Ljubljani iz tehničnih razlogov odločila, da sestavi tako listo za učiteljstvo dravske banovine sama. Zato je iskala zadevnih podatkov pri sreskih učiteljskih društvih, pomagala pa si je poleg tega tudi s »Stalčezem učiteljstva«, s »Službenimi novinami« in drugimi pomočki.

Tako se ji je posrečilo sestaviti seznamek učiteljstva dravske banovine po rangih. Ta seznamek, rangno listo, ki pa velja zgolj za dravsko banovino in bi bil vrstni red v tej listi seveda čisto drugačen, če bi vsebovala listo po rangih vse učitelje v vsej državi, je bil objavljen v zadnji številki »Učit. tov.«

Taka lista zadobi pravo vrednost le tedaj, če je točna. Ker je kljub vsej naši skrbi gotovo prišla v listo prav gotovo marsikatera napaka, prosimo vse tovariše in tovarišice, naj vsak za sebe točno prekontrolira, ali je datum, ki ga navajamo za njegovo napredovanje v skupini pravičen. Eventualne napake naj prizadeti javijo potom sreskega društva sekciji, ki jih bo upoštevala in izvedla korekturo.

Pete skupine, ki je sicer sestavni del celotne liste, nismo objavili iz razloga, ker je to končna skupina, ki jo lahko doseže učiteljstvo. Iz te skupine ni več napredovanja v višjo skupino, marveč se prizadetim priznavajo zgolj še periodični poviški, kar se vrši avtomatično. Ravno tako še nismo objavili pripravniške skupine. Vzrok temu je, ker še ni do kraja urejena.

V vseh skupinah, v VI., VII., VIII. in IX. so na prvem mestu oni, ki so bili s temi skupinami že prevedeni po odločbah novega uradniškega zakona dne 1. aprila 1931. iz odgovarjajoče skupine bivše II. kategorije po uradniškem zakonu iz leta 1923. Seznamek teh 1. aprila 1931. v odgovarjajočo skupino pre-

vedenih učiteljev je urejen zgolj alfabetično. Bližje razporeditve po rangi z ozirom na daljše trajanje navedenih učiteljev v tej skupini, sekcija ni mogla izvršiti, ker ji manjkajo za to potrebni drugi podatki, za kar bi morala imeti vpogled v uslužbenske liste. V prvi vrsti bi prišli tukaj v poštev točni datumi, kdaj je kdo od navedenih napredoval v bivšo II./1., II./2., II./3. itd. skupino, pri onih v bivši II./1. skupini t. j. v sedanji VI. skupini pa bi bilo treba točno navesti še število službenih let in pa starost, ker bi mogli le na osnovi tako detajliranih podatkov sestaviti točno razporeditev po datumah napredovanja in v VI. skupini poleg tega izvršiti razporeditev z ozirom na prvenstveno pravico do napredovanja v V. skupino.

Učiteljem, prevedenim 1. aprila 1931. v poedine skupine, sledijo drugi učitelji. Urejeni so po datumah, ki kažejo, kdaj je kdo v to skupino napredoval. Skupina imen, ki je pod vsakim datumom, je urejena alfabetično. Za alfabetično ureditev smo se odločili spriču pomanjkanja drugih podatkov po § 102. u. z., t. j. prvenstveno podatkov o dolgotni službi vobče in o starosti. Z upoštevanjem tega bi nastale ponekod majhne diference.

Kljub tem nedostatom, ki se jih tudi pri najboljši volji nismo mogli izogniti, kaže naša lista v celoti pravi pregled o rangih učiteljstva dravske banovine.

Pri napredovanjih, izvršenih od leta 1936. dalje v oklepaju stoječe številke kažejo, za koliko je kdo v rangi preskočil drugih. Imena teh učiteljev so poleg tega navedena tudi v skupini, iz katerega so napredovali, in sicer pod navedbo datuma in leta, v katerem so prišli v dotično, t. j. v prejšnjo skupino. Imena so tu tiskana kurzivno in je v oklepaju naveden datum napredovanja v višjo skupino.

Uverjeni smo, da smo z objavo rangne liste ustregli. To pa ni bil naš edini namen. Objava služi tudi drugim ciljem. Eden od važnih je brez dvoma tudi ta, da potom članstva kontroliramo točnost našega dela. Zato je ravno potrebno, da se nam eventualne napake sporočijo.

Naše gospodarske ustanove

Vsi dobro organizirani stanovi se zavdajo, da imajo njihove organizacije šele tedaj pravi pomen, če imajo dobro materialno podlago. Prav in potrebno je, da se organizacije bavijo z idejnimi in stanovskimi vprašanji. Brez potrebnega vsakdanjega kruha bo omagal prej ali slej tudi največji idealist. Kadar pride v hišo težka nesreča ali nujna denarna potreba, mi dobro de vsaka prijazna in tolažljiva beseda, a ne olajša mi nesreče in ne odpravi dejanske denarne potrebe.

Pomagati mi more le materija — denar!
Poglejmo le našega delavca. Če oboli — on ali družinski član — ima več tednov brezplačno in strokovno zdravljenje, po nezgodi dobi odpravnino ali rento, kot brezposeln dobi denarno podporo. Okrožni urad za zavarovanje delavcev z mnogimi ekspoziturami, delavske borze, delavske kuhinje, delavska zbornica, ga ščitijo in podpirajo v težkih časih.

Gospodarsko so prav dobro organizirani grafični nastavljenici. Nekaj stotin teh iz dravske banovine si je zgradilo krasno palačo v Ljubljani. Naravnost vzorno imajo urejene podpore za bolezen in brezposelnost. Vsi ti žrtvujejo za svoje organizacije do deset in še več procentov svojih mesečnih prejemkov. Nam se zdi to mnogo, ne pomislimo pa, da vsi ti lahko brezskrbno gledajo v bodočnost, ker so preskrbljeni za dobre kot za slabe čase.

Mi učitelji imamo nekaj prav dobrih gospodarskih in socialnih ustanov, žal, da ne skrbimo s tako ljubeznijo in poštvalnostjo za nje kot razni drugi stanovi za svoje organizacije. Naši prispevki tem ustanovam so veliko premajhni in preskromni, da bi si z njimi zagotovili potrebne in izdatne podpore. Ali smo učitelji res tako nesocialni, nezavedni, da si nečemo pomagati sami in ne izboljšati težkih življenjskih razmer? Ali so

naše gmotne prilike take, da ne rabimo teh ustanov in njih dobrin?

V poročilu tajnika JUU za dravsko sekcijo za leto 1936. čitam, da je vodstvo organizacije razposlalo vsem učiteljskim društvom formularje, s katerimi naj bi poročali o zadolžitvah vsega učiteljstva v srezu. Odgovorilo je 24 društev, manjka jih 10. Na teritoriju 24 učiteljskih društev znašajo dolgov učiteljstva din 7.000.942,50. Poročila učiteljskih društev niso bila popolnoma izčrpana. Računajmo za prenizke in izpadle navedbe v poročilih, za 10 izostalih društev in za neorganizirance še din 3.000.000,— dolgov, dobimo znesek din 10.000.000,—. To je visok znesek! Pri 4000 učiteljih (icah) pride povprečno na vsakega din 2500,—, to je enomesečna plača najvišje skupine.

V naslednjih izvajanjih bom navedel naše gospodarske in socialne ustanove, ki skušajo omiliti in izboljšati težavni življenjski položaj učiteljstva naše banovine.

I. Naše največje gospodarsko podjetje je Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Ta zaposluje trenutno 91 uslužbencev, vzdržuje tiskarno, knjigovodnico, knjigarno v Ljubljani, podružnico v Mariboru, izdelovalnico papirja Jasnit in kopirnico. UT zalaga šolske knjige in zvezke, tiskovine, mladinske spise, Kroniko slov. mest, tiska vse časopise in revije za JUU sekcijo za dravsko banovino, knjige Plan. matice, Groharjeve založbe, »Sadjarja in vrtnarja« in še več drugih mesečnikov.

Sedanji upravni svet in nadzorstvo se trudita, da bi s tega podjetja čimprej odvalila težka bremena, ki so dedščina prejšnjih časov in uprav. Stanje se boljša. Z novimi dogovori so se znižale obresti, z rednimi odplačili dobiva podjetje zaupanje. Deleži rastejo! Delež din 260,— moreš poravnati v več obrokih. V zadnjih časih dobiva UT mnogo novih članov, iz nekaterih učiteljskih društev

pristopajo vsi društveniki. Naj navedem le nekatera društva, kjer ima UT veliko dobrih in zvestih prijateljev, n. pr.: Kamnik, Kranj, Logatec, Ljubljana, Maribor, Radovljica, Škofja Loka in še druga.

Zadružniki UT so deležni naslednjih dobrin:

1. Pri vseh naročilih in nakupih v UT ima vsak zadružnik 15 % popusta. Tovariš, ki šola svoje otroke v višjih zavodih, dobi v 1 ali 2 letih samo na popustih izplačan večji znesek kot znaša njegov delež.

2. Po novem zadružnem zakonu bo možno obrestovati deleže. Tvoj delež bo hkrati hranilna vloga.

3. Učiteljski tisk je nezavisen. Starejši tovariši se gotovo še spominjajo težkih časov, ko temu ni bilo tako.

4. UT ima z vodstvom stanovske organizacije tesne stike.

5. Učiteljski domovi bodo našli v UT lepo gmotno pomoč, če jo bo vse učiteljstvo podpiralo z naročili, nakupi, z deleži, in skrbelo vselej in povsod za njen razmah.

Od 4200 učiteljev(-ic) — od teh 3300 organiziranih — bi moralo biti 2000 do 3000 zadružnikov, potem bi bilo to povsem naše podjetje, res učiteljska tiskarna.

II. V naši banovini imamo Hranilnico in posojilnico učiteljskega konvikta v Ljubljani in Učiteljsko gospodarsko in kreditno zadrugo v Celju. Oba denarna zavoda poslujeta uspešno in zadovoljivo. Tovariši(-ice), ki imate svoje prihranke ali drugačne denarne zneske, vlagajte jih v ta naša denarna zavoda! Vaš denar je popolnoma varen, vloge se vam kar najbolje obrestujejo.

III. Učiteljska samopomoč v Ljubljani je stanovsko-socialna ustanova, ki je združila v svojem krogu največje število učiteljstva. V začetku novembra 1937 je štela 2612 zadružnikov. Število bi bilo lahko še večje, saj je v US včlanjenega komaj polovica vsega učiteljstva dravske banovine. Zakaj ne več? Pogoj za sprejem v US so lahki, vplačila nizka, dobrine visoke.

Zadružnik postaneš, če si zdrav, ne še 45 let star in plačaš sprejemnih pristojbin od din 97,— do 146,— (po starosti). Kot zadružnik plačaš za vsak smrtni primer din 5,—, enkrat v letu din 10,— za upravno in rezervni sklad; drugih dajatev nimaš.

Dobrine: 1. Ob smrti zadružnikovi dobe njegovi dediči posmrtnino, ki znaša 5 krat število članov v dinarjih. Danes je posmrtnina din 13.060,—.

2. US ima svoj podporni sklad, ki je imel v začetku novembra 1937 priločno din 170.000,—. Iz tega sklada dobivajo zadružniki ob boleznih, težkih nesrečah, pri čakanju na nakazilo pokojnine in ob drugih socialnih potrebah brezobrestna posojila, katera vračajo mesečno v majhnih zneskih. Podporni sklad prihrani članom US letno mnogo tisočakov samo na obrestih in drugih stroških, ki jih zaračunavajo denarni zavodi. Denar tega sklada neprestano kroži med člani US. V 3 letih je prešlo 346 prosilcev okroglo din 700.000,— brezobrestnih posojil.

3. Starostno-podporni sklad posluje od 1. jul. 1935. Imetje tega sklada znaša priločno din 40.000,—. Načelstvo oprošča najstarejše člane vseh članskih prispevkov. Te izpadle zneske nadomešča US z obrestmi od naloženega denarja v tem skladu. Zdaj je oproščenih 10 članov.

4. V US imajo zadružniki lepo moralno oporo. Ali ni prijetna zavest, če vem, da se v boleznih, nesreči ali težki denarni potrebi

lahko zaupno in uspešno obrnem na tovariško ustanovo, če vem, da bo ta ob moji smrti naklonila moji družini lepo denarno pomoč!

Kdor ni zadružnik US, naj se zgleda za sprejem. Ta socialna ustanova ima prostora za vse učiteljstvo, ima pa tudi sposobnost in moč pomagati vsem, ki se zatečejo v njen krog.

IV. Slično US posluje Samopomoč za učiteljske otroke. Izdaja za umrle otroke posmrtnine, ob polnoletnosti njim samim odpravnine. Ta znaša danes okroglo din 3000,—. Tovariši(-ice), ki imate otroke, poskrbite za nje! Vpišite jih v to zadrugo!

V. V naši banovini se vzdržuje ali šele zbira za gradnjo potrebni denar kar pet domov, Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru poslujeta že par let prav uspešno. Obema pa primanjkuje gotovina za večji obrat. Spomnite se teh zbirkami, z darovi, volilj itd. — Zdraviliški dom v Rogaški Slatini ima lepo premoženje, precejšen inventar in nudi svojim članom ob posetu tega zdravilišča lepe ugodnosti. — Naše agilne tovarišice bodo zgradile svoj dom v Ljubljani. Za par let zbirajo prispevke zanj. Gotovo si pa žele večjega zanimanja za njihov dom, večjega števila članic in večjih letnih prispevkov. — Vsako leto poroma precejšnje število naših tovarišev(-ic) k morju, kjer si privoščijo potreben oddih ali popravijo svoje zrahljano zdravje. Za te zbira Društvo za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju članske prispevke, s katerimi bo zgradilo na kupljenem svetu v Omišlju moderen dom za okrevanje. Društvo ima okrog din 100.000,— čistega imetja. Zbrani znesek krije priločno eno tretjino za zgradbo proračunanih izdatkov. Ob našem Jadranu vidite vse polno raznih domov, tudi iz tujih držav. Ali naj bomo res le Slovenci, najbližji sosedji in čuvarji našega morja, brez lastnega zavetja ob njem?

VI. Učiteljstvo ima še vse polno drugih potreb, za katere ne najde vsikdar potrebne pomoči. Podporni skladi pri učiteljskih društvih in pri JUU sekcija Ljubljana, vprašanje podpora za brezposelne abituriente učiteljskih šol, tesnejša povezanost vseh gospodarskih ustanov v gospodarskem svetu pri JUU Ljubljana itd. Težak in še nerešen problem je bolniško zavarovanje. Ko se je pred leti razpravljalo o tem, so pokazala mnoga učiteljska društva prav malo zanimanja in socialnega čuta do svojih bolnih tovarišev(-ic). Pisec tega članka ima skoro vsak dan priliko čitati obupna pisma bolnih prosilcev. Pisma prihajajo tudi od nečlanov. »Nisem član, pa sem bolan in potreben podpore; ali bom dobila podporo do 1. prihodnjega meseca, če se vpišem v zadrugo;« »Če mi podelite zaproseno podporo v polnem znesku, bo vstopil moj mož« itd. Navedeni vzroki niso za ugodno rešitev merodajni, resnična je pa bolezen in potreba po zdravljenju. Na letošnji banovinski skupščini je bil sprejet predlog, da naj se znova razpravlja o bolniškem zavarovanju. Potrebno bi bilo!

Gospodarski svet pri JUU, stalno tajništvo tega sveta, vodstvo JUU sekcija za dravsko banovino, uprave posameznih ustanov, gospodarski odseki po sreskih učiteljskih, razni odposlanci in predavatelji, vsi ti vabijo in kličejo vse učiteljstvo k aktivnemu sodelovanju na stanovsko gospodarskem polju. Tega ne delajo v svojo zabavo in lastno ugodje. Pomagati žele vsem tovarišem(-icam), ki naj iščejo in najdejo potrebno pomoč v gospodarskih ustanovah svojega stanu.

I. K.

Iz seje upravnega odbora

Upravni odbor JUU je izdal o svoji seji sledeče poročilo:

V četrtek 4. in petek 5. novembra 1937. je imel svojo sejo upravni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja, v katerem so vsi predsedniki banovinskih sekcij JUU in člani izvršnega odbora.

tako, kakor je treba in kakor se to zahteva od njega. Zato smatra, da je treba učiteljstvu vrniti vero v pomen njegovega vestnega dela v šoli in ocenjevati izključno po tem delu in po njegovem strogo prosvetnem delovanju med ljudstvom.

Predsedstvo JUU: podpredsednik Stjepan Kranjčević, predsednik Ivan Dimnik in podpredsednik Todor Dimitrijević.

Upravni odbor je razpravljalo o situaciji, ki je nastala v združenju z ozirom na normaliziranje razmer in odnosov. V zvezi s tem, se je bavil tudi z aktualnimi stanovskimi in šolskimi vprašanji. S posebno pažnjo se je razpravljalo o postopku, po katerem bi se narodna šola, učiteljstvo in njegova organizacija posvetila zgolj službi za narod in državo.

Vsi člani so poudarjali željo, naj se učiteljstvu zagotovijo mir in pogoji, pod katerimi se bo moglo v polni meri posvetiti svojemu poklicu. Razpravljalo se je o vseh vzrokih, ki so ovirali učiteljski stan in učiteljsko organizacijo, da nista mogla v zadostni meri izraziti svojega mišljenja o splošno prosvetnih vprašanjih, kakor o likvidaciji nepismenosti, izvedbi osemletnega šolanja, strokovnem spopolnjevanju svojih članov, vzdrževanju šol, celibatu in izenačenju učiteljic v vseh pogledih z učitelji in drugim.

Upravni odbor z zadovoljstvom pozdravlja izjavo g. prosvetnega ministra, da se more le zadovoljni učitelj posvetiti svoji službi

Posebej je bila naglašena potreba prizadevanja za doseg učiteljske stalnosti in avtomatičnega napredovanja.

Odločno se je poudarilo, da se učitelji v nobenem primeru nočejo prostovoljno odreči svojim osnovnim pravicam vzgojiteljev in šolskih delavcev in ne bodo nikoli pozabili, da so učitelji vsega našega naroda in da je v njihovi organizaciji mesto za vse učiteljstvo v naši domovini, pa naj je to učiteljstvo kakršnega koli prepričanja.

Med vsemi člani upravnega odbora iz vseh delov države je vladalo popolno soglasje glede osnovnih smernic organizacije.

S posebno pozornostjo je upravni odbor sprejel poročila o sprejemu izvršnega in nadzornega odbora pri g. prosvetnem ministru, kakor tudi o sprejemu predsedstva tik pred sejo upravnega odbora.

O vseh vprašanjih, ki so s tem v zvezi, je bilo pripravljeno potrebno gradivo.

Jugoslovensko učiteljsko združenje.
Tajnik : Predsednik :
Milinko Lazić. Ivan Dimnik.

Akademija slepe mladine iz Kočevja

Iz oddaljenega Kočevja, tega samotnega tujega otočja sredi našega ozemlja, so prišli v Ljubljano slepi slavniki, da nam pokažejo v pesmi, besedi in kretnji kos svojega notranjega sveta, ki je za nas neslučen, oddaljen in tuj.

Občinstvo, med njimi mnogo odličnih zastopnikov oblasti, je do zadnjega kotička napolnilo franciškansko dvorano in s tem pokazalo svojo ljubezen do njih, ki jih je usoda oropala za najdragocenejši čut, a jim dala v nadomestilo marsikako drugo popolnost.

la, toliko tovarišev je izjavilo, da bodo pristopili, da komaj že čakajo. Edino Janezek Peresce se je nekoliko obojavljaj. Da ima še nekoliko pomislekov, takole zaradi zamere na levo in desno, mogoče je tako društvo kaj spotikljivega, treba bo povprašati. Drugi pa niso imeli pomislekov, silili so, naj se vsa stvar hitro uredi.

In so potem res čisto pravilno ustanovili društvo veteranov, nalepili potrebne kolke in tako dalje. Le zastran imena se niso mogli zediniti. Saj na zunaj so bili res že pravi veterani z oguljenimi suknjami, stariimi klobuki in neobritimi obrazi. Pa zdelo se jim je, da jih mora vezati še kaj drugega. Janezek Peresce je predlagal, da kar se tiče njega, ki se še ni čisto odločil, ali bo pristopil, naj bi se društvo imenovalo enostavno društvo veteranov brez kake določene oznake. To bi bilo primerno za vse narodne potrebe. Stari, devet in devetdeset krat premeščeni učitelj Martin Osat je pa pisano pogledal in mislil, da že zaradi bližnjega jubileja pripada njemu pomembna beseda. Da, seveda, ali bi ne bilo pametno, da bi za ime porabili nekaj bolj aktualnega. Na primer naj bi se društvo imenovalo Društvo veteranov devete skupine.

Z odobravanjem so sprejeli njegov predlog in je bil Martin Osat tudi takoj izvoljen za predsednika veteranov, ker je bil res veterani med veterani, zakaj tolkel je že dvajseto leto v deveti skupini in je upal, da mu tudi trinajsto ne odide.

Le Janezek Peresce je rekel: »Zapik! Tako društvo zame ni več aktualno«. In res ni bilo aktualno, ker je bilo drugi dan v časopisih, da se je pomaknil v osmo skupino.

Martin Osat je pomigal s košato brado in ga črtal iz seznama. Peresce je pa bil tudi tako zadovoljen. Mogoče bo nekoč zbral veterane osme skupine.

Uvodoma je gospodična upraviteljica Bogomira Dobovškova pozdravila občinstvo, v prvi vrsti pokroviteljico prireditve, g. dr. Natlačanovo, in v kratkem orisala razvoj zavoda, ki je bil ustanovljen l. 1918. Deli se na osnovno in obrtno šolo, v Škofji Loki pa ima dom za odrasle. Namen takih prireditev je, približati širšemu občinstvu svet slepih, ki je poln bogatega notranjega veselja in doživetja, čisto svet zase.

Slepa mladina je izvedla prav pester program zelo zanesljivo, lepo in občuteno, da je bilo občinstvo mnogokrat naravnost vžičeno in je klicalo male proizvajatelje ponovno na oder.

Pod vodstvom gospodične Franice Vrhunčeve, najstarejše učiteljice slepih pri nas in dobro znane odlične vzgojiteljice, so zapeli prav občuteno nekaj pesmi. Zanimivo je, da je gojenec Tone Curič sam komponiral godovno budnico imenovani učiteljci in da so tudi pri delu ostalega programa prispevali gojenci sami. Med seboj imajo tudi nadarjeno pesnico. Sploh kažejo pri vsem veliko aktivnost in nenavadno gotovost o orientaciji, da smo se mnogokrat začudeni vpraševali, če so to res slepi.

Peli so tudi sami s spremljevanjem klavirja brez not in drugih pripomočkov. Čutiti je, da jim je petje res notranja srčna potreba in izliv plemenitih občutkov.

Prisrčna je bila simbolična slika s petjem »Rože za Marijo« in drugi prizori ter recitacije.

Zasluzeno pohvalo so žele zlasti deklice, ki so igrale štiročno klavir. Gojenki Merzel in Zupančič sta odigrali Schubertovo »Vojaško koračnico« tako dovršeno, da sta naravnost navdušili občinstvo. Prav tako drugi dve mladi umetnici.

Mnogo smeha sta privabila v dvorano mala pogumna brata Jožek in Drašek, pristna Prleka, ki sta se v svojem narečju originalno predstavila občinstvu in prav po svoje zapela. Občinstvo ju je ponovno klicalo na oder. Posrečena je bila tudi vesela trojka, ki je zelo sigurno izvedla svojo nalogo. Gojenci so si ustanovili celo svoj godalni kvartet, ki je zaigral zelo sigurno nekaj del in pokazal resno stremeljenje po lepi umetnosti.

Kot sem že omenil, je ta prireditev posebno zanimiva zlasti zaradi tega, ker so k programu mnogo prispevali gojenci sami. Tu se vidi volja do dela, iznajdljivost in nadarjenost te mladine. Igrico »Bom že še« je po povesti Jul. Slapšaka priredila nadarjena go-

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri Škofu“
Lingarjeva ulica — Pred Škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

Miha Kobalež:

Veterani

Vse polno je Bogu dopadljivih in mili domovini potrebnih stvari in niso veterani zadnji izmed njih. So tako rekoč veriga iz roda v rod, granitna podpora tradicije in vseh drugih čednosti. Zato so deležni spoštovanja, kakor nihče drugi, ki jih svet pusti, da v miru tolečejo svoj kos črnega kruha in pomokajo kako pipo tobaka.

Tako je premišljeval učitelj Andraž Pohleven. Začel si je ljubega miru, toplih dni in je sklenil, da bo stopil med veterane. Sicer mu je bila še marsikatera stvar nejasna. Na primer, ni vedel, med katere veterane bi stopil, da bi bil deležen vseh dobrot in ljubega miru. Ozrl se je po ljudeh. Toliko sort delovanja je na svetu, da je zmajal z glavo. In so nekatere sorte delovanja še posebno spoštovane. Na primer, je videl veterane, ki so se izkazali v politiki. Te so imeli ljudje še najbolj v časteh. Bili so še vsi dobro ohranjeni, hodili so preudarno in se omalovaževalno ozirali po množici. »Da, ko smo še mi imeli besedo,« so pripovedovali, »takrat je bilo vse drugače«. Andraž Pohleven je vzdihnil in odkimal. Zastran politike si ni belil glave. V politiki ni imel sreče. Pač, nekoč ga je spreletelo navdušenje in v tisti lepi uri se je vzdignil na stol in nagovoril ljudi: »Premili moj narod!« Dalje ni prišel, zakaj prikazal se je mož postave in dejal: »Zapik!« Andraž se je nekaj branil, mož mu je pa odgovoril, da je zastran navdušenja stvar taka, da je treba navdušenje krotiti, kdor ga pa hoče prodajati drugim, mora po tem in tem paragrafu napraviti posebno vlogo in ne sme pozabiti kolkov. Andraž je utihnil. Zdelo se mu je, da so mu celo to navdušenje zamerili in da so nekje pripisali k njegovemu imenu

debelo črno piko. Drugič je bil toliko nepreviden, da se je izrazil, da je premili narod lačen in da zato kriči. Takrat so mu uradno dokazali, da je narod sit in zadovoljen in Andraž je prikimal. Seveda, gospodje že vedo, kako je z narodom. Odložil je nepotrebne skrbi zaradi naroda. To bodo že drugi uredili, je mislil, nekateri ljudje se rodijo ko voditelji premilega naroda, ne bilo bi čednostno, če bi silil med nje in bi jim bil v napoto. Iskal je, kje bi bili kake druge sorte veterani. Pa kjer je potkal, povsod so ga odbili. To je popolnoma nemogoče, so rekli, kaj vendar misli! Komaj ima nekaj let čez trideset in že sili med veterane. Ali se je mogoče kje posebno skazal? Ne, nič takega jim ni mogel povedati. Pogledali so ga sočutno, pobožali svoja odlikovanja in zamrmrali, da bi se šlo dalo kaj napraviti, če bi imel kako odlikovanje. Odlikovanja Andraž ni poznal, odkimal je in se napolil drugam.

Naposled ga je obšla srečna misel, da bi kar sam ustanovil društvo veteranov. Poskočil je od veselja, poveznil na glavo star klobuk in se odpravil k svojemu najbližnjemu sosedu, dve uri hoda daleč. Motal se je po razritih hribovskih poteh in našel tovariša, ko je premišljeval, ali bi za zadnja dva dinarja kupil cigarete ali pismo, ali bi ju podaril brezposelnemu, ki bo potkal na šolske duri. Saj bo tako že čez teden dni prvi.

Kmalu sta bila v besedi, grebla sta z rokami po laseh, iskala z očmi po prazni mizi in popolnoma sta soglašala. Da, res je, popolni veterani so že. Kar ne morejo se več premakniti. Nemara se je sploh svet ustavil. Prihajajo pisma, potrebna in nepotrebna, tistega lepega pisma, ki ga pričakujeta že štiri leta, tistega pisma ni od nikoder. Res je, z vso pravico lahko stopita med veterane.

Koj sta napravila navdušen načrt. Razposlala sta pisma in kolikor sta jih razposla-

pristopajo vsi društveniki. Naj navedem le nekatera društva, kjer ima UT veliko dobrih in zvestih prijateljev, n. pr.: Kamnik, Kranj, Logatec, Ljubljana, Maribor, Radovljica, Škofja Loka in še druga.

Zadružniki UT so deležni naslednjih dobrin:

1. Pri vseh naročilih in nakupih v UT ima vsak zadružnik 15 % popusta. Tovariš, ki šola svoje otroke v višjih zavodih, dobi v 1 ali 2 letih samo na popustih izplačan večji znesek kot znaša njegov delež.

2. Po novem zadružnem zakonu bo možno obrestovati deleže. Tvoj delež bo hkrati hranilna vloga.

3. Učiteljski tisk je nezavisen. Starejši tovariši se gotovo še spominjajo težkih časov, ko temu ni bilo tako.

4. UT ima z vodstvom stanovske organizacije tesne stike.

5. Učiteljski domovi bodo našli v UT lepo gmotno pomoč, če jo bo vse učiteljstvo podpiralo z naročili, nakupi, z deleži, in skrbelo vselej in povsod za njen razmah.

Od 4200 učiteljev(-ic) — od teh 3300 organiziranih — bi moralo biti 2000 do 3000 zadružnikov, potem bi bilo to povsem naše podjetje, res učiteljska tiskarna.

II. V naši banovini imamo Hranilnico in posojilnico učiteljskega konvikta v Ljubljani in Učiteljsko gospodarsko in kreditno zadrugo v Celju. Oba denarna zavoda poslujeta uspešno in zadovoljivo. Tovariši(-ice), ki imate svoje prihranke ali drugačne denarne zneske, vlagajte jih v ta naša denarna zavoda! Vaš denar je popolnoma varen, vloge se vam kar najbolje obrestujejo.

III. Učiteljska samopomoč v Ljubljani je stanovsko-socialna ustanova, ki je združila v svojem krogu največje število učiteljstva. V začetku novembra 1937 je štela 2612 zadružnikov. Število bi bilo lahko še večje, saj je v US včlanjenega komaj polovica vsega učiteljstva dravske banovine. Zakaj ne več? Pogoj za sprejem v US so lahki, vplačila nizka, dobrine visoke.

Zadružnik postaneš, če si zdrav, ne še 45 let star in plačaš sprejemnih pristojbin od din 97,— do 146,— (po starosti). Kot zadružnik plačaš za vsak smrtni primer din 5,—, enkrat v letu din 10,— za upravno in rezervni sklad; drugih dajatev nimaš.

Dobrine: 1. Ob smrti zadružnikovi dobe njegovi dediči posmrtnino, ki znaša 5 krat število članov v dinarjih. Danes je posmrtnina din 13.060,—.

2. US ima svoj podporni sklad, ki je imel v začetku novembra 1937 priločno din 170.000,—. Iz tega sklada dobivajo zadružniki ob boleznih, težkih nesrečah, pri čakanju na nakazilo pokojnine in ob drugih socialnih potrebah brezobrestna posojila, katera vračajo mesečno v majhnih zneskih. Podporni sklad prihrani članom US letno mnogo tisočakov samo na obrestih in drugih stroških, ki jih zaračunavajo denarni zavodi. Denar tega sklada neprestano kroži med člani US. V 3 letih je prešlo 346 prosilcev okroglo din 700.000,— brezobrestnih posojil.

3. Starostno-podporni sklad posluje od 1. jul. 1935. Imetje tega sklada znaša priločno din 40.000,—. Načelstvo oprošča najstarejše člane vseh članskih prispevkov. Te izpadle zneske nadomešča US z obrestmi od naloženega denarja v tem skladu. Zdaj je oproščenih 10 članov.

4. V US imajo zadružniki lepo moralno oporo. Ali ni prijetna zavest, če vem, da se v boleznih, nesreči ali težki denarni potrebi

lahko zaupno in uspešno obrnem na tovariško ustanovo, če vem, da bo ta ob moji smrti naklonila moji družini lepo denarno pomoč!

Kdor ni zadružnik US, naj se zgleda za sprejem. Ta socialna ustanova ima prostora za vse učiteljstvo, ima pa tudi sposobnost in moč pomagati vsem, ki se zatečejo v njen krog.

IV. Slično US posluje Samopomoč za učiteljske otroke. Izdaja za umrle otroke posmrtnine, ob polnoletnosti njim samim odpravnine. Ta znaša danes okroglo din 3000,—. Tovariši(-ice), ki imate otroke, poskrbite za nje! Vpišite jih v to zadrugo!

V. V naši banovini se vzdržuje ali šele zbira za gradnjo potrebni denar kar pet domov, Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru poslujeta že par let prav uspešno. Obema pa primanjkuje gotovina za večji obrat. Spomnite se teh zbirkami, z darovi, volilj itd. — Zdraviliški dom v Rogaški Slatini ima lepo premoženje, precejšen inventar in nudi svojim članom ob posetu tega zdravilišča lepe ugodnosti. — Naše agilne tovarišice bodo zgradile svoj dom v Ljubljani. Za par let zbirajo prispevke zanj. Gotovo si pa žele večjega zanimanja za njihov dom, večjega števila članic in večjih letnih prispevkov. — Vsako leto poroma precejšnje število naših tovarišev(-ic) k morju, kjer si privoščijo potreben oddih ali popravijo svoje zrahljano zdravje. Za te zbira Društvo za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju članske prispevke, s katerimi bo zgradilo na kupljenem svetu v Omišlju moderen dom za okrevanje. Društvo ima okrog din 100.000,— čistega imetja. Zbrani znesek krije priločno eno tretjino za zgradbo proračunanih izdatkov. Ob našem Jadranu vidite vse polno raznih domov, tudi iz tujih držav. Ali naj bomo res le Slovenci, najbližji sosedi in čuvarji našega morja, brez lastnega zavetja ob njem?

VI. Učiteljstvo ima še vse polno drugih potreb, za katere ne najde vsikdar potrebne pomoči. Podporni skladi pri učiteljskih društvih in pri JUU sekcija Ljubljana, vprašanje podpora za brezposelne abituriente učiteljskih šol, tesnejša povezanost vseh gospodarskih ustanov v gospodarskem svetu pri JUU Ljubljana itd. Težak in še nerešen problem je bolniško zavarovanje. Ko se je pred leti razpravljalo o tem, so pokazala mnoga učiteljska društva prav malo zanimanja in socialnega čuta do svojih bolnih tovarišev(-ic). Pisec tega članka ima skoro vsak dan priliko čitati obupna pisma bolnih prosilcev. Pisma prihajajo tudi od nečlanov. »Nisem član, pa sem bolan in potreben podpore; ali bom dobila podporo do 1. prihodnjega meseca, če se vpišem v zadrugo;« »Če mi podelite zaproseno podporo v polnem znesku, bo vstopil moj mož« itd. Navedeni vzroki niso za ugodno rešitev merodajni, resnična je pa bolezen in potreba po zdravljenju. Na letošnji banovinski skupščini je bil sprejet predlog, da naj se znova razpravlja o bolniškem zavarovanju. Potrebno bi bilo!

Gospodarski svet pri JUU, stalno tajništvo tega sveta, vodstvo JUU sekcija za dravsko banovino, uprave posameznih ustanov, gospodarski odseki po sreskih učiteljskih, razni odposlanci in predavatelji, vsi ti vabijo in kličejo vse učiteljstvo k aktivnemu sodelovanju na stanovsko gospodarskem polju. Tega ne delajo v svojo zabavo in lastno ugodje. Pomagati žele vsem tovarišem(-icam), ki naj iščejo in najdejo potrebno pomoč v gospodarskih ustanovah svojega stanu.

I. K.

Iz seje upravnega odbora

Upravni odbor JUU je izdal o svoji seji sledeče poročilo:

V četrtek 4. in petek 5. novembra 1937. je imel svojo sejo upravni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja, v katerem so vsi predsedniki banovinskih sekcij JUU in člani izvršnega odbora.

tako, kakor je treba in kakor se to zahteva od njega. Zato smatra, da je treba učiteljstvu vrniti vero v pomen njegovega vestnega dela v šoli in ocenjevati izključno po tem delu in po njegovem strogo prosvetnem delovanju med ljudstvom.

Predsedstvo JUU: podpredsednik Stjepan Kranjčević, predsednik Ivan Dimnik in podpredsednik Todor Dimitrijević.

Upravni odbor je razpravljal o situaciji, ki je nastala v združenju z ozirom na normaliziranje razmer in odnosov. V zvezi s tem, se je bavil tudi z aktualnimi stanovskimi in šolskimi vprašanji. S posebno pažnjo se je razpravljalo o postopku, po katerem bi se narodna šola, učiteljstvo in njegova organizacija posvetila zgolj službi za narod in državo.

Vsi člani so poudarjali željo, naj se učiteljstvu zagotovijo mir in pogoji, pod katerimi se bo moglo v polni meri posvetiti svojemu poklicu. Razpravljalo se je o vseh vzrokih, ki so ovirali učiteljski stan in učiteljsko organizacijo, da nista mogla v zadostni meri izraziti svojega mišljenja o splošno prosvetnih vprašanjih, kakor o likvidaciji nepismenosti, izvedbi osemletnega šolanja, strokovnem spopolnjevanju svojih članov, vzdrževanju šol, celibatu in izenačenju učiteljic v vseh pogledih z učitelji in drugim.

Upravni odbor z zadovoljstvom pozdravlja izjavo g. prosvetnega ministra, da se more le zadovoljni učitelj posvetiti svoji službi

Posebej je bila naglašena potreba prizadevanja za doseg učiteljske stalnosti in avtomatičnega napredovanja.

Odločno se je poudarilo, da se učitelji v nobenem primeru nočejo prostovoljno odreči svojim osnovnim pravicam vzgojiteljev in šolskih delavcev in ne bodo nikoli pozabili, da so učitelji vsega našega naroda in da je v njihovi organizaciji mesto za vse učiteljstvo v naši domovini, pa naj je to učiteljstvo kakršnega koli prepričanja.

Med vsemi člani upravnega odbora iz vseh delov države je vladalo popolno soglasje glede osnovnih smernic organizacije.

S posebno pozornostjo je upravni odbor sprejel poročila o sprejemu izvršnega in nadzornega odbora pri g. prosvetnem ministru, kakor tudi o sprejemu predsedstva tik pred sejo upravnega odbora.

O vseh vprašanjih, ki so s tem v zvezi, je bilo pripravljeno potrebno gradivo.

Jugoslovensko učiteljsko združenje.
Tajnik : Predsednik :
Milinko Lazić. Ivan Dimnik.

Akademija slepe mladine iz Kočevja

Iz oddaljenega Kočevja, tega samotnega tujega otočja sredi našega ozemlja, so prišli v Ljubljano slepi slavniki, da nam pokažejo v pesmi, besedi in kretnji kos svojega notranjega sveta, ki je za nas neslučen, oddaljen in tuj.

Občinstvo, med njimi mnogo odličnih zastopnikov oblasti, je do zadnjega kotička napolnilo franciškansko dvorano in s tem pokazalo svojo ljubezen do njih, ki jih je usoda oropala za najdragocenejši čut, a jim dala v nadomestilo marsikako drugo popolnost.

la, toliko tovarišev je izjavilo, da bodo pristopili, da komaj že čakajo. Edino Janezek Peresce se je nekoliko obojavljaj. Da ima še nekoliko pomislekov, takole zaradi zamere na levo in desno, mogoče je tako društvo kaj spotikljivega, treba bo povprašati. Drugi pa niso imeli pomislekov, silili so, naj se vsa stvar hitro uredi.

In so potem res čisto pravilno ustanovili društvo veteranov, nalepili potrebne kolke in tako dalje. Le zastran imena se niso mogli zediniti. Saj na zunaj so bili res že pravi veterani z oguljenimi suknjami, stariimi klobuki in neobritimi obrazi. Pa zdelo se jim je, da jih mora vezati še kaj drugega. Janezek Peresce je predlagal, da kar se tiče njega, ki se še ni čisto odločil, ali bo pristopil, naj bi se društvo imenovalo enostavno društvo veteranov brez kake določene oznake. To bi bilo primerno za vse narodne potrebe. Stari, devet in devetdeset krat premeščeni učitelj Martin Osat je pa pisano pogledal in mislil, da že zaradi bližnjega jubileja pripada njemu pomembna beseda. Da, seveda, ali bi ne bilo pametno, da bi za ime porabili nekaj bolj aktualnega. Na primer naj bi se društvo imenovalo Društvo veteranov devete skupine.

Z odobravanjem so sprejeli njegov predlog in je bil Martin Osat tudi takoj izvoljen za predsednika veteranov, ker je bil res veterani med veterani, zakaj tolkel je že dvajseto leto v deveti skupini in je upal, da mu tudi trinajsto ne odide.

Le Janezek Peresce je rekel: »Zapik! Tako društvo zame ni več aktualno«. In res ni bilo aktualno, ker je bilo drugi dan v časopisih, da se je pomaknil v osmo skupino.

Martin Osat je pomigal s košato brado in ga črtal iz seznama. Peresce je pa bil tudi tako zadovoljen. Mogoče bo nekoč zbral veterane osme skupine.

Uvodoma je gospodična upraviteljica Bogomira Dobovškova pozdravila občinstvo, v prvi vrsti pokroviteljico prireditve, g. dr. Natlačanovo, in v kratkem orisala razvoj zavoda, ki je bil ustanovljen 1. 1918. Deli se na osnovno in obrtno šolo, v Škofji Loki pa ima dom za odrasle. Namen takih prireditev je, približati širšemu občinstvu svet slepih, ki je poln bogatega notranjega veselja in doživetja, čisto svet zase.

Slepa mladina je izvedla prav pester program zelo zanesljivo, lepo in občuteno, da je bilo občinstvo mnogokrat naravnost vžičeno in je klicalo male proizvajatelje ponovno na oder.

Pod vodstvom gospodične Franice Vrhunčeve, najstarejše učiteljice slepih pri nas in dobro znane odlične vzgojiteljice, so zapeli prav občuteno nekaj pesmi. Zanimivo je, da je gojenec Tone Curič sam komponiral godovno budnico imenovani učiteljici in da so tudi pri delu ostalega programa prispevali gojenci sami. Med seboj imajo tudi nadarjeno pesnico. Sploh kažejo pri vsem veliko aktivnost in nenavadno gotovost o orientaciji, da smo se mnogokrat začudeni vpraševali, če so to res slepi.

Peli so tudi sami s spremljevanjem klavirja brez not in drugih pripomočkov. Čutiti je, da jim je petje res notranja srčna potreba in izliv plemenitih občutkov.

Prisrčna je bila simbolična slika s petjem »Rože za Marijo« in drugi prizori ter recitacije.

Zasluzeno pohvalo so žele zlasti deklice, ki so igrale štiročno klavir. Gojenki Merzel in Zupančič sta odigrali Schubertovo »Vojaško koračnico« tako dovršeno, da sta naravnost navdušili občinstvo. Prav tako drugi dve mladi umetnici.

Mnogo smeha sta privabila v dvorano mala pogumna brata Jožek in Drašek, pristna Prleka, ki sta se v svojem narečju originalno predstavila občinstvu in prav po svoje zapela. Občinstvo ju je ponovno klicalo na oder. Posrečena je bila tudi vesela trojka, ki je zelo sigurno izvedla svojo nalogo. Gojenci so si ustanovili celo svoj godalni kvartet, ki je zaigral zelo sigurno nekaj del in pokazal resno stremeljenje po lepi umetnosti.

Kot sem že omenil, je ta prireditev posebno zanimiva zlasti zaradi tega, ker so k programu mnogo prispevali gojenci sami. Tu se vidi volja do dela, iznajdljivost in nadarjenost te mladine. Igrico »Bom že še« je po povesti Jul. Slapšaka priredila nadarjena go-

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri Škofu“
Lingarjeva ulica — Pred Škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

Miha Kobalež:

Veterani

Vse polno je Bogu dopadljivih in mili domovini potrebnih stvari in niso veterani zadnji izmed njih. So tako rekoč veriga iz roda v rod, granitna podpora tradicije in vseh drugih čednosti. Zato so deležni spoštovanja, kakor nihče drugi, ki jih svet pusti, da v miru tolečejo svoj kos črnega kruha in pomokajo kako pipo tobaka.

Tako je premišljeval učitelj Andraž Pohleven. Začel si je ljubega miru, toplih dni in je sklenil, da bo stopil med veterane. Sicer mu je bila še marsikatera stvar nejasna. Na primer, ni vedel, med katere veterane bi stopil, da bi bil deležen vseh dobrot in ljubega miru. Ozrl se je po ljudeh. Toliko sort delovanja je na svetu, da je zmajal z glavo. In so nekatere sorte delovanja še posebno spoštovane. Na primer, je videl veterane, ki so se izkazali v politiki. Te so imeli ljudje še najbolj v časteh. Bili so še vsi dobro ohranjeni, hodili so preudarno in se omalovaževalno ozirali po množici. »Da, ko smo še mi imeli besedo,« so pripovedovali, »takrat je bilo vse drugače«. Andraž Pohleven je vzdihnil in odkimal. Zastran politike si ni belil glave. V politiki ni imel sreče. Pač, nekoč ga je spreletelo navdušenje in v tisti lepi uri se je vzdignil na stol in nagovoril ljudi: »Premili moj narod!« Dalje ni prišel, zakaj prikazal se je mož postave in dejal: »Zapik!« Andraž se je nekaj branil, mož mu je pa odgovoril, da je zastran navdušenja stvar taka, da je treba navdušenje krotiti, kdor ga pa hoče prodajati drugim, mora po tem in tem paragrafu napraviti posebno vlogo in ne sme pozabiti kolkov. Andraž je utihnil. Zdelo se mu je, da so mu celo to navdušenje zamerili in da so nekje pripisali k njegovemu imenu

debelo črno piko. Drugič je bil toliko nepreviden, da se je izrazil, da je premili narod lačen in da zato kriči. Takrat so mu uradno dokazali, da je narod sit in zadovoljen in Andraž je prikimal. Seveda, gospodje že vedo, kako je z narodom. Odložil je nepotrebne skrbi zaradi naroda. To bodo že drugi uredili, je mislil, nekateri ljudje se rodijo ko voditelji premilega naroda, ne bilo bi čednostno, če bi silil med nje in bi jim bil v napoto. Iskal je, kje bi bili kake druge sorte veterani. Pa kjer je potkal, povsod so ga odbili. To je popolnoma nemogoče, so rekli, kaj vendar misli! Komaj ima nekaj let čez trideset in že sili med veterane. Ali se je mogoče kje posebno skazal? Ne, nič takega jim ni mogel povedati. Pogledali so ga sočutno, pobožali svoja odlikovanja in zamrmrali, da bi se šlo dalo kaj napraviti, če bi imel kako odlikovanje. Odlikovanja Andraž ni poznal, odkimal je in se napolil drugam.

Naposled ga je obšla srečna misel, da bi kar sam ustanovil društvo veteranov. Poskočil je od veselja, poveznil na glavo star klobuk in se odpravil k svojemu najbližnjemu sosedu, dve uri hoda daleč. Motal se je po razritih hribovskih poteh in našel tovariša, ko je premišljeval, ali bi za zadnja dva dinarja kupil cigarete ali pismo, ali bi ju podaril brezposelnemu, ki bo potrkal na šolske duri. Saj bo tako že čez teden dni prvi.

Kmalu sta bila v besedi, grebla sta z rokami po laseh, iskala z očmi po prazni mizi in popolnoma sta soglašala. Da, res je, popolni veterani so že. Kar ne morejo se več premakniti. Nemara se je sploh svet ustavil. Prihajajo pisma, potrebna in nepotrebna, tistega lepega pisma, ki ga pričakujeta že štiri leta, tistega pisma ni od nikoder. Res je, z vso pravico lahko stopita med veterane.

Koj sta napravila navdušen načrt. Razposlala sta pisma in kolikor sta jih razposla-

pristopajo vsi društveniki. Naj navedem le nekatera društva, kjer ima UT veliko dobrih in zvestih prijateljev, n. pr.: Kamnik, Kranj, Logatec, Ljubljana, Maribor, Radovljica, Škofja Loka in še druga.

Zadružniki UT so deležni naslednjih dobrin:

1. Pri vseh naročilih in nakupih v UT ima vsak zadružnik 15 % popusta. Tovariš, ki šola svoje otroke v višjih zavodih, dobi v 1 ali 2 letih samo na popustih izplačan večji znesek kot znaša njegov delež.

2. Po novem zadružnem zakonu bo možno obrestovati deleže. Tvoj delež bo hkrati hranilna vloga.

3. Učiteljski tisk je nezavisen. Starejši tovariši se gotovo še spominjajo težkih časov, ko temu ni bilo tako.

4. UT ima z vodstvom stanovske organizacije tesne stike.

5. Učiteljski domovi bodo našli v UT lepo gmotno pomoč, če jo bo vse učiteljstvo podpiralo z naročili, nakupi, z deleži, in skrbelo vselej in povsod za njen razmah.

Od 4200 učiteljev(-ic) — od teh 3300 organiziranih — bi moralo biti 2000 do 3000 zadružnikov, potem bi bilo to povsem naše podjetje, res učiteljska tiskarna.

II. V naši banovini imamo Hranilnico in posojilnico učiteljskega konvikta v Ljubljani in Učiteljsko gospodarsko in kreditno zadrugo v Celju. Oba denarna zavoda poslujeta uspešno in zadovoljivo. Tovariši(-ice), ki imate svoje prihranke ali drugačne denarne zneske, vlagajte jih v ta naša denarna zavoda! Vaš denar je popolnoma varen, vloge se vam kar najbolje obrestujejo.

III. Učiteljska samopomoč v Ljubljani je stanovsko-socialna ustanova, ki je združila v svojem krogu največje število učiteljstva. V začetku novembra 1937 je štela 2612 zadružnikov. Število bi bilo lahko še večje, saj je v US včlanjenega komaj polovica vsega učiteljstva dravske banovine. Zakaj ne več? Pogoji za sprejem v US so lahki, vplačila nizka, dobrine visoke.

Zadružnik postaneš, če si zdrav, ne še 45 let star in plačaš sprejemnih pristojbin od din 97,— do 146,— (po starosti). Kot zadružnik plačaš za vsak smrtni primer din 5,—, enkrat v letu din 10,— za upravno in rezervni sklad; drugih dajatev nimaš.

Dobrine: 1. Ob smrti zadružnikovi dobe njegovi dediči posmrtnino, ki znaša 5 krat število članov v dinarjih. Danes je posmrtnina din 13.060,—.

2. US ima svoj podporni sklad, ki je imel v začetku novembra 1937 priločno din 170.000,—. Iz tega sklada dobivajo zadružniki ob boleznih, težkih nesrečah, pri čakanju na nakazilo pokojnine in ob drugih socialnih potrebah brezobrestna posojila, katera vračajo mesečno v majhnih zneskih. Podporni sklad prihrani članom US letno mnogo tisočakov samo na obrestih in drugih stroških, ki jih zaračunavajo denarni zavodi. Denar tega sklada neprestano kroži med člani US. V 3 letih je prešlo 346 prosilcev okroglo din 700.000,— brezobrestnih posojil.

3. Starostno-podporni sklad posluje od 1. jul. 1935. Imetje tega sklada znaša priločno din 40.000,—. Načelstvo oprošča najstarejše člane vseh članskih prispevkov. Te izpadle zneske nadomešča US z obrestmi od naloženega denarja v tem skladu. Zdaj je oproščenih 10 članov.

4. V US imajo zadružniki lepo moralno oporo. Ali ni prijetna zavest, če vem, da se v boleznih, nesreči ali težki denarni potrebi

lahko zaupno in uspešno obrnem na tovariško ustanovo, če vem, da bo ta ob moji smrti naklonila moji družini lepo denarno pomoč!

Kdor ni zadružnik US, naj se zgleda za sprejem. Ta socialna ustanova ima prostora za vse učiteljstvo, ima pa tudi sposobnost in moč pomagati vsem, ki se zatečejo v njen krog.

IV. Slično US posluje Samopomoč za učiteljske otroke. Izdaja za umrle otroke posmrtnine, ob polnoletnosti njim samim odpravnine. Ta znaša danes okroglo din 3000,—. Tovariši(-ice), ki imate otroke, poskrbite za nje! Vpišite jih v to zadrugo!

V. V naši banovini se vzdržuje ali šele zbira za gradnjo potrebni denar kar pet domov, Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru poslujeta že par let prav uspešno. Obema pa primanjkuje gotovina za večji obrat. Spomnite se teh zbirkami, z darovi, volilj itd. — Zdraviliški dom v Rogaški Slatini ima lepo premoženje, precejšen inventar in nudi svojim članom ob posetu tega zdravilišča lepe ugodnosti. — Naše agilne tovarišice bodo zgradile svoj dom v Ljubljani. Za par let zbirajo prispevke zanj. Gotovo si pa žele večjega zanimanja za njihov dom, večjega števila članic in večjih letnih prispevkov. — Vsako leto poroma precejšnje število naših tovarišev(-ic) k morju, kjer si privoščijo potreben oddih ali popravijo svoje zrahljano zdravje. Za te zbira Društvo za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju članske prispevke, s katerimi bo zgradilo na kupljenem svetu v Omišlju moderen dom za okrevanje. Društvo ima okrog din 100.000,— čistega imetja. Zbrani znesek krije priločno eno tretjino za zgradbo proračunanih izdatkov. Ob našem Jadranu vidite vse polno raznih domov, tudi iz tujih držav. Ali naj bomo res le Slovenci, najbližji sosedji in čuvarji našega morja, brez lastnega zavetja ob njem?

VI. Učiteljstvo ima še vse polno drugih potreb, za katere ne najde vsikdar potrebne pomoči. Podporni skladi pri učiteljskih društvih in pri JUU sekcija Ljubljana, vprašanje podpora za brezposelne abituriente učiteljskih šol, tesnejša povezanost vseh gospodarskih ustanov v gospodarskem svetu pri JUU Ljubljana itd. Težak in še nerešen problem je bolniško zavarovanje. Ko se je pred leti razpravljalo o tem, so pokazala mnoga učiteljska društva prav malo zanimanja in socialnega čuta do svojih bolnih tovarišev(-ic). Pisec tega članka ima skoro vsak dan priločno čitati obupna pisma bolnih prosilcev. Pisma prihajajo tudi od nečlanov. »Nisem član, pa sem bolan in potreben podpore«; »ali bom dobila podporo do 1. prihodnjega meseca, če se vpišem v zadrugo«; »Če mi podelite zaproseno podporo v polnem znesku, bo vstopil moj mož« itd. Navedeni vzroki niso za ugodno rešitev merodajni, resnična je pa bolezen in potreba po zdravljenju. Na letošnji banovinski skupščini je bil sprejet predlog, da naj se znova razpravlja o bolniškem zavarovanju. Potrebno bi bilo!

Gospodarski svet pri JUU, stalno tajništvo tega sveta, vodstvo JUU sekcija za dravsko banovino, uprave posameznih ustanov, gospodarski odseki po sreskih učiteljskih, razni odposlanci in predavatelji, vsi ti vabijo in kličejo vse učiteljstvo k aktivnemu sodelovanju na stanovsko gospodarskem polju. Tega ne delajo v svojo zabavo in lastno ugodje. Pomagati žele vsem tovarišem(-icam), ki naj iščejo in najdejo potrebno pomoč v gospodarskih ustanovah svojega stanu.

I. K.

Iz seje upravnega odbora

Upravni odbor JUU je izdal o svoji seji sledeče poročilo:

V četrtek 4. in petek 5. novembra 1937. je imel svojo sejo upravni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja, v katerem so vsi predsedniki banovinskih sekcij JUU in člani izvršnega odbora.

tako, kakor je treba in kakor se to zahteva od njega. Zato smatra, da je treba učiteljstvu vrniti vero v pomen njegovega vestnega dela v šoli in ocenjevati izključno po tem delu in po njegovem strogo prosvetnem delovanju med ljudstvom.

Predsedstvo JUU: podpredsednik Stjepan Kranjčević, predsednik Ivan Dimnik in podpredsednik Todor Dimitrijević.

Upravni odbor je razpravljalo o situaciji, ki je nastala v združenju z ozirom na normaliziranje razmer in odnosov. V zvezi s tem, se je bavil tudi z aktualnimi stanovskimi in šolskimi vprašanji. S posebno pažnjo se je razpravljalo o postopku, po katerem bi se narodna šola, učiteljstvo in njegova organizacija posvetila zgolj službi za narod in državo.

Vsi člani so poudarjali željo, naj se učiteljstvu zagotovijo mir in pogoji, pod katerimi se bo moglo v polni meri posvetiti svojemu poklicu. Razpravljalo se je o vseh vzrokih, ki so ovirali učiteljski stan in učiteljsko organizacijo, da nista mogla v zadostni meri izraziti svojega mišljenja o splošno prosvetnih vprašanjih, kakor o likvidaciji nepismenosti, izvedbi osemletnega šolanja, strokovnem spopolnjevanju svojih članov, vzdrževanju šol, celibatu in izenačenju učiteljic v vseh pogledih z učitelji in drugim.

Upravni odbor z zadovoljstvom pozdravlja izjavo g. prosvetnega ministra, da se more le zadovoljni učitelj posvetiti svoji službi

Posebej je bila naglašena potreba prizadevanja za doseg učiteljske stalnosti in avtomatičnega napredovanja.

Odločno se je poudarilo, da se učitelji v nobenem primeru nočejo prostovoljno odreči svojim osnovnim pravicam vzgojiteljev in šolskih delavcev in ne bodo nikoli pozabili, da so učitelji vsega našega naroda in da je v njihovi organizaciji mesto za vse učiteljstvo v naši domovini, pa naj je to učiteljstvo kakršnega koli prepričanja.

Med vsemi člani upravnega odbora iz vseh delov države je vladalo popolno soglasje glede osnovnih smernic organizacije.

S posebno pozornostjo je upravni odbor sprejel poročila o sprejemu izvršnega in nadzornega odbora pri g. prosvetnem ministru, kakor tudi o sprejemu predsedstva tik pred sejo upravnega odbora.

O vseh vprašanjih, ki so s tem v zvezi, je bilo pripravljeno potrebno gradivo.

Jugoslovensko učiteljsko združenje.
Tajnik : Predsednik :
Milinko Lazić. Ivan Dimnik.

Akademija slepe mladine iz Kočevja

Iz oddaljenega Kočevja, tega samotnega tujega otočja sredi našega ozemlja, so prišli v Ljubljano slepi slavniki, da nam pokažejo v pesmi, besedi in kretnji kos svojega notranjega sveta, ki je za nas neslučen, oddaljen in tuj.

Občinstvo, med njimi mnogo odličnih zastopnikov oblasti, je do zadnjega kotička napolnilo franciškansko dvorano in s tem pokazalo svojo ljubezen do njih, ki jih je usoda oropala za najdragocenejši čut, a jim dala v nadomestilo marsikako drugo popolnost.

la, toliko tovarišev je izjavilo, da bodo pristopili, da komaj že čakajo. Edino Janezek Peresce se je nekoliko obotavljaj. Da ima še nekoliko pomislekov, takole zaradi zamere na levo in desno, mogoče je tako društvo kaj spotikljivega, treba bo povprašati. Drugi pa niso imeli pomislekov, silili so, naj se vsa stvar hitro uredi.

In so potem res čisto pravilno ustanovili društvo veteranov, nalepili potrebne kolke in tako dalje. Le zastran imena se niso mogli zediniti. Saj na zunaj so bili res že pravi veterani z oguljenimi suknjami, stariimi klobuki in neobritimi obrazi. Pa zdelo se jim je, da jih mora vezati še kaj drugega. Janezek Peresce je predlagal, da kar se tiče njega, ki se še ni čisto odločil, ali bo pristopil, naj bi se društvo imenovalo enostavno društvo veteranov brez kake določene oznake. To bi bilo primerno za vse narodne potrebe. Stari, devet in devetdeset krat premeščeni učitelj Martin Osat je pa pisano pogledal in mislil, da že zaradi bližnjega jubileja pripada njemu pomembna beseda. Da, seveda, ali bi ne bilo pametno, da bi za ime porabili nekaj bolj aktualnega. Na primer naj bi se društvo imenovalo Društvo veteranov devete skupine.

Z odobravanjem so sprejeli njegov predlog in je bil Martin Osat tudi takoj izvoljen za predsednika veteranov, ker je bil res veterani med veterani, zakaj tolkel je že dvajseto leto v deveti skupini in je upal, da mu tudi trinajsto ne odide.

Le Janezek Peresce je rekel: »Zapik! Tako društvo zame ni več aktualno«. In res ni bilo aktualno, ker je bilo drugi dan v časopisih, da se je pomaknil v osmo skupino.

Martin Osat je pomigal s košato brado in ga črtal iz seznama. Peresce je pa bil tudi tako zadovoljen. Mogoče bo nekoč zbral veterane osme skupine.

Uvodoma je gospodična upraviteljica Bogomira Dobovškova pozdravila občinstvo, v prvi vrsti pokroviteljico prireditve, g. dr. Natlačanovo, in v kratkem orisala razvoj zavoda, ki je bil ustanovljen l. 1918. Deli se na osnovno in obrtno šolo, v Škofji Loki pa ima dom za odrasle. Namen takih prireditev je, približati širšemu občinstvu svet slepih, ki je poln bogatega notranjega veselja in doživetja, čisto svet zase.

Slepa mladina je izvedla prav pester program zelo zanesljivo, lepo in občuteno, da je bilo občinstvo mnogokrat naravnost vžičeno in je klicalo male proizvajatelje ponovno na oder.

Pod vodstvom gospodične Franice Vrhunčeve, najstarejše učiteljice slepih pri nas in dobro znane odlične vzgojiteljice, so zapeli prav občuteno nekaj pesmi. Zanimivo je, da je gojenec Tone Curič sam komponiral godovno budnico imenovani učiteljici in da so tudi pri delu ostalega programa prispevali gojenci sami. Med seboj imajo tudi nadarjeno pesnico. Sploh kažejo pri vsem veliko aktivnost in nenavadno gotovost o orientaciji, da smo se mnogokrat začudeni vpraševali, če so to res slepi.

Peli so tudi sami s spremljevanjem klavirja brez not in drugih pripomočkov. Čutiti je, da jim je petje res notranja srčna potreba in izliv plemenitih občutkov.

Prisrčna je bila simbolična slika s petjem »Rože za Marijo« in drugi prizori ter recitacije.

Zasluzeno pohvalo so žele zlasti deklice, ki so igrale štiročno klavir. Gojenki Merzel in Zupančič sta odigrali Schubertovo »Vojaško koračnico« tako dovršeno, da sta naravnost navdušili občinstvo. Prav tako drugi dve mladi umetnici.

Mnogo smeha sta privabila v dvorano mala pogumna brata Jožek in Drašek, pristna Prleka, ki sta se v svojem narečju originalno predstavila občinstvu in prav po svoje zapela. Občinstvo ju je ponovno klicalo na oder. Posrečena je bila tudi vesela trojka, ki je zelo sigurno izvedla svojo nalogo. Gojenci so si ustanovili celo svoj godalni kvartet, ki je zaigral zelo sigurno nekaj del in pokazal resno stremeljenje po lepi umetnosti.

Kot sem že omenil, je ta prireditev posebno zanimiva zlasti zaradi tega, ker so k programu mnogo prispevali gojenci sami. Tu se vidi volja do dela, iznajdljivost in nadarjenost te mladine. Igrico »Bom že še« je po povesti Jul. Slapšaka priredila nadarjena go-

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri Škofu“
Lingarjeva ulica — Pred Škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

Miha Kobalež:

Veterani

Vse polno je Bogu dopadljivih in mili domovini potrebnih stvari in niso veterani zadnji izmed njih. So tako rekoč veriga iz roda v rod, granitna podpora tradicije in vseh drugih čednosti. Zato so deležni spoštovanja, kakor nihče drugi, ki jih svet pusti, da v miru tolčejo svoj kos črnega kruha in pomokajo kako pipo tobaka.

Tako je premišljeval učitelj Andraž Pohleven. Začel si je ljubega miru, toplih dni in je sklenil, da bo stopil med veterane. Sicer mu je bila še marsikatera stvar nejasna. Na primer, ni vedel, med katere veterane bi stopil, da bi bil deležen vseh dobrot in ljubega miru. Ozrl se je po ljudeh. Toliko sort delovanja je na svetu, da je zmajal z glavo. In so nekatere sorte delovanja še posebno spoštovane. Na primer, je videl veterane, ki so se izkazali v politiki. Te so imeli ljudje še najbolj v časteh. Bili so še vsi dobro ohranjeni, hodili so preudarno in se omalovaževalno ozirali po množici. »Da, ko smo še mi imeli besedo«, so pripovedovali, »takrat je bilo vse drugače«. Andraž Pohleven je vzdihnil in odkimal. Zastran politike si ni belil glave. V politiki ni imel sreče. Pač, nekoč ga je spreletelo navdušenje in v tisti lepi uri se je vzdignil na stol in nagovoril ljudi: »Premili moj narod!« Dalje ni prišel, zakaj prikazal se je mož postave in dejal: »Zapik!« Andraž se je nekaj branil, mož mu je pa odgovoril, da je zastran navdušenja stvar taka, da je treba navdušenje krotiti, kdor ga pa hoče prodajati drugim, mora po tem in tem paragrafu napraviti posebno vlogo in ne sme pozabiti kolkov. Andraž je utihnil. Zdelo se mu je, da so mu celo to navdušenje zamerili in da so nekje pripisali k njegovemu imenu

debelo črno piko. Drugič je bil toliko nepreviden, da se je izrazil, da je premili narod lačen in da zato kriči. Takrat so mu uradno dokazali, da je narod sit in zadovoljen in Andraž je prikimal. Seveda, gospodje že vedo, kako je z narodom. Odložil je nepotrebne skrbi zaradi naroda. To bodo že drugi uredili, je mislil, nekateri ljudje se rodijo ko voditelji premilega naroda, ne bilo bi čednostno, če bi silil med nje in bi jim bil v napoto. Iskal je, kje bi bili kake druge sorte veterani. Pa kjer je potkal, povsod so ga odbili. To je popolnoma nemogoče, so rekli, kaj vendar misli! Komaj ima nekaj let čez trideset in že sili med veterane. Ali se je mogoče kje posebno skazal? Ne, nič takega jim ni mogel povedati. Pogledali so ga sočutno, pobožali svoja odlikovanja in zamrmrali, da bi se šlo dalo kaj napraviti, če bi imel kako odlikovanje. Odlikovanja Andraž ni poznal, odkimal je in se napolil drugam.

Naposled ga je obšla srečna misel, da bi kar sam ustanovil društvo veteranov. Poskočil je od veselja, poveznil na glavo star klobuk in se odpravil k svojemu najbližnjemu sosedu, dve uri hoda daleč. Motal se je po razritih hribovskih poteh in našel tovariša, ko je premišljeval, ali bi za zadnja dva dinarja kupil cigarete ali pismo, ali bi ju podaril brezposelnemu, ki bo potkal na šolske duri. Saj bo tako že čez teden dni prvi.

Kmalu sta bila v besedi, grebla sta z rokami po laseh, iskala z očmi po prazni mizi in popolnoma sta soglašala. Da, res je, popolni veterani so že. Kar ne morejo se več premakniti. Nemara se je sploh svet ustavil. Prihajajo pisma, potrebna in nepotrebna, tistega lepega pisma, ki ga pričakujeta že štiri leta, tistega pisma ni od nikoder. Res je, z vso pravico lahko stopita med veterane.

Koj sta napravila navdušen načrt. Razposlala sta pisma in kolikor sta jih razposla-

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kroj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

jenka Tilka Juvančič zelo spretno in igralci so se vedli na tujem odru tako sigurno kot bi jih vodila nevidna roka. Želi so zaslužen odobravanje.

Marsikdo je začuden odhajal s te prireditve, videč koliko notranjega veselja in doživljanja je v tem svojevrstnem, nam neslutem svetu. Nad vsem večerom je vladal diš piетete in usmiljenja do teh nedolžnih, globoko čutečih duš.

Obenem pa smo občudovali vzorno vodstvo te prireditve, neizmeren trud, potrpljenje in ljubezen učiteljstva, ki s tako požrtvovalnostjo odkriva otrokom telesne teme pota k lepoti in dobroti njih jasnih duš.

Ta pristrčen večer bo ostal vsem v najlepšem spominu in le želeli je, da pride zavod za slepe iz mrzlega Kočevja v bližino našega kulturnega središča. — ar.

§ Vprašanje: N. M. iz B. Ali je že kaj ukrenjeno radi učiteljskega celibata? Kako dolgo bo še trajala določba, da učiteljica osn., ozir. ljudske šole ne sme vzeti v zakon drugega kot le učitelja, ako hoče, da sama ne izgubi službe, odnosno pokojnine?

Odgovor! Na enako vprašanje smo odgovorili tovarišici Z. M. v 8. št. »Učit. tovariša« z dne 16. sept. t. l. in moremo tudi danes še poudariti, da ne vemo kako dolgo bo trajala določba § 33/8 fin. zakona za l. 1937/38. — Sekcija je pripravila predlog, naj se ta določba ukine z novim fin. zakonom.

— § Vprašanje: T. G. iz K. Sem žena drž. uradnika-učiteljica, ki ne dobiva stanarine. Živela sem v popolnoma ločenem gospodinjstvu, ker nisva službovala z možem v istem kraju in sem prejela od občine stanarino in kurivo. Od 1. aprila 1933 do 1. jan. 1935 pa mi občina tega ni več izplačevala.

a) Ali mi pripada za omenjeni čas stanarina in kurivo?
Odgovor! Stanarina in kurivo vam ne pripada po določbi § 30. fin. zakona za leto 1933/34. (R. K. 82).

Rangna lista

Popravki

Na razna vprašanja sporočamo, da so v rangni listi le napredovanja, ki so bila objavljena v »Službenih novinah« pred 1. septembrom t. l. V informaciji navajamo, da so bila junijska in julijska napredovanja objavljena šele v oktobrskih in novembrskih številkah »Službenih novin« in zato niso vnešena v rangno listo. Kakor smo navedli že na koncu rangne liste, prosimo, da nam posamezniki sporočijo eventualne pomote. Vsako napako bomo popravili z objavo v »Učiteljskem tovarišu«.

Popravljamo:

Kotnik Bogdana, Rečica, 273 in ne 496.
Kotnik Zorko, Rečica, 104 in ne 339.
Kotnik Zorko, Rečica, je napredoval v VIII.

položajno skupino 27. junija 1932. in ne 1933. 27. junija.

Kotnik Bogdana, Rečica, je napredovala v VIII. p. sk. 3. marca 1933. in ne 6. aprila 1934.

Rebolj Viktorija, Trata, je napredovala v VII. p. sk. 9. marca 1933. in ne 11. aprila 1934.

Antolovič Cirila, Dobova, in ne Dobrova, je napredovala v VII. p. sk. 16. februarja 1933. in ne 1. novembra 1935.

Košeniha Ruža, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 4. julija 1932. in ne 11. aprila 1934.

Solak Avgusta, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 27. maja 1932. in ne 11. aprila 1934.

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Ljubljani se po zadnji odredbi ministrstva prosvete vrše po starem pravilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili svoje prošnje za pristope k izpitu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani, naj se javijo k izpitu 25. t. m. ob pol 8. uri v ravnateljevi pisarni državnega učiteljskega v Ljubljani. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala.

Ravnateljstvo.

— Vranc-Dolganov koncentracijski načrt letnih delovnih enot bo knjiga trajne vrednosti. Če bi se uradni učni načrti tudi izpremenili, bo knjiga aktualna za desetletja. Vsak učitelj, vsaka šola nujno potrebuje tako delo. Prijavite se takoj šolskemu upravitelju, ki ima naročilni list.

— Učiteljske gospodarske ustanove so:

1. Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Knjižarna Učiteljske tiskarne, Podružnica Knjižarne Učiteljske tiskarne.
2. Učiteljska Samopomoč.
3. Hranilnica in posojilnica učit. konvikta v Ljubljani.
4. Učit. gospodarska in kreditna zadruga v Celju.
5. Učiteljski dom v Ljubljani.
6. Učiteljski dom v Mariboru.
7. Učiteljski dom v Rogaški Slatini.
8. Društvo upokojenega učit. v Ljubljani. Snuje se:
9. Učiteljski dom na morju.
10. Učiteljski planinski dom.

— Učiteljski pevski zbor je odsek sekcije JUU v Ljubljani, ki ima za seboj že dobro desetletje uspešnega dela. Poleg številnih koncertov doma je priredil tudi več turnej v inozemstvo, kjer je dostojno prikazoval delo slovenskega učitelja. Sedaj se pripravlja za sezonski koncert v Ljubljani, ki bo v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Z istim programom bo nastopil v Mariboru.

UPZ pa je tudi pedagoška institucija. Iz njegovih vrst je izšlo mnogo pevovodij, a njegov artistični odsek je vsakemu tovarišu z nasveti vedno na razpolago. Ob priliki 100-letnice Levstikovega rojstva je pok. zborov predsednik Emil Adamič priredil glasbeno edicijo »Mladino« in je pripravil prapročno pesmarico za razne šolske prireditve. Pregodnja smrt ga je odtrgala od tega dela. Odbor zboru je zopet začel z delom in upa, da bo lahko kmalu postregel svojim tovarišem s tako potrebnim učnim pripomočkom.

Zbor šteje danes okoli 85 članov in članic, potrebuje pa še moške glasove — posebno druge base. Odbor UPZ vabi zato vse tovariše z dobrimi glasovi, da pristopijo k zboru in mu tako pomorejo k ohranitvi slovesa elitne pevske družine. Po odloku ministra prosvete, ki smo ga citirali v predzadnji številki »Učit. tov.«, se jim za pevske vaje in druge zborovske prireditve porabljeni dnevi ne štejejo v reden dopust, temveč se istovetijo z dopusti za zborovanja sreskih učiteljskih društev.

— Kraljevska banska uprava je izdala odlok, da smejo nakupovati šole pri vseh knjigarnah in trgovcih. To je že prej odločilo ministrstvo prosvete, kar smo objavili v »Učiteljskem tovarišu«. Poslužujte se Učiteljske tiskarne.

— Upokojene tovariše in tovarišice, kakor tudi njih soproge in vdove, vabimo k pristopu v »Društvo upokojenega učiteljstva v Ljubljani«. S pristopom so zavarovani za nad 2000 din in plačujejo povprečno manj ko 10 din mesečno.

— Vsi šolski odbori Podmladka Rdečega križa, ki bi želeli nabaviti radioaparate, so naprošeni, da to nemudoma, najkasneje do 1. decembra t. l. javijo Dravskemu banovinskemu odboru društva Rdečega križa, sekciji Podmladka, Ljubljana, Gosposvetska c. 2/II.

Gre se za prvovredne 6 cevne aparate na 3 valovne dolžine, ki jih bo nabavil Glavni odbor za polovično ceno. Gre samo za omejeno število aparatov. — Potrebna pojasnila glede cene in pogojev nabave daje zgornja sekcija.

— Gg. poverjenikom (-icam) Vodnikove družbe. Vse one gg. poverjenike (-ice), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudno prosimo Vodnikova družba, da naj svoje nabiralne pole čimprej pošljejo, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicio letošnjih družbenih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo 15. novembra.

— »Osnove strnjenejšega šolskega dela v teoriji in praksi« Ker sem namesto honorarja prejel od založnice nekaj izvodov navedene knjige, jo nudim onim, ki niso prejeli letošnjih edicij SSM, zlasti novo nameščenim tovarišem (-icam), po znižani ceni. Ker vsebuje knjiga mnogo praktičnega gradiva (primere, okvirne načrte i. dr.), je razrednikom neobhodno potrebna. Plačilo knjige možno na obroke. Pišite na naslov: E. Vrane, uč., Studenci pri Mariboru.

— Tovariš A. Mohor prosi vsa šolska upraviteljstva, ki so prejela njegovo brošuro »Za kralja in dom« in jim je to po proračunu mogoče, da nakažejo malenkostni znesek čimprej, ker mu poteka rok že sredi tega meseca, ko bi moral poravnati stroške za tisk pri Učiteljski tiskarni. Naj bi bilo tovarištvu tudi v praksi, ne samo v teoriji.

— Taksa na račune, katere izdajajo poljedelci-vozniki. Po tar. post. 34. zakona o takсах se plačuje taksa iz tar. postavke samo za račun, ki ga izda trgovec ali obrtnik. Ker poljedelec ni niti prvo niti drugo in se obrtoma ne peča s prevažanjem, ni razloga za pobiranje takse po omenjeni tarifni postavki, in sicer tudi tedaj ne, ako se blago prevaža proti plačilu odškodnine za prevoz. — Pojasnilo ministrstva financ bo gotovo zanimalo podeželske šole, posebno v primerih, kadar zahteva voznik poleg cene za blago tudi plačilo za prevoz.

— Letošnje Vodnikove knjige so že izšle, j. j. bogato ilustrirana Vodnikova pratika za leto 1938., povesti »Strte peruti« Ivan Podržaja, povesti »Sin« Ivana Potrča in Sestovih Sibirskih memoarov »Enaintrideset in eden«. Iskreno pozivamo vse prijatelje lepe knjige, da se takoj prijavijo za člane Vodnikove družbe poverjeniku svojega kraja, odnosno, ako njih kraj morda nima poverjenika, kar pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

— Najuspešnejše nabirajo nove zadružnike pri onih društvih, kjer društvo založi zadružne deleže, člani jih pa v obrokah odplačujejo društvu.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje in odgovor: G. S. v št. I. O šolskih zamudah dobite informacije pri nadrejeni oblasti.

— § Vprašanje: M. B. iz R.: Zakaj učitelji kontraktualci nismo dobili zvišanih plač, ko smo vendar v državni službi in so nam prej bile plače znižane.

Odgovor! Kontraktualci prejemalejo kot uradniki v službi državne prejemke po pogodbi, ki se niso znižali v letu 1935., zato se tudi s 1. novembrom 1937. niso zvišali.

— § Vprašanje: M. V. iz P. Kakšne osebne in rodbinske doklade pripadajo po novi uredbi učiteljici s 4 otroki, poročeni z možem posestnikom, ki je pogodbeni državni uradnik ter živita ločeno vsak na svojem službenem kraju, otroci pa so pri materi?

Odgovor! Nova uredba ne predpisuje nobenih drugih določil za tak primer, zato ostane pri starem.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Slab nasvet za preosnovo ljudske šole. Pod tem naslovom polemizira »Domovina« 4. X. z Gorenjcem predvsem zaradi poučevanja srbohrvaščine, ki naj bi se poučevala po mnenju dopisnika v »Domoljubu« šele na višji stopnji. Pred vojno — pravi »Domovina« — se je ubijala v glavo nemščina otrokom na večrazrednih šolah že od III. razreda dalje. In tedaj niso imeli ljudje, ki imajo toliko pomislekov in izgovorov proti srbohrvaščini, nobenih pomislekov in nasprotstva proti temu.

— I Pozdrav v šoli. Šolska vodstva so prejela pri nas razpis, naj se uporabljajo samo narodni pozdravi: »Dobro jutro«, »dober dan«, »dober večer«, »lahko noč« in »zbogom!« Gospode pa naj se pozdravlja s »Hvaljen Jezus!« Več o tem piše »Nova doba« od 5. novembra.

— I Zakaj razkol v naši vasi. V tem članku modruje »Domoljub« od 4. novembra na uvodnem mestu o razmerah na vasi. Navajamo mesto, ki govori o učitelju:

»Poleg duhovnika živi na vasi še drugi izobraženeec, to je — učitelj. Prišel je kot mlad fant iz mestnih šol v neznanu mu kmečko vas. Župan in predsednik krajevnega šol. odbora je bil magnat. Prišel je torej v delno službeno odvisnost od njega, a ker je bil magnat navadno tudi gostilničar, se je mladi učitelj nastanil pri njem in dobil tam tudi hrano. Tako je prišlo naše učiteljstvo že v početkih našega šolstva v stik in odvisnost od podeželskih liberalnih magnatov ter se je nato zato že zgodaj razvilo v najbolj zagrizene priganjače našega liberalstva, s čimer je nujno moralo priti v nasprotje z ljudstvom. Po večini se naše učiteljstvo še do današnjega dne ni otreslo te svoje zastrupljene navade in zato najdemo — žal — večino učiteljskega še danes vedno v vrh, kjer se vodi borba proti našemu ljudstvu, kar je seveda v veliko škodo šole, ljudstvu in učiteljstva samega.«

— I Nov pregovor. Med najneprijetnejše zadeve v človeškem življenju spada nedvomno — selitev. Ze pregovor, ki je posebno poznan med naprednim uradništvom in učitelj-

Naša gospodarska organizacija

— Članom Omišalskega doma. Opozorjamo vas na občni zbor »Društva za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju«, ki bo v nedeljo, dne 21. novembra 1937 ob 9. uri v prostorih JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani, Franciščanska ulica 6/I. Vzporedi imate v vabilu, ki je bilo priobčeno v »Učit. tovarišu«, št. 15, od 4. novembra 1937.

— Učiteljski dom v Mariboru. Za »Lukmanov kamen« je daroval tov. St. Blažič iz Studence 50 din. Namesto venca na grob ge. A. Cvetkove, soproge tov. šol. upr. v p. Frana Cvetka, so darovali: Anton Ogorelec, šol. u. v p., Maribor, 100 din, gospa Milka Lovšetova, soproga upravnika U. D. v Mariboru, 50 din; aktivno in upokojeno učiteljstvo šole v Krčevini pri Mariboru, 150 din. Vsem darovalcem prav iskrena zahvala!

Učiteljska tiskarna

— t Vašim otrokom nudi Učiteljska knjigarna bogato izbiro mladinskih knjig po znižanih cenah. Oglejte si našo zalogo, posebno za praznike!

— t Rožmanovo Strojepisje je nujno potrebna knjiga za upravitelje in učitelje, ki imajo pisalne stroje, in za one, ki si ga bodo nabavili. Globoko znižana cena 12 din.

— t Deleži pri Učiteljski tiskarni se bodo po čl. 1. odst. 4. novega zakona o gospodarskih združenjih lahko obrestovali. Tiskarna bo lahko spremenila svoja pravila, da bo obrestovala deleže po 6%. Zadržniki bodo prejeli od deležev obresti, pri nakupu blaga pa 15% popust. Pri teh ugodnostih ne bo nobeden odlašal pristopa k Učiteljski tiskarni.

— t Lavtarjeva Računska začetnica z lepimi nazornimi slikami je najboljši pripomoček pri računskem pouku v I. razredu.

— t Pri pouku iz higiene bodo učitelji s pridom uporabljali knjižice: Rus: Prva pomoč, 20 din, vez. 52 din; Zdravje mladine, 15 din, vez. 25 din.

Dober zadružnik je oni, ki kupuje vse potrebščine v lastni zadrugi.

stvom, pravi: »Bolje je dvakrat pogoreti, kakor enkrat seliti se!« (»Slovenska beseda« od 5. novembra.)

— I O stanovski morali. »Slovenska beseda« od 5. XI. priobčuje izpisek članka, ki je bil objavljen v »Učit. tov.«, in dodaja: Te odkrite in nedvoumne besede so danes neverjetno aktualne in bodo povzročile marsikod skelečo bolečino.

— I Članek o povišanju prejemkov, ki je izšel v »Učit. tov.«, je ponatisnil »Mariborski večernik« v številki 6. novembra.

— I Nov ravnatelj na učiteljskem v Ljubljani. O imenovanju novega ravnatelja piše »Slovenec« od 7. nov. med drugim: Ko so se popravljale/krivice JNS-arskih režimov, ni bilo mogoče prof. Dolencu nadomestiti prestanega preganjanja drugače, kakor s tem, da je bil imenovan na častno in odgovorno mesto na bansko upravo v Ljubljani. Prof. Dolenc prevzema sedaj še bolj odgovorno nalogo, namreč vodstvo nad vzgojo mladih bodočih učiteljev slovenske mladine in zato želimo prof. Dolencu na novem odličnem mestu čim več uspehov.

— I V Kotljah je za 150 otrok ena sama učna moč. Ali je takšno stanje dobro za ljudsko prosveto? (»Slovenec« od 7. nov.)

— I O pok. šol. upravitelju Antonu Sepaherju prinaša »Sobota« od 13. XI. daljši nekrolog, kjer kaže pokojnikove velike zasluge.

— I Na gornjegrajski šoli manjka še vedno ena učna moč. Skrajni čas je, da pristojno oblastvo odpravi ta nedostatek. Pouk trpi, trpijo pa tudi učitelji, ki težko zmagujejo pouk v nabitih polnih učilnicah. (»Nova doba«, 12. XI.)

— I Odkrite besede. Uvodnik »O učiteljski morali«, ki je bil objavljen v »Učiteljskem tovarišu«, omenja tudi Mariborski večernik, 11. XI.

— I V Hraštniku sta upokojena dva učitelja, na njuna mesta še ni nihče imenovan. Že to je za razred silno slabo, če med letom menja učitelja, še slabše pa, če uči eden dva razreda. (»Nova doba«, 13. XI.)

Za dame in gospode zimske plašče, suknje

elegantne, dobre in poceni, od din 360 — dalje, ima v največji izbiri

LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

— t Stenske table za čitanje vam bodo pomagale pri pouku v I. razredu, ko pridete do pisanih črk. 25 listov 60 din. Na močnih lepenkah, 13 tabel 220 din.

— t Za Miklavča in Božič je za otroke najlepše darilo lepa knjiga. Učiteljska tiskarna je določila izredno nizke cene do 24. decembra. Oglejte si bogato zalogo, ko pridete v Ljubljano.

— t Učiteljice ročnih del dobe vse tu in inozemske liste za ročna dela v Učiteljski tiskarni. Oglejte si ob priliki bogato izbiro.

— t Večje šole naj naroče Pavčičeve: Mladina poje (20 din), Narod poje (30 din).

— t Smučarji pozor! Kump: Smučanje 30 din; Kump: Ski 60 din; Badjura: Smučar 30 din; Smučka terminologija 8 din; Zimski vodnik po Sloveniji 20 din.

— t 15% dobe za družniki le pri nakupu blaga za lastno potrebo.

— t Za obrtno nadaljevalno šolo priporočamo: Premelč: Osnovni pojmi mehanske tehnologije v vezi s tvarinoznanstvom 10 din; Premelč: Splošno strojepisje 16 din; Rožman: Strojepisje 24 din; Ferster: Stavbna mehanika 20 din; Sič: Knjigovodstvo za samouke 10 din.

— t Novakovo: RISANJE; bogato zbirko risb, navadnih motivov itd. primernih za vse razrede narodnih, pa tudi meščanskih šol nudi Učiteljska tiskarna po izredno znižani ceni (100 din).

— t Zirovnikove: Narodne pesmi, I., II. in III. del bi moral imeti vsak učenec. Vsak zvezek stane le 1 din.

— t Maroltove: Bože pravde in Narodne himne so tudi po dinarju.

— t Za Miklavča in Božič je najlepše darilo dobro nalivno pero. Oglejte si bogato izbiro v knjigarni Učiteljske tiskarne.

— t Ferle: »Navodilo k Naši prvi knjigi« rabijo vsi učitelji v I. razredu. Cena izvodu 4 din.

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kroj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

jenka Tilka Juvančič zelo spretno in igralci so se vedli na tujem odru tako sigurno kot bi jih vodila nevidna roka. Želi so zaslužno odobravanje.

Marsikdo je začuden odhajal s te prireditve, videč koliko notranjega veselja in doživljanja je v tem svojevrstnem, nam neslutenu svetu. Nad vsem večerom je vladal diš piетete in usmiljenja do teh nedolžnih, globoko čutečih duš.

Obenem pa smo občudovali vzorno vodstvo te prireditve, neizmeren trud, potrpljenje in ljubezen učiteljstva, ki s tako požrtvovalnostjo odkriva otrokom telesne teme pota k lepoti in dobroti njih jasnih duš.

Ta pristrčen večer bo ostal vsem v najlepšem spominu in le želeli je, da pride zavod za slepe iz mrzlega Kočevja v bližino našega kulturnega središča. — ar.

§ Vprašanje: N. M. iz B. Ali je že kaj ukrenjeno radi učiteljskega celibata? Kako dolgo bo še trajala določba, da učiteljica osn., ozir. ljudske šole ne sme vzeti v zakon drugega kot le učitelja, ako hoče, da sama ne izgubi službe, odnosno pokojnine?

Odgovor! Na enako vprašanje smo odgovorili tovarišici Z. M. v 8. št. »Učit. tovariša« z dne 16. sept. t. l. in moremo tudi danes še poudariti, da ne vemo kako dolgo bo trajala določba § 33/8 fin. zakona za l. 1937/38. — Sekcija je pripravila predlog, naj se ta določba ukine z novim fin. zakonom.

— § Vprašanje: T. G. iz K. Sem žena drž. uradnika-učiteljica, ki ne dobiva stanarine. Živela sem v popolnoma ločenem gospodinjstvu, ker nisva službovala z možem v istem kraju in sem prejela od občine stanarino in kurivo. Od 1. aprila 1933 do 1. jan. 1935 pa mi občina tega ni več izplačevala.

a) Ali mi pripada za omenjeni čas stanarina in kurivo?
Odgovor! Stanarina in kurivo vam ne pripada po določbi § 30. fin. zakona za leto 1933/34. (R. K. 82).

Rangna lista

Popravki

Na razna vprašanja sporočamo, da so v rangni listi le napredovanja, ki so bila objavljena v »Službenih novinah« pred 1. septembrom t. l. V informaciji navajamo, da so bila junijska in julijska napredovanja objavljena šele v oktobrskih in novembrskih številkah »Službenih novin« in zato niso vnešena v rangno listo. Kakor smo navedli že na koncu rangne liste, prosimo, da nam posamezniki sporočijo eventualne pomote. Vsako napako bomo popravili z objavo v »Učiteljskem tovarišu«.

Popravljamo:

Kotnik Bogdana, Rečica, 273 in ne 496.
Kotnik Zorko, Rečica, 104 in ne 339.
Kotnik Zorko, Rečica, je napredoval v VIII.

položajno skupino 27. junija 1932. in ne 1933. 27. junija.

Kotnik Bogdana, Rečica, je napredovala v VIII. p. sk. 3. marca 1933. in ne 6. aprila 1934.

Rebolj Viktorija, Trata, je napredovala v VII. p. sk. 9. marca 1933. in ne 11. aprila 1934.

Antolovič Cirila, Dobova, in ne Dobrova, je napredovala v VII. p. sk. 16. februarja 1933. in ne 1. novembra 1935.

Košeniha Ruža, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 4. julija 1932. in ne 11. aprila 1934.

Solak Avgusta, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 27. maja 1932. in ne 11. aprila 1934.

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Ljubljani se po zadnji odredbi ministrstva prosvete vrše po starem pravilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili svoje prošnje za pristope k izpitu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani, naj se javijo k izpitu 25. t. m. ob pol 8. uri v ravnateljevi pisarni državnega učiteljskega v Ljubljani. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala.

Ravnateljstvo.

— Vranc-Dolganov koncentracijski načrt letnih delovnih enot bo knjiga trajne vrednosti. Če bi se uradni učni načrti tudi izpremenili, bo knjiga aktualna za desetletja. Vsak učitelj, vsaka šola nujno potrebuje tako delo. Prijavite se takoj šolskemu upravitelju, ki ima naročilni list.

— Učiteljske gospodarske ustanove so:

1. Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Knjižarna Učiteljske tiskarne, Podružnica Knjižarne Učiteljske tiskarne.
2. Učiteljska Samopomoč.
3. Hranilnica in posojilnica učit. konvikta v Ljubljani.
4. Učit. gospodarska in kreditna zadruga v Celju.
5. Učiteljski dom v Ljubljani.
6. Učiteljski dom v Mariboru.
7. Učiteljski dom v Rogaški Slatini.
8. Društvo upokojenega učit. v Ljubljani. Snuje se:
9. Učiteljski dom na morju.
10. Učiteljski planinski dom.

— Učiteljski pevski zbor je odsek sekcije JUU v Ljubljani, ki ima za seboj že dobro desetletje uspešnega dela. Poleg številnih koncertov doma je priredil tudi več turnej v inozemstvo, kjer je dostojno prikazoval delo slovenskega učitelja. Sedaj se pripravlja za sezonski koncert v Ljubljani, ki bo v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Z istim programom bo nastopil v Mariboru.

UPZ pa je tudi pedagoška institucija. Iz njegovih vrst je izšlo mnogo pevovodij, a njegov artistični odsek je vsakemu tovarišu z nasveti vedno na razpolago. Ob priliki 100-letnice Levstikovega rojstva je pok. zborov predsednik Emil Adamič priredil glasbeno edicijo »Mladino« in je pripravil priložno pesmarico za razne šolske prireditve. Prezgodnja smrt ga je odtrgala od tega dela. Odbor zboru je zopet začel z delom in upa, da bo lahko kmalu postregel svojim tovarišem s tako potrebnim učnim pripomočkom.

Zbor šteje danes okoli 85 članov in članic, potrebuje pa še moške glasove — posebno druge base. Odbor UPZ vabi zato vse tovariše z dobrimi glasovi, da pristopijo k zboru in mu tako pomorejo k ohranitvi slovesa elitne pevske družine. Po odloku ministra prosvete, ki smo ga citirali v predzadnji številki »Učit. tov.«, se jim za pevske vaje in druge zborovske prireditve porabljeni dnevi ne štejejo v reden dopust, temveč se istovetijo z dopusti za zborovanja sreskih učiteljskih društev.

— Kraljevska banska uprava je izdala odlok, da smejo nakupovati šole pri vseh knjigarnah in trgovcih. To je že prej odločilo ministrstvo prosvete, kar smo objavili v »Učiteljskem tovarišu«. Poslužujte se Učiteljske tiskarne.

— Upokojene tovariše in tovarišice, kakor tudi njih soproge in vdove, vabimo k pristopu v »Društvo upokojenega učiteljstva v Ljubljani«. S pristopom so zavarovani za nad 2000 din in plačujejo povprečno manj ko 10 din mesečno.

— Vsi šolski odbori Podmladka Rdečega križa, ki bi želeli nabaviti radioaparate, so naprošeni, da to nemudoma, najkasneje do 1. decembra t. l. javijo Dravskemu banovinskemu odboru društva Rdečega križa, sekciji Podmladka, Ljubljana, Gosposvetska c. 2/II.

Gre se za prvovredne 6 cevne aparate na 3 valovne dolžine, ki jih bo nabavil Glavni odbor za polovično ceno. Gre samo za omejeno število aparatov. — Potrebna pojasnila glede cene in pogojev nabave daje zgornja sekcija.

— Gg. poverjenikom (-icam) Vodnikove družbe. Vse one gg. poverjenike (-ice), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudno prosimo Vodnikova družba, da naj svoje nabiralne pole čimprej pošljejo, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicio letošnjih družbenih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo 15. novembra.

— »Osnove strnjenejšega šolskega dela v teoriji in praksi« Ker sem namesto honorarja prejel od založnice nekaj izvodov navedene knjige, jo nudim onim, ki niso prejeli letošnjih edicij SSM, zlasti novo nameščenim tovarišem (-icam), po znižani ceni. Ker vsebuje knjiga mnogo praktičnega gradiva (primere, okvirne načrte i. dr.), je razrednikom neobhodno potrebna. Plačilo knjige možno na obroke. Pišite na naslov: E. Vrane, uč., Studenci pri Mariboru.

— Tovariš A. Mohor prosi vsa šolska upraviteljstva, ki so prejela njegovo brošuro »Za kralja in dom« in jim je to po proračunu mogoče, da nakažejo malenkostni znesek čimprej, ker mu poteka rok že sredi tega meseca, ko bi moral poravnati stroške za tisk pri Učiteljski tiskarni. Naj bi bilo tovarištvu tudi v praksi, ne samo v teoriji.

— Taksa na račune, katere izdajajo poljedelci-vozniki. Po tar. post. 34. zakona o takсах se plačuje taksa iz tar. postavke samo za račun, ki ga izda trgovec ali obrtnik. Ker poljedelec ni niti prvo niti drugo in se obrtoma ne peča s prevažanjem, ni razloga za pobiranje takse po omenjeni tarifni postavki, in sicer tudi tedaj ne, ako se blago prevaža proti plačilu odškodnine za prevoz. — Pojasnilo ministrstva financ bo gotovo zanimalo podeželske šole, posebno v primerih, kadar zahteva voznik poleg cene za blago tudi plačilo za prevoz.

— Letošnje Vodnikove knjige so že izšle, j. j. bogato ilustrirana Vodnikova pratika za leto 1938., povesti »Strte peruti« Ivan Podržaja, povesti »Sin« Ivana Potrča in Sestovih Sibirskih memoarov »Enaintrideset in eden«. Iskreno pozivamo vse prijatelje lepe knjige, da se takoj prijavijo za člane Vodnikove družbe poverjeniku svojega kraja, odnosno, ako njih kraj morda nima poverjenika, kar pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

— Najuspešnejše nabirajo nove zadružnike pri onih društvih, kjer društvo založi zadružne deleže, člani jih pa v obrokih odplačujejo društvu.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje in odgovor: G. S. v št. I. O šolskih zamudah dobite informacije pri nadrejeni oblasti.

— § Vprašanje: M. B. iz R.: Zakaj učitelji kontraktualci nismo dobili zvišanih plač, ko smo vendar v državni službi in so nam prej bile plače znižane.

Odgovor! Kontraktualci prejema jo kot uradniki v službi državne prejemke po pogodbi, ki se niso znižali v letu 1935., zato se tudi s 1. novembrom 1937. niso zvišali.

— § Vprašanje: M. V. iz P. Kakšne osebne in rodbinske doklade pripadajo po novi uredbi učiteljici s 4 otroki, poročeni z možem posestnikom, ki je pogodbeni državni uradnik ter živita ločeno vsak na svojem službenem kraju, otroci pa so pri materi?

Odgovor! Nova uredba ne predpisuje nobenih drugih določil za tak primer, zato ostane pri starem.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Slab nasvet za preosnovo ljudske šole. Pod tem naslovom polemizira »Domovina« 4. X. z Gorenjcem predvsem zaradi poučevanja srbohrvaščine, ki naj bi se poučevala po mnenju dopisnika v »Domoljubu« šele na višji stopnji. Pred vojno — pravi »Domovina« — se je ubijala v glavo nemščina otrokom na večrazrednih šolah že od III. razreda dalje. In tedaj niso imeli ljudje, ki imajo toliko pomislekov in izgovorov proti srbohrvaščini, nobenih pomislekov in nasprotstva proti temu.

— I Pozdrav v šoli. Šolska vodstva so prejela pri nas razpis, naj se uporabljajo samo narodni pozdravi: »Dobro jutro«, »dober dan«, »dober večer«, »lahko noč« in »zbogom!« Gospode pa naj se pozdravlja s »Hvaljen Jezus!« Več o tem piše »Nova doba« od 5. novembra.

— I Zakaj razkol v naši vasi. V tem članku modruje »Domoljub« od 4. novembra na uvodnem mestu o razmerah na vasi. Navajamo mesto, ki govori o učitelju:

»Poleg duhovnika živi na vasi še drugi izobraženeec, to je — učitelj. Prišel je kot mlad fant iz mestnih šol v neznanu mu kmečko vas. Župan in predsednik krajevnega šol. odbora je bil magnat. Prišel je torej v delno službeno odvisnost od njega, a ker je bil magnat navadno tudi gostilničar, se je mladi učitelj nastanil pri njem in dobil tam tudi hrano. Tako je prišlo naše učiteljstvo že v početkih našega šolstva v stik in odvisnost od podeželskih liberalnih magnatov ter se je nato zato že zgodaj razvilo v najbolj zagrizene priganjače našega liberalstva, s čimer je nujno moralo priti v nasprotje z ljudstvom. Po večini se naše učiteljstvo še do današnjega dne ni otreslo te svoje zastrupljene navade in zato najdemo — žal — večino učiteljskega še danes vedno v vrh, kjer se vodi borba proti našemu ljudstvu, kar je seveda v veliko škodo šole, ljudstvu in učiteljstva samega.«

— I Nov pregovor. Med najneprijetnejše zadeve v človeškem življenju spada nedvomo — selitev. Ze pregovor, ki je posebno poznan med naprednim uradništvom in učitelj-

stvom, pravi: »Bolje je dvakrat pogoreti, kakor enkrat seliti se!« (»Slovenska beseda« od 5. novembra.)

— I O stanovski morali. »Slovenska beseda« od 5. XI. priobčuje izpisek članka, ki je bil objavljen v »Učit. tov.«, in dodaja: Te odkrite in nedvoumne besede so danes neverjetno aktualne in bodo povzročile marsikod skelečo bolečino.

— I Članek o povišanju prejemkov, ki je izšel v »Učit. tov.«, je ponatisnil »Mariborski večernik« v številki 6. novembra.

— I Nov ravnatelj na učiteljskem v Ljubljani. O imenovanju novega ravnatelja piše »Slovenec« od 7. nov. med drugim: Ko so se popravljale/krivice JNS-arskih režimov, ni bilo mogoče prof. Dolencu nadomestiti prestanega preganjanja drugače, kakor s tem, da je bil imenovan na častno in odgovorno mesto na bansko upravo v Ljubljani. Prof. Dolenc prevzema sedaj še bolj odgovorno nalogo, namreč vodstvo nad vzgojo mladih bodočih učiteljev slovenske mladine in zato želimo prof. Dolencu na novem odličnem mestu čim več uspehov.

— I V Kotljah je za 150 otrok ena sama učna moč. Ali je takšno stanje dobro za ljudsko prosveto? (»Slovenec« od 7. nov.)

— I O pok. šol. upravitelju Antonu Sepaherju prinaša »Sobota« od 13. XI. daljši nekrolog, kjer kaže pokojnikove velike zasluge.

— I Na gornjegrajski šoli manjka še vedno ena učna moč. Skrajni čas je, da pristojno oblastvo odpravi ta nedostatek. Pouk trpi, trpijo pa tudi učitelji, ki težko zmagujejo pouk v nabitosti učilnicah. (»Nova doba«, 12. XI.)

— I Odkrite besede. Uvodnik »O učiteljski morali«, ki je bil objavljen v »Učiteljskem tovarišu«, omenja tudi Mariborski večernik, 11. XI.

— I V Hraštniku sta upokojena dva učitelja, na njuna mesta še ni nihče imenovan. Že to je za razred silno slabo, če med letom menja učitelja, še slabše pa, če uči eden dva razreda. (»Nova doba«, 13. XI.)

Naša gospodarska organizacija

— Članom Omišalskega doma. Opozorjamo vas na občni zbor »Društva za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju«, ki bo v nedeljo, dne 21. novembra 1937 ob 9. uri v prostorih JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani, Franciščanska ulica 6/I. Vzpredite imate v vabilu, ki je bilo priobčeno v »Učit. tovarišu«, št. 15, od 4. novembra 1937.

— Učiteljski dom v Mariboru. Za »Lukmanov kamen« je daroval tov. St. Blažič iz Studence 50 din. Namesto venca na grob ge. A. Cvetkove, soproge tov. šol. upr. v p. Frana Cvetka, so darovali: Anton Ogorelec, šol. u. v p., Maribor, 100 din, gospa Milka Lovšetova, soproga upravnika U. D. v Mariboru, 50 din; aktivno in upokojeno učiteljstvo šole v Krčevini pri Mariboru, 150 din. Vsem darovalcem prav iskrena zahvala!

Učiteljska tiskarna

— t Vašim otrokom nudi Učiteljska knjigarna bogato izbiro mladinskih knjig po znižanih cenah. Oglejte si našo zalogo, posebno za praznike!

— t Rožmanovo Strojepisje je nujno potrebna knjiga za upravitelje in učitelje, ki imajo pisalne stroje, in za one, ki si ga bodo nabavili. Globoko znižana cena 12 din.

— t Deleži pri Učiteljski tiskarni se bodo po čl. 1. odst. 4. novega zakona o gospodarskih združenjih lahko obrestovali. Tiskarna bo lahko spremenila svoja pravila, da bo obrestovala deleže po 6%. Zadržniki bodo prejeli od deležev obresti, pri nakupu blaga pa 15% popust. Pri teh ugodnostih ne bo nobeden odlašal pristopa k Učiteljski tiskarni.

— t Lavtarjeva Računska začetnica z lepimi nazornimi slikami je najboljši pripomoček pri računskem pouku v I. razredu.

— t Pri pouku iz higiene bodo učitelji s pridom uporabljali knjižice: Rus: Prva pomoč, 20 din, vez. 52 din; Zdravje mladine, 15 din, vez. 25 din.

Dober zadružnik je oni, ki kupuje vse potrebščine v lastni zadrugi.

Za dame in gospode zimske plašče, suknje

elegantne, dobre in poceni, od din 360 — dalje, ima v največji izbiri

LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

— t Stenske table za čitanje vam bodo pomagale pri pouku v I. razredu, ko pridete do pisanih črk. 25 listov 60 din. Na močnih lepenkah, 13 tabel 220 din.

— t Za Miklavča in Božič je za otroke najlepše darilo lepa knjiga. Učiteljska tiskarna je določila izredno nizke cene do 24. decembra. Oglejte si bogato zalogo, ko pridete v Ljubljano.

— t Učiteljice ročnih del dobe vse tu in inozemske liste za ročna dela v Učiteljski tiskarni. Oglejte si ob priliki bogato izbiro.

— t Večje šole naj naroče Pavčičeve: Mladina poje (20 din), Narod poje (30 din).

— t Smučarji pozor! Kump: Smučanje 30 din; Kump: Ski 60 din; Badjura: Smučar 30 din; Smučka terminologija 8 din; Zimski vodnik po Sloveniji 20 din.

— t 15% dobe za družniki le pri nakupu blaga za lastno potrebo.

— t Za obrtno nadaljevalno šolo priporočamo: Premelč: Osnovni pojmi mehanske tehnologije v vezi s tvarinoznanstvom 10 din; Premelč: Splošno strojepisje 16 din; Rožman: Strojepisje 24 din; Ferster: Stavbna mehanika 20 din; Sič: Knjigovodstvo za samouke 10 din.

— t Novakovo: RISANJE; bogato zbirko risb, navadnih motivov itd. primernih za vse razrede narodnih, pa tudi meščanskih šol nudi Učiteljska tiskarna po izredno znižani ceni (100 din).

— t Zirovnikove: Narodne pesmi, I., II. in III. del bi moral imeti vsak učenec. Vsak zvezek stane le 1 din.

— t Maroltove: Bože pravde in Narodne himne so tudi po dinarju.

— t Za Miklavča in Božič je najlepše darilo dobro nalivno pero. Oglejte si bogato izbiro v knjigarni Učiteljske tiskarne.

— t Ferle: »Navodilo k Naši prvi knjigi« rabijo vsi učitelji v I. razredu. Cena izvodu 4 din.

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kroj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

jenka Tilka Juvančič zelo spretno in igralci so se vedli na tujem odru tako sigurno kot bi jih vodila nevidna roka. Želi so zaslužno odobravanje.

Marsikdo je začuden odhajal s te prireditve, videč koliko notranjega veselja in doživljanja je v tem svojevrstnem, nam neslutem svetu. Nad vsem večerom je vladal diš piетete in usmiljenja do teh nedolžnih, globoko čutečih duš.

Obenem pa smo občudovali vzorno vodstvo te prireditve, neizmeren trud, potrpljenje in ljubezen učiteljstva, ki s tako požrtvovalnostjo odkriva otrokom telesne teme pota k lepoti in dobroti njih jasnih duš.

Ta pristrčen večer bo ostal vsem v najlepšem spominu in le želeli je, da pride zavod za slepe iz mrzlega Kočevja v bližino našega kulturnega središča. — ar.

§ Vprašanje: N. M. iz B. Ali je že kaj ukrenjeno radi učiteljskega celibata? Kako dolgo bo še trajala določba, da učiteljica osn., ozir. ljudske šole ne sme vzeti v zakon drugega kot le učitelja, ako hoče, da sama ne izgubi službe, odnosno pokojnine?

Odgovor! Na enako vprašanje smo odgovorili tovarišici Z. M. v 8. št. »Učit. tovariša« z dne 16. sept. t. l. in moremo tudi danes še poudariti, da ne vemo kako dolgo bo trajala določba § 33/8 fin. zakona za l. 1937/38. — Sekcija je pripravila predlog, naj se ta določba ukine z novim fin. zakonom.

— § Vprašanje: T. G. iz K. Sem žena drž. uradnika-učitelja, ki ne dobiva stanarine. Živela sem v popolnoma ločenem gospodinjstvu, ker nisva službovala z možem v istem kraju in sem prejela od občine stanarino in kurivo. Od 1. aprila 1933 do 1. jan. 1935 pa mi občina tega ni več izplačevala.

a) Ali mi pripada za omenjeni čas stanarina in kurivo?
Odgovor! Stanarina in kurivo vam ne pripada po določbi § 30. fin. zakona za leto 1933/34. (R. K. 82).

Rangna lista

Popravki

Na razna vprašanja sporočamo, da so v rangni listi le napredovanja, ki so bila objavljena v »Službenih novinah« pred 1. septembrom t. l. V informaciji navajamo, da so bila junijska in julijska napredovanja objavljena šele v oktobrskih in novembrskih številkah »Službenih novin« in zato niso vnešena v rangno listo. Kakor smo navedli že na koncu rangne liste, prosimo, da nam posamezniki sporočijo eventualne pomote. Vsako napako bomo popravili z objavo v »Učiteljskem tovarišu«.

Popravljamo:

Kotnik Bogdana, Rečica, 273 in ne 496.
Kotnik Zorko, Rečica, 104 in ne 339.
Kotnik Zorko, Rečica, je napredoval v VIII.

položajno skupino 27. junija 1932. in ne 1933. 27. junija.

Kotnik Bogdana, Rečica, je napredovala v VIII. p. sk. 3. marca 1933. in ne 6. aprila 1934.

Rebolj Viktorija, Trata, je napredovala v VII. p. sk. 9. marca 1933. in ne 11. aprila 1934.

Antolovič Cirila, Dobova, in ne Dobrova, je napredovala v VII. p. sk. 16. februarja 1933. in ne 1. novembra 1935.

Košeniha Ruža, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 4. julija 1932. in ne 11. aprila 1934.

Solak Avgusta, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 27. maja 1932. in ne 11. aprila 1934.

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Ljubljani se po zadnji odredbi ministrstva prosvete vrše po starem pravilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili svoje prošnje za pristopitev k izpitu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani, naj se javijo k izpitu 25. t. m. ob pol 8. uri v ravnateljevi pisarni državnega učiteljskega v Ljubljani. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala.

Ravnateljstvo.

— Vranc-Dolganov koncentracijski načrt letnih delovnih enot bo knjiga trajne vrednosti. Če bi se uradni učni načrti tudi izpremenili, bo knjiga aktualna za desetletja. Vsak učitelj, vsaka šola nujno potrebuje tako delo. Prijavite se takoj šolskemu upravitelju, ki ima naročilni list.

— Učiteljske gospodarske ustanove so:

1. Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Knjižarna Učiteljske tiskarne, Podružnica Knjižarne Učiteljske tiskarne.
2. Učiteljska Samopomoč.
3. Hranilnica in posojilnica učit. konvikta v Ljubljani.
4. Učit. gospodarska in kreditna zadruga v Celju.
5. Učiteljski dom v Ljubljani.
6. Učiteljski dom v Mariboru.
7. Učiteljski dom v Rogaški Slatini.
8. Društvo upokojenega učit. v Ljubljani. Snuje se:
9. Učiteljski dom na morju.
10. Učiteljski planinski dom.

— Učiteljski pevski zbor je odsek sekcije JUU v Ljubljani, ki ima za seboj že dobro desetletje uspešnega dela. Poleg številnih koncertov doma je priredil tudi več turnej v inozemstvo, kjer je dostojno prikazoval delo slovenskega učitelja. Sedaj se pripravlja za sezonski koncert v Ljubljani, ki bo v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Z istim programom bo nastopil v Mariboru.

UPZ pa je tudi pedagoška institucija. Iz njegovih vrst je izšlo mnogo pevovodij, a njegov artistični odsek je vsakemu tovarišu z nasveti vedno na razpolago. Ob priliki 100-letnice Levstikovega rojstva je pok. zborov predsednik Emil Adamič priredil glasbeno edicijo »Mladino« in je pripravil priložno pesmarico za razne šolske prireditve. Pregodnja smrt ga je odtrgala od tega dela. Odbor zboru je zopet začel z delom in upa, da bo lahko kmalu postregel svojim tovarišem s tako potrebnim učnim pripomočkom.

Zbor šteje danes okoli 85 članov in članic, potrebuje pa še moške glasove — posebno druge base. Odbor UPZ vabi zato vse tovariše z dobrimi glasovi, da pristopijo k zboru in mu tako pomorejo k ohranitvi slovesa elitne pevske družine. Po odloku ministra prosvete, ki smo ga citirali v predzadnji številki »Učit. tov.«, se jim za pevske vaje in druge zborovske prireditve porabljeni dnevi ne štejejo v reden dopust, temveč se istovetijo z dopusti za zborovanja sreskih učiteljskih društev.

— Kraljevska banska uprava je izdala odlok, da smejo nakupovati šole pri vseh knjigarnah in trgovcih. To je že prej odločilo ministrstvo prosvete, kar smo objavili v »Učiteljskem tovarišu«. Poslužujte se Učiteljske tiskarne.

— Upokojene tovariše in tovarišice, kakor tudi njih soproge in vdove, vabimo k pristopu v »Društvo upokojenega učiteljskega v Ljubljani«. S pristopom so zavarovani za nad 2000 din in plačujejo povprečno manj ko 10 din mesečno.

— Vsi šolski odbori Podmladka Rdečega križa, ki bi želeli nabaviti radioaparate, so naprošeni, da to nemudoma, najkasneje do 1. decembra t. l. javijo Dravskemu banovinskemu odboru društva Rdečega križa, sekciji Podmladka, Ljubljana, Gosposvetska c. 2/II.

Gre se za prvorazredne 6 cevne aparate na 3 valovne dolžine, ki jih bo nabavil Glavni odbor za polovično ceno. Gre samo za omejeno število aparatov. — Potrebna pojasnila glede cene in pogojev nabave daje zgornja sekcija.

— Gg. poverjenikom (-icam) Vodnikove družbe. Vse one gg. poverjenike (-ice), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudno prosimo Vodnikova družba, da naj svoje nabiralne pole čimprej pošljejo, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicio letošnjih družbenih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo 15. novembra.

— »Osnove strnjenejšega šolskega dela v teoriji in praksi« Ker sem namesto honorarja prejel od založnice nekaj izvodov navedene knjige, jo nudim onim, ki niso prejeli letošnjih edicij SSM, zlasti novo nameščenim tovarišem (-icam), po znižani ceni. Ker vsebuje knjiga mnogo praktičnega gradiva (primere, okvirne načrte i. dr.), je razrednikom neobhodno potrebna. Plačilo knjige možno na obroke. Pišite na naslov: E. Vrane, uč., Studenci pri Mariboru.

— Tovariš A. Mohor prosi vsa šolska upraviteljstva, ki so prejela njegovo brošuro »Za kralja in dom« in jim je to po proračunu mogoče, da nakažejo malenkostni znesek čimprej, ker mu poteka rok že sredi tega meseca, ko bi moral poravnati stroške za tisk pri Učiteljski tiskarni. Naj bi bilo tovarištvu tudi v praksi, ne samo v teoriji.

— Taksa na račune, katere izdajajo poljedelci-vozniki. Po tar. post. 34. zakona o takсах se plačuje taksa iz tar. postavke samo za račun, ki ga izda trgovec ali obrtnik. Ker poljedelec ni niti prvo niti drugo in se obrtoma ne peča s prevažanjem, ni razloga za pobiranje takse po omenjeni tarifni postavki, in sicer tudi tedaj ne, ako se blago prevaža proti plačilu odškodnine za prevoz. — Pojasnilo ministrstva financ bo gotovo zanimalo podeželske šole, posebno v primerih, kadar zahteva voznik poleg cene za blago tudi plačilo za prevoz.

— Letošnje Vodnikove knjige so že izšle, j. j. bogato ilustrirana Vodnikova pratika za leto 1938., povesti »Strte peruti« Ivan Podržaja, povesti »Sin« Ivana Potrča in Sestovih Sibirskih memoarov »Enaintrideset in eden«. Iskreno pozivamo vse prijatelje lepe knjige, da se takoj prijavijo za člane Vodnikove družbe poverjeniku svojega kraja, odnosno, ako njih kraj morda nima poverjenika, kar pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

— Najuspešnejše nabirajo nove združnike pri onih društvih, kjer društvo založi združne deleže, člani jih pa v obrokih odplačujejo društvu.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje in odgovor: G. S. v št. I. O šolskih zamudah dobite informacije pri nadrejeni oblasti.

— § Vprašanje: M. B. iz R.: Zakaj učitelji kontraktualci nismo dobili zvišanih plač, ko smo vendar v državni službi in so nam prej bile plače znižane.

Odgovor! Kontraktualci prejemaajo kot uradniki v službi državne prejemke po pogodbi, ki se niso znižali v letu 1935., zato se tudi s 1. novembrom 1937. niso zvišali.

— § Vprašanje: M. V. iz P. Kakšne osebne in rodbinske doklade pripadajo po novi uredbi učiteljici s 4 otroki, poročeni z možem posestnikom, ki je pogodbeni državni uradnik ter živita ločeno vsak na svojem službenem kraju, otroci pa so pri materi?

Odgovor! Nova uredba ne predpisuje nobenih drugih določil za tak primer, zato ostane pri starem.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Slab nasvet za preosnovo ljudske šole. Pod tem naslovom polemizira »Domovina« 4. X. z Gorenjcem predvsem zaradi poučevanja srbohrvaščine, ki naj bi se poučevala po mnenju dopisnika v »Domoljubu« šele na višji stopnji. Pred vojno — pravi »Domovina« — se je ubijala v glavo nemščina otrokom na večrazrednih šolah že od III. razreda dalje. In tedaj niso imeli ljudje, ki imajo toliko pomislekov in izgovorov proti srbohrvaščini, nobenih pomislekov in nasprotstva proti temu.

— I Pozdrav v šoli. Šolska vodstva so prejela pri nas razpis, naj se uporabljajo samo narodni pozdravi: »Dobro jutro«, »dober dan«, »dober večer«, »lahko noč« in »zbogom!« Gospode pa naj se pozdravlja s »Hvaljen Jezus!« Več o tem piše »Nova doba« od 5. novembra.

— I Zakaj razkol v naši vasi. V tem članku modruje »Domoljub« od 4. novembra na uvodnem mestu o razmerah na vasi. Navajamo mesto, ki govori o učitelju:

»Poleg duhovnika živi na vasi še drugi izobraženeec, to je — učitelj. Prišel je kot mlad fant iz mestnih šol v neznanu mu kmečko vas. Župan in predsednik krajevnega šol. odbora je bil magnat. Prišel je torej v delno službeno odvisnost od njega, a ker je bil magnat navadno tudi gostilničar, se je mladi učitelj nastanil pri njem in dobil tam tudi hrano. Tako je prišlo naše učiteljstvo že v početkih našega šolstva v stik in odvisnost od podeželskih liberalnih magnatov ter se je nato zato že zgodaj razvilo v najbolj zagrizene priganjače našega liberalstva, s čimer je nujno moralo priti v nasprotje z ljudstvom. Po večini se naše učiteljstvo še do današnjega dne ni otrslo te svoje zastrupljene navade in zato najdemo — žal — večino učiteljskega še danes vedno v vrh, kjer se vodi borba proti našemu ljudstvu, kar je seveda v veliko škodo šole, ljudstvu in učiteljstva samega«.

— I Nov pregovor. Med najneprijetnejše zadeve v človeškem življenju spada nedvomno — selitev. Ze pregovor, ki je posebno poznan med naprednim uradništvom in učitelj-

Naša gospodarska organizacija

— Članom Omišalskega doma. Opozorjamo vas na občni zbor »Društva za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju«, ki bo v nedeljo, dne 21. novembra 1937 ob 9. uri v prostorih JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I. Vzporedi imate v vabilu, ki je bilo priobčeno v »Učit. tovarišu«, št. 15, od 4. novembra 1937.

— Učiteljski dom v Mariboru. Za »Lukmanov kamen« je daroval tov. St. Blažič iz Studence 50 din. Namesto venca na grob ge. A. Cvetkove, soproge tov. šol. upr. v p. Frana Cvetka, so darovali: Anton Ogorelec, šol. u. v p., Maribor, 100 din, gospa Milka Lovšetova, soproga upravnika U. D. v Mariboru, 50 din; aktivno in upokojeno učiteljstvo šole v Krčevini pri Mariboru, 150 din. Vsem darovalcem prav iskrena zahvala!

Učiteljska tiskarna

— t Vašim otrokom nudi Učiteljska knjigarna bogato izbiro mladinskih knjig po znižanih cenah. Oglejte si našo zalogo, posebno za praznike!

— t Rožmanovo Strojepisje je nujno potrebna knjiga za upravitelje in učitelje, ki imajo pisalne stroje, in za one, ki si ga bodo nabavili. Globoko znižana cena 12 din.

— t Deleži pri Učiteljski tiskarni se bodo po čl. 1. odst. 4. novega zakona o gospodarskih združenjih lahko obrestovali. Tiskarna bo lahko spremenila svoja pravila, da bo obrestovala deleže po 6%. Zadržniki bodo prejeli od deležev obresti, pri nakupu blaga pa 15% popust. Pri teh ugodnostih ne bo nobeden odlašal pristopa k Učiteljski tiskarni.

— t Lavtarjeva Računska začetnica z lepimi nazornimi slikami je najboljši pripomoček pri računskem pouku v I. razredu.

— t Pri pouku iz higiene bodo učitelji s pridom uporabljali knjižice: Rus: Prva pomoč, 20 din, vez. 52 din; Zdravje mladine, 15 din, vez. 25 din.

Dober zadržnik je oni, ki kupuje vse potrebščine v lastni zadrugi.

stvom, pravi: »Bolje je dvakrat pogoreti, kakor enkrat seliti se!« (»Slovenska beseda« od 5. novembra.)

— I O stanovski morali. »Slovenska beseda« od 5. XI. priobčuje izpisek članka, ki je bil objavljen v »Učit. tov.«, in dodaja: Te odkrite in nedvoumne besede so danes neverjetno aktualne in bodo povzročile marsikod skelečo bolečino.

— I Članek o povišanju prejemkov, ki je izšel v »Učit. tov.«, je ponatisnil »Mariborski večernik« v številki 6. novembra.

— I Nov ravnatelj na učiteljskem v Ljubljani. O imenovanju novega ravnatelja piše »Slovenec« od 7. nov. med drugim: Ko so se popravljale/krivice JNS-arskih režimov, ni bilo mogoče prof. Dolencu nadomestiti prestanega preganjanja drugače, kakor s tem, da je bil imenovan na častno in odgovorno mesto na bansko upravo v Ljubljani. Prof. Dolenc prevzema sedaj še bolj odgovorno nalogo, namreč vodstvo nad vzgojo mladih bodočih učiteljev slovenske mladine in zato želimo prof. Dolencu na novem odličnem mestu čim več uspehov.

— I V Kotljah je za 150 otrok ena sama učna moč. Ali je takšno stanje dobro za ljudsko prosveto? (»Slovenec« od 7. nov.)

— I O pok. šol. upravitelju Antonu Sepaherju prinaša »Sobota« od 13. XI. daljši nekrolog, kjer kaže pokojnikove velike zasluge.

— I Na gornjegrajski šoli manjka še vedno ena učna moč. Skrajni čas je, da pristojno oblastvo odpravi ta nedostatek. Pouk trpi, trpijo pa tudi učitelji, ki težko zmagujejo pouk v nabitosti učilnicah. (»Nova doba«, 12. XI.)

— I Odkrite besede. Uvodnik »O učiteljski morali«, ki je bil objavljen v »Učiteljskem tovarišu«, omenja tudi Mariborski večernik, 11. XI.

— I V Hraštniku sta upokojena dva učitelja, na njuna mesta še ni nihče imenovan. Že to je za razred silno slabo, če med letom menja učitelja, še slabše pa, če učni eden dva razreda. (»Nova doba«, 13. XI.)

Za dame in gospode zimske plašče, suknje

elegantne, dobre in poceni, od din 360 — dalje, ima v največji izbiri

LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

— t Stenske table za čitanje vam bodo pomagale pri pouku v I. razredu, ko pridete do pisanih črk. 25 listov 60 din. Na močnih lepenkah, 13 tabel 220 din.

— t Za Miklavča in Božič je za otroke najlepše darilo lepa knjiga. Učiteljska tiskarna je določila izredno nizke cene do 24. decembra. Oglejte si bogato zalogo, ko pridete v Ljubljano.

— t Učiteljice ročnih del dobe vse tu in inozemske liste za ročna dela v Učiteljski tiskarni. Oglejte si ob priliki bogato izbiro.

— t Večje šole naj naroče Pavčičeve: Mladina poje (20 din), Narod poje (30 din).

— t Smučarji pozor! Kump: Smučanje 30 din; Kump: Ski 60 din; Badjura: Smučar 30 din; Smučka terminologija 8 din; Zimski vodnik po Sloveniji 20 din.

— t 15% dobe za družniki le pri nakupu blaga za lastno potrebo.

— t Za obrtno nadaljevalno šolo priporočamo: Premelč: Osnovni pojmi mehanske tehnologije v vezi s tvarinoznanstvom 10 din; Premelč: Splošno strojstvo 16 din; Rožman: Strojepisje 24 din; Ferster: Stavbna mehanika 20 din; Sič: Knjigovodstvo za samouke 10 din.

— t Novakovo: RISANJE; bogato zbirko risb, navadnih motivov itd. primernih za vse razrede narodnih, pa tudi meščanskih šol nudi Učiteljska tiskarna po izredno znižani ceni (100 din).

— t Zirovnikove: Narodne pesmi, I., II. in III. del bi moral imeti vsak učenec. Vsak zvezek stane le 1 din.

— t Maroltove: Bože pravde in Narodne himne so tudi po dinarju.

— t Za Miklavča in Božič je najlepše darilo dobro nalivno pero. Oglejte si bogato izbiro v knjigarni Učiteljske tiskarne.

— t Ferle: »Navodilo k Naši prvi knjigi« rabijo vsi učitelji v I. razredu. Cena izvodu 4 din.

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kroj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

jenka Tilka Juvančič zelo spretno in igralci so se vedli na tujem odru tako sigurno kot bi jih vodila nevidna roka. Želi so zaslužen odobravanje.

Marsikdo je začuden odhajal s te prireditve, videč koliko notranjega veselja in doživljanja je v tem svojevrstnem, nam neslutem svetu. Nad vsem večerom je vladal diš piетete in usmiljenja do teh nedolžnih, globoko čutečih duš.

Obenem pa smo občudovali vzorno vodstvo te prireditve, neizmeren trud, potrpljenje in ljubezen učiteljstva, ki s tako požrtvovalnostjo odkriva otrokom telesne teme pota k lepoti in dobroti njih jasnih duš.

Ta pristrčen večer bo ostal vsem v najlepšem spominu in le želeli je, da pride zavod za slepe iz mrzlega Kočevja v bližino našega kulturnega središča.

— ar.

Rangna lista

Popravki

Na razna vprašanja sporočamo, da so v rangni listi le napredovanja, ki so bila objavljena v »Službenih novinah« pred 1. septembrom t. l. V informaciji navajamo, da so bila junijska in julijska napredovanja objavljena šele v oktobrskih in novembrskih številkah »Službenih novin« in zato niso vnešena v rangno listo. Kakor smo navedli že na koncu rangne liste, prosimo, da nam posamezniki sporočijo eventualne pomote. Vsako napako bomo popravili z objavo v »Učiteljskem tovarišu«.

Popravljamo:

Kotnik Bogdana, Rečica, 273 in ne 496.
Kotnik Zorko, Rečica, 104 in ne 339.
Kotnik Zorko, Rečica, je napredoval v VIII.

položajno skupino 27. junija 1932. in ne 1933. 27. junija.

Kotnik Bogdana, Rečica, je napredovala v VIII. p. sk. 3. marca 1933. in ne 6. aprila 1934.

Rebolj Viktorija, Trata, je napredovala v VII. p. sk. 9. marca 1933. in ne 11. aprila 1934.

Antolovič Cirila, Dobova, in ne Dobrova, je napredovala v VII. p. sk. 16. februarja 1933. in ne 1. novembra 1935.

Košeniha Ruža, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 4. julija 1932. in ne 11. aprila 1934.

Solak Avgusta, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 27. maja 1932. in ne 11. aprila 1934.

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Ljubljani se po zadnji odredbi ministrstva prosvete vrše po starem pravilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili svoje prošnje za pristopitev k izpitu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani, naj se javijo k izpitu 25. t. m. ob pol 8. uri v ravnateljevi pisarni državnega učiteljskega v Ljubljani. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala.

Ravnateljstvo.

— Vranc-Dolganov koncentracijski načrt letnih delovnih enot bo knjiga trajne vrednosti. Če bi se uradni učni načrti tudi izpremenili, bo knjiga aktualna za desetletja. Vsak učitelj, vsaka šola nujno potrebuje tako delo. Prijavite se takoj šolskemu upravitelju, ki ima naročilni list.

— Učiteljske gospodarske ustanove so:

1. Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Knjižarna Učiteljske tiskarne, Podružnica Knjižarne Učiteljske tiskarne.
2. Učiteljska Samopomoč.
3. Hranilnica in posojilnica učit. konvikta v Ljubljani.
4. Učit. gospodarska in kreditna zadruga v Celju.
5. Učiteljski dom v Ljubljani.
6. Učiteljski dom v Mariboru.
7. Učiteljski dom v Rogaški Slatini.
8. Društvo upokojenega učit. v Ljubljani. Snuje se:
9. Učiteljski dom na morju.
10. Učiteljski planinski dom.

— Učiteljski pevski zbor je odsek sekcije JUU v Ljubljani, ki ima za seboj že dobro desetletje uspešnega dela. Poleg številnih koncertov doma je priredil tudi več turnej v inozemstvo, kjer je dostojno prikazoval delo slovenskega učitelja. Sedaj se pripravlja za sezonski koncert v Ljubljani, ki bo v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Z istim programom bo nastopil v Mariboru.

UPZ pa je tudi pedagoška institucija. Iz njegovih vrst je izšlo mnogo pevovodij, a njegov artistični odsek je vsakemu tovarišu z nasveti vedno na razpolago. Ob priliki 100-letnice Levstikovega rojstva je pok. zborov predsednik Emil Adamič priredil glasbeno edicijo »Mladino« in je pripravil priložno pesmarico za razne šolske prireditve. Pregodnja smrt ga je odtrgala od tega dela. Odbor zboru je zopet začel z delom in upa, da bo lahko kmalu postregel svojim tovarišem s tako potrebnim učnim pripomočkom.

Zbor šteje danes okoli 85 članov in članic, potrebuje pa še moške glasove — posebno druge base. Odbor UPZ vabi zato vse tovariše z dobrimi glasovi, da pristopijo k zboru in mu tako pomorejo k ohranitvi slovesa elitne pevске družine. Po odloku ministra prosvete, ki smo ga citirali v predzadnji številki »Učit. tov.«, se jim za pevске vaje in druge zborovske prireditve porabljeni dnevi ne štejejo v reden dopust, temveč se istovetijo z dopusti za zborovanja sreskih učiteljskih društev.

— Kraljevska banska uprava je izdala odlok, da smejo nakupovati šole pri vseh knjigarnah in trgovcih. To je že prej odločilo ministrstvo prosvete, kar smo objavili v »Učiteljskem tovarišu«. Poslužujte se Učiteljske tiskarne.

— Upokojene tovariše in tovarišice, kakor tudi njih soproge in vdove, vabimo k pristopu v »Društvo upokojenega učiteljstva v Ljubljani«. S pristopom so zavarovani za nad 2000 din in plačujejo povprečno manj ko 10 din mesečno.

— Vsi šolski odbori Podmladka Rdečega križa, ki bi želeli nabaviti radioaparate, so naprošeni, da to nemudoma, najkasneje do 1. decembra t. l. javijo Dravskemu banovinskemu odboru društva Rdečega križa, sekciji Podmladka, Ljubljana, Gosposvetska c. 2/II.

Gre se za prvorazredne 6 cevne aparate na 3 valovne dolžine, ki jih bo nabavil Glavni odbor za polovično ceno. Gre samo za omejeno število aparatov. — Potrebna pojasnila glede cene in pogojev nabave daje zgornja sekcija.

— Gg. poverjenikom (-icam) Vodnikove družbe. Vse one gg. poverjenike (-ice), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudno prosimo Vodnikova družba, da naj svoje nabiralne pole čimprej pošljejo, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicio letošnjih družbenih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo 15. novembra.

— »Osnove strnjenejšega šolskega dela v teoriji in praksi« Ker sem namesto honorarja prejel od založnice nekaj izvodov navedene knjige, jo nudim onim, ki niso prejeli letošnjih edicij SSM, zlasti novo nameščenim tovarišem (-icam), po znižani ceni. Ker vsebuje knjiga mnogo praktičnega gradiva (primere, okvirne načrte i. dr.), je razrednikom neobhodno potrebna. Plačilo knjige možno na obroke. Pišite na naslov: E. Vrane, uč., Studenci pri Mariboru.

— Tovariš A. Mohor prosi vsa šolska upraviteljstva, ki so prejela njegovo brošuro »Za kralja in dom« in jim je to po proračunu mogoče, da nakažejo malenkostni znesek čimprej, ker mu poteka rok že sredi tega meseca, ko bi moral poravnati stroške za tisk pri Učiteljski tiskarni. Naj bi bilo tovarištvu tudi v praksi, ne samo v teoriji.

— Taksa na račune, katere izdajajo poljedelci-vozniki. Po tar. post. 34. zakona o takсах se plačuje taksa iz tar. postavke samo za račun, ki ga izda trgovec ali obrtnik. Ker poljedelec ni niti prvo niti drugo in se obrtoma ne peča s prevažanjem, ni razloga za pobiranje takse po omenjeni tarifni postavki, in sicer tudi tedaj ne, ako se blago prevaža proti plačilu odškodnine za prevoz. — Pojasnilo ministrstva financ bo gotovo zanimalo podeželske šole, posebno v primerih, kadar zahteva voznik poleg cene za blago tudi plačilo za prevoz.

— Letošnje Vodnikove knjige so že izšle, j. j. bogato ilustrirana Vodnikova pratika za leto 1938., povesti »Strte peruti« Ivan Podržaja, povesti »Sin« Ivana Potrča in Sestovih Sibirskih memoarov »Enaintrideset in eden«. Iskreno pozivamo vse prijatelje lepe knjige, da se takoj prijavijo za člane Vodnikove družbe poverjeniku svojega kraja, odnosno, ako njih kraj morda nima poverjenika, kar pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

— Najuspešnejše nabirajo nove zadružnike pri onih društvih, kjer društvo založi zadružne deleže, člani jih pa v obrokih odplačujejo društvu.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje in odgovor: G. S. v št. I. O šolskih zamudah dobite informacije pri nadrejeni oblasti.

— § Vprašanje: M. B. iz R.: Zakaj učitelji kontraktualci nismo dobili zvišanih plač, ko smo vendar v državni službi in so nam prej bile plače znižane.

Odgovor! Kontraktualci prejemalejo kot uradniki v službi državne prejemke po pogodbi, ki se niso znižali v letu 1935., zato se tudi s 1. novembrom 1937. niso zvišali.

— § Vprašanje: M. V. iz P. Kakšne osebne in rodbinske doklade pripadajo po novi uredbi učiteljici s 4 otroki, poročeni z možem posestnikom, ki je pogodbeni državni uradnik ter živi ločeno vsak na svojem službenem kraju, otroci pa so pri materi?

Odgovor! Nova uredba ne predpisuje nobenih drugih določil za tak primer, zato ostane pri starem.

§ Vprašanje: N. M. iz B. Ali je že kaj ukrenjeno radi učiteljskega celibata? Kako dolgo bo še trajala določba, da učiteljica osn., ozir. ljudske šole ne sme vzeti v zakon drugega kot le učitelja, ako hoče, da sama ne izgubi službe, odnosno pokojnine?

Odgovor! Na enako vprašanje smo odgovorili tovarišici Z. M. v 8. št. »Učit. tovariša« z dne 16. sept. t. l. in moremo tudi danes še poudariti, da ne vemo kako dolgo bo trajala določba § 33/8 fin. zakona za l. 1937./38. — Sekcija je pripravila predlog, naj se ta določba ukine z novim fin. zakonom.

— § Vprašanje: T. G. iz K. Sem žena drž. uradnika-učitelja, ki ne dobiva stanarine. Živela sem v popolnoma ločenem gospodinjstvu, ker nisva službovala z možem v istem kraju in sem prejela od občine stanarino in kurivo. Od 1. aprila 1933 do 1. jan. 1935 pa mi občina tega ni več izplačevala.

a) Ali mi pripada za omenjeni čas stanarina in kurivo?

Odgovor! Stanarina in kurivo vam ne pripada po določbi § 30. fin. zakona za leto 1933./34. (R. K. 82).

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Slab nasvet za preosnovo ljudske šole. Pod tem naslovom polemizira »Domovina« 4. X. z Gorenjcem predvsem zaradi poučevanja srbohrvaščine, ki naj bi se poučevala po mnenju dopisnika v »Domoljubu« šele na višji stopnji. Pred vojno — pravi »Domovina« — se je ubijala v glavo nemščina otrokom na večrazrednih šolah že od III. razreda dalje. In tedaj niso imeli ljudje, ki imajo toliko pomislekov in izgovorov proti srbohrvaščini, nobenih pomislekov in nasprotstva proti temu.

— I Pozdrav v šoli. Šolska vodstva so prejela pri nas razpis, naj se uporabljajo samo narodni pozdravi: »Dobro jutro«, »dober dan«, »dober večer«, »lahko noč« in »zbogom!« Gospode pa naj se pozdravlja s »Hvaljen Jezus!« Več o tem piše »Nova doba« od 5. novembra.

— I Zakaj razkol v naši vasi. V tem članku modruje »Domoljub« od 4. novembra na uvodnem mestu o razmerah na vasi. Navajamo mesto, ki govori o učitelju:

»Poleg duhovnika živi na vasi še drugi izobraženeč, to je — učitelj. Prišel je kot mlad fant iz mestnih šol v neznanu mu kmečko vas. Župan in predsednik krajevnega šol. odbora je bil magnat. Prišel je torej v delno službeno odvisnost od njega, a ker je bil magnat navadno tudi gostilničar, se je mladi učitelj nastanil pri njem in dobil tam tudi hrano. Tako je prišlo naše učiteljstvo že v početkih našega šolstva v stik in odvisnost od podeželskih liberalnih magnatov ter se je nato zato že zgodaj razvilo v najbolj zagrizene priganjače našega liberalstva, s čimer je nujno moralo priti v nasprotje z ljudstvom. Po večini se naše učiteljstvo še do današnjega dne ni otreslo te svoje zastrupljene navade in zato najdemo — žal — večino učiteljskega še danes vedno v vrh, kjer se vodi borba proti našemu ljudstvu, kar je seveda v veliko škodo šole, ljudstvu in učiteljstva samega«.

— I Nov pregovor. Med najneprijetnejše zadeve v človeškem življenju spada nedvomno — selitev. Ze pregovor, ki je posebno poznan med naprednim uradništvom in učitelj-

Naša gospodarska organizacija

— Članom Omišalskega doma. Opozorjamo vas na občni zbor »Društva za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju«, ki bo v nedeljo, dne 21. novembra 1937 ob 9. uri v prostorih JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I. Vzporedno imate v vabilu, ki je bilo priobčeno v »Učit. tovarišu«, št. 15, od 4. novembra 1937.

— Učiteljski dom v Mariboru. Za »Lukmanov kamen« je daroval tov. St. Blažič iz Studence 50 din. Namesto venca na grob ge. A. Cvetkove, soproge tov. šol. upr. v p. Frana Cvetka, so darovali: Anton Ogorelec, šol. u. v p., Maribor, 100 din, gospa Milka Lovšetova, soproga upravnika U. D. v Mariboru, 50 din; aktivno in upokojeno učiteljstvo šole v Krčevini pri Mariboru, 150 din. Vsem darovalcem prav iskrena zahvala!

Učiteljska tiskarna

— t Vašim otrokom nudi Učiteljska knjigarna bogato izbiro mladinskih knjig po znižanih cenah. Oglejte si našo zalogo, posebno za praznike!

— t Rožmanovo Strojepisje je nujno potrebna knjiga za upravitelje in učitelje, ki imajo pisalne stroje, in za one, ki si ga bodo nabavili. Globoko znižana cena 12 din.

— t Deleži pri Učiteljski tiskarni se bodo po čl. 1. odst. 4. novega zakona o gospodarskih združenjih lahko obrestovali. Tiskarna bo lahko spremenila svoja pravila, da bo obrestovala deleže po 6%. Zadržniki bodo prejeli od deležev obresti, pri nakupu blaga pa 15% popust. Pri teh ugodnostih ne bo nobeden odlašal pristopa k Učiteljski tiskarni.

— t Lavtarjeva Računska začetnica z lepimi nazornimi slikami je najboljši pripomoček pri računskem pouku v I. razredu.

— t Pri pouku iz higiene bodo učitelji s pridom uporabljali knjižice: Rus: Prva pomoč, 20 din, vez. 52 din; Zdravje mladine, 15 din, vez. 25 din.

Dober zadružnik je oni, ki kupuje vse potrebščine v lastni zadrugi.

stvom, pravi: »Bolje je dvakrat pogoreti, kakor enkrat seliti se!« (»Slovenska beseda« od 5. novembra.)

— I O stanovski morali. »Slovenska beseda« od 5. XI. priobčuje izpisek članka, ki je bil objavljen v »Učit. tov.«, in dodaja: Te odkrite in nedvoumne besede so danes neverjetno aktualne in bodo povzročile marsikod skelečo bolečino.

— I Članek o povišanju prejemkov, ki je izšel v »Učit. tov.«, je ponatisnil »Mariborski večernik« v številki 6. novembra.

— I Nov ravnatelj na učiteljskem v Ljubljani. O imenovanju novega ravnatelja piše »Slovenec« od 7. nov. med drugim: Ko so se popravljale/krivice JNS-arskih režimov, ni bilo mogoče prof. Dolencu nadomestiti prestanega preganjanja drugače, kakor s tem, da je bil imenovan na častno in odgovorno mesto na bansko upravo v Ljubljani. Prof. Dolenc prevzema sedaj še bolj odgovorno nalogo, namreč vodstvo nad vzgojo mladih bodočih učiteljev slovenske mladine in zato želimo prof. Dolencu na novem odličnem mestu čim več uspehov.

— I V Kotljah je za 150 otrok ena sama učna moč. Ali je takšno stanje dobro za ljudsko prosveto? (»Slovenec« od 7. nov.)

— I O pok. šol. upravitelju Antonu Sepaherju prinaša »Sobota« od 13. XI. daljši nekrolog, kjer kaže pokojnikove velike zasluge.

— I Na gornjegrajski šoli manjka še vedno ena učna moč. Skrajni čas je, da pristojno oblastvo odpravi ta nedostatek. Pouk trpi, trpijo pa tudi učitelji, ki težko zmagujejo pouk v nabitih polnih učilnicah. (»Nova doba«, 12. XI.)

— I Odkrite besede. Uvodnik »O učiteljski morali«, ki je bil objavljen v »Učiteljskem tovarišu«, omenja tudi Mariborski večernik, 11. XI.

— I V Hraštniku sta upokojena dva učitelja, na njuna mesta še ni nihče imenovan. Že to je za razred silno slabo, če med letom menja učitelja, še slabše pa, če učni eden dva razreda. (»Nova doba«, 13. XI.)

Za dame in gospode zimske plašče, suknje

elegantne, dobre in poceni, od din 360 — dalje, ima v največji izbiri

LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

— t Stenske table za čitanje vam bodo pomagale pri pouku v I. razredu, ko pridete do pisanih črk. 25 listov 60 din. Na močnih lepenkah, 13 tabel 220 din.

— t Za Miklavča in Božič je za otroke najlepše darilo lepa knjiga. Učiteljska tiskarna je določila izredno nizke cene do 24. decembra. Oglejte si bogato zalogo, ko pridete v Ljubljano.

— t Učiteljice ročnih del dobe vse tu in inozemske liste za ročna dela v Učiteljski tiskarni. Oglejte si ob priliki bogato izbiro.

— t Večje šole naj naroče Pavčičeve: Mladina poje (20 din), Narod poje (30 din).

— t Smučarji pozor! Kump: Smučanje 30 din; Kump: Ski 60 din; Badjura: Smučar 30 din; Smučka terminologija 8 din; Zimski vodnik po Sloveniji 20 din.

— t 15% dobe za družniki le pri nakupu blaga za lastno potrebo.

— t Za obrtno nadaljevalno šolo priporočamo: Premelč: Osnovni pojmi mehanske tehnologije v vezi s tvarinoznanstvom 10 din; Premelč: Splošno strojloslje 16 din; Rožman: Strojepisje 24 din; Ferster: Stavbna mehanika 20 din; Sič: Knjigovodstvo za samouke 10 din.

— t Novakovo: RISANJE; bogato zbirko risb, navadnih motivov itd. primernih za vse razrede narodnih, pa tudi meščanskih šol nudi Učiteljska tiskarna po izredno znižani ceni (100 din).

— t Zirovnikove: Narodne pesmi, I., II. in III. del bi moral imeti vsak učenec. Vsak zvezek stane le 1 din.

— t Maroltove: Bože pravde in Narodne himne so tudi po dinarju.

— t Za Miklavča in Božič je najlepše darilo dobro nalivno pero. Oglejte si bogato izbiro v knjigarni Učiteljske tiskarne.

— t Ferle: »Navodilo k Naši prvi knjigi« rabijo vsi učitelji v I. razredu. Cena izvodu 4 din.

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kroj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

jenka Tilka Juvančič zelo spretno in igralci so se vedli na tujem odru tako sigurno kot bi jih vodila nevidna roka. Želi so zaslužen odobravanje.

Marsikdo je začuden odhajal s te prireditve, videč koliko notranjega veselja in doživljanja je v tem svojevrstnem, nam neslutem svetu. Nad vsem večerom je vladal diš piетete in usmiljenja do teh nedolžnih, globoko čutečih duš.

Obenem pa smo občudovali vzorno vodstvo te prireditve, neizmeren trud, potrpljenje in ljubezen učiteljstva, ki s tako požrtvovalnostjo odkriva otrokom telesne teme pota k lepoti in dobroti njih jasnih duš.

Ta pristrčen večer bo ostal vsem v najlepšem spominu in le želeli je, da pride zavod za slepe iz mrzlega Kočevja v bližino našega kulturnega središča. — ar.

§ Vprašanje: N. M. iz B. Ali je že kaj ukrenjeno radi učiteljskega celibata? Kako dolgo bo še trajala določba, da učiteljica osn., ozir. ljudske šole ne sme vzeti v zakon drugega kot le učitelja, ako hoče, da sama ne izgubi službe, odnosno pokojnine?

Odgovor! Na enako vprašanje smo odgovorili tovarišici Z. M. v 8. št. »Učit. tovariša« z dne 16. sept. t. l. in moremo tudi danes še poudariti, da ne vemo kako dolgo bo trajala določba § 33/8 fin. zakona za l. 1937/38. — Sekcija je pripravila predlog, naj se ta določba ukine z novim fin. zakonom.

— § Vprašanje: T. G. iz K. Sem žena drž. uradnika-učiteljica, ki ne dobiva stanarine. Živela sem v popolnoma ločenem gospodinjstvu, ker nisva službovala z možem v istem kraju in sem prejela od občine stanarino in kurivo. Od 1. aprila 1933 do 1. jan. 1935 pa mi občina tega ni več izplačevala.

a) Ali mi pripada za omenjeni čas stanarina in kurivo?
Odgovor! Stanarina in kurivo vam ne pripada po določbi § 30. fin. zakona za leto 1933/34. (R. K. 82).

Rangna lista

Popravki

Na razna vprašanja sporočamo, da so v rangni listi le napredovanja, ki so bila objavljena v »Službenih novinah« pred 1. septembrom t. l. V informaciji navajamo, da so bila junijska in julijska napredovanja objavljena šele v oktobrskih in novembrskih številkah »Službenih novin« in zato niso vnešena v rangno listo. Kakor smo navedli že na koncu rangne liste, prosimo, da nam posamezniki sporočijo eventualne pomote. Vsako napako bomo popravili z objavo v »Učiteljskem tovarišu«.

Popravljamo:

Kotnik Bogdana, Rečica, 273 in ne 496.
Kotnik Zorko, Rečica, 104 in ne 339.
Kotnik Zorko, Rečica, je napredoval v VIII.

položajno skupino 27. junija 1932. in ne 1933. 27. junija.

Kotnik Bogdana, Rečica, je napredovala v VIII. p. sk. 3. marca 1933. in ne 6. aprila 1934.

Rebolj Viktorija, Trata, je napredovala v VII. p. sk. 9. marca 1933. in ne 11. aprila 1934.

Antolovič Cirila, Dobova, in ne Dobrova, je napredovala v VII. p. sk. 16. februarja 1933. in ne 1. novembra 1935.

Košeniha Ruža, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 4. julija 1932. in ne 11. aprila 1934.

Solak Avgusta, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 27. maja 1932. in ne 11. aprila 1934.

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Ljubljani se po zadnji odredbi ministrstva prosvete vrše po starem pravilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili svoje prošnje za pristopitev k izpitu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani, naj se javijo k izpitu 25. t. m. ob pol 8. uri v ravnateljevi pisarni državnega učiteljskega v Ljubljani. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala.

Ravnateljstvo.

— Vranc-Dolganov koncentracijski načrt letnih delovnih enot bo knjiga trajne vrednosti. Če bi se uradni učni načrti tudi izpremenili, bo knjiga aktualna za desetletja. Vsak učitelj, vsaka šola nujno potrebuje tako delo. Prijavite se takoj šolskemu upravitelju, ki ima naročilni list.

— Učiteljske gospodarske ustanove so:

1. Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Knjižarna Učiteljske tiskarne, Podružnica Knjižarne Učiteljske tiskarne.
2. Učiteljska Samopomoč.
3. Hranilnica in posojilnica učit. konvikta v Ljubljani.
4. Učit. gospodarska in kreditna zadruga v Celju.
5. Učiteljski dom v Ljubljani.
6. Učiteljski dom v Mariboru.
7. Učiteljski dom v Rogaški Slatini.
8. Društvo upokojenega učit. v Ljubljani. Snuje se:
9. Učiteljski dom na morju.
10. Učiteljski planinski dom.

— Učiteljski pevski zbor je odsek sekcije JUU v Ljubljani, ki ima za seboj že dobro desetletje uspešnega dela. Poleg številnih koncertov doma je priredil tudi več turnej v inozemstvo, kjer je dostojno prikazoval delo slovenskega učitelja. Sedaj se pripravlja za sezonski koncert v Ljubljani, ki bo v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Z istim programom bo nastopil v Mariboru.

UPZ pa je tudi pedagoška institucija. Iz njegovih vrst je izšlo mnogo pevovodij, a njegov artistični odsek je vsakemu tovarišu z nasveti vedno na razpolago. Ob priliki 100-letnice Levstikovega rojstva je pok. zborov predsednik Emil Adamič priredil glasbeno edicijo »Mladino« in je pripravil priložno pesmarico za razne šolske prireditve. Prezgodnja smrt ga je odtrgala od tega dela. Odbor zboru je zopet začel z delom in upa, da bo lahko kmalu postregel svojim tovarišem s tako potrebnim učnim pripomočkom.

Zbor šteje danes okoli 85 članov in članic, potrebuje pa še moške glasove — posebno druge base. Odbor UPZ vabi zato vse tovariše z dobrimi glasovi, da pristopijo k zboru in mu tako pomorejo k ohranitvi slovesa elitne pevske družine. Po odloku ministra prosvete, ki smo ga citirali v predzadnji številki »Učit. tov.«, se jim za pevske vaje in druge zborovske prireditve porabljeni dnevi ne štejejo v reden dopust, temveč se istovetijo z dopusti za zborovanja sreskih učiteljskih društev.

— Kraljevska banska uprava je izdala odlok, da smejo nakupovati šole pri vseh knjigarnah in trgovcih. To je že prej odločilo ministrstvo prosvete, kar smo objavili v »Učiteljskem tovarišu«. Poslužujte se Učiteljske tiskarne.

— Upokojene tovariše in tovarišice, kakor tudi njih soproge in vdove, vabimo k pristopu v »Društvo upokojenega učiteljskega v Ljubljani«. S pristopom so zavarovani za nad 2000 din in plačujejo povprečno manj ko 10 din mesečno.

— Vsi šolski odbori Podmladka Rdečega križa, ki bi želeli nabaviti radioaparate, so naprošeni, da to nemudoma, najkasneje do 1. decembra t. l. javijo Dravskemu banovinskemu odboru društva Rdečega križa, sekciji Podmladka, Ljubljana, Gosposvetska c. 2/II.

Gre se za prvorazredne 6 cevne aparate na 3 valovne dolžine, ki jih bo nabavil Glavni odbor za polovično ceno. Gre samo za omejeno število aparatov. — Potrebna pojasnila glede cene in pogojev nabave daje zgornja sekcija.

— Gg. poverjenikom (-icam) Vodnikove družbe. Vse one gg. poverjenike (-ice), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudno prosimo Vodnikova družba, da naj svoje nabiralne pole čimprej pošljejo, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicio letošnjih družbenih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo 15. novembra.

— »Osnove strnjene šolskega dela v teoriji in praksi« Ker sem namesto honorarja prejel od založnice nekaj izvodov navedene knjige, jo nudim onim, ki niso prejeli letošnjih edicij SSM, zlasti novo nameščenim tovarišem (-icam), po znižani ceni. Ker vsebuje knjiga mnogo praktičnega gradiva (primere, okvirne načrte i. dr.), je razrednikom neobhodno potrebna. Plačilo knjige možno na obroke. Pišite na naslov: E. Vrane, uč., Studenci pri Mariboru.

— Tovariš A. Mohor prosi vsa šolska upraviteljstva, ki so prejela njegovo brošuro »Za kralja in dom« in jim je to po proračunu mogoče, da nakažejo malenkostni znesek čimprej, ker mu poteka rok že sredi tega meseca, ko bi moral poravnati stroške za tisk pri Učiteljski tiskarni. Naj bi bilo tovarištvu tudi v praksi, ne samo v teoriji.

— Taksa na račune, katere izdajajo poljedelci-vozniki. Po tar. post. 34. zakona o takсах se plačuje taksa iz tar. postavke samo za račun, ki ga izda trgovec ali obrtnik. Ker poljedelec ni niti prvo niti drugo in se obrtoma ne peča s prevažanjem, ni razloga za pobiranje takse po omenjeni tarifni postavki, in sicer tudi tedaj ne, ako se blago prevaža proti plačilu odškodnine za prevoz. — Pojasnilo ministrstva financ bo gotovo zanimalo podeželske šole, posebno v primerih, kadar zahteva voznik poleg cene za blago tudi plačilo za prevoz.

— Letošnje Vodnikove knjige so že izšle, j. j. bogato ilustrirana Vodnikova pratika za leto 1938., povesti »Strte peruti« Ivan Podržaja, povesti »Sin« Ivana Potrča in Sestovih Sibirskih memoarov »Enaintrideset in eden«. Iskreno pozivamo vse prijatelje lepe knjige, da se takoj prijavijo za člane Vodnikove družbe poverjeniku svojega kraja, odnosno, ako njih kraj morda nima poverjenika, kar pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

— Najuspešnejše nabirajo nove združnike pri onih društvih, kjer društvo založi združne deleže, člani jih pa v obrokih odplačujejo društvu.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje in odgovor: G. S. v št. I. O šolskih zamudah dobite informacije pri nadrejeni oblasti.

— § Vprašanje: M. B. iz R.: Zakaj učitelji kontraktualci nismo dobili zvišanih plač, ko smo vendar v državni službi in so nam prej bile plače znižane.

Odgovor! Kontraktualci prejema jo kot uradniki v službi državne prejemke po pogodbi, ki se niso znižali v letu 1935., zato se tudi s 1. novembrom 1937. niso zvišali.

— § Vprašanje: M. V. iz P. Kakšne osebne in rodbinske doklade pripadajo po novi uredbi učiteljici s 4 otroki, poročeni z možem posestnikom, ki je pogodbeni državni uradnik ter živita ločeno vsak na svojem službenem kraju, otroci pa so pri materi?

Odgovor! Nova uredba ne predpisuje nobenih drugih določil za tak primer, zato ostane pri starem.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Slab nasvet za preosnovo ljudske šole. Pod tem naslovom polemizira »Domovina« 4. X. z Gorenjcem predvsem zaradi poučevanja srbohrvaščine, ki naj bi se poučevala po mnenju dopisnika v »Domoljubu« šele na višji stopnji. Pred vojno — pravi »Domovina« — se je ubijala v glavo nemščina otrokom na večrazrednih šolah že od III. razreda dalje. In tedaj niso imeli ljudje, ki imajo toliko pomislekov in izgovorov proti srbohrvaščini, nobenih pomislekov in nasprotstva proti temu.

— I Pozdrav v šoli. Šolska vodstva so prejela pri nas razpis, naj se uporabljajo samo narodni pozdravi: »Dobro jutro«, »dober dan«, »dober večer«, »lahko noč« in »zbogom!« Gospode pa naj se pozdravlja s »Hvaljen Jezus!« Več o tem piše »Nova doba« od 5. novembra.

— I Zakaj razkol v naši vasi. V tem članku modruje »Domoljub« od 4. novembra na uvodnem mestu o razmerah na vasi. Navajamo mesto, ki govori o učitelju:

»Poleg duhovnika živi na vasi še drugi izobraženeec, to je — učitelj. Prišel je kot mlad fant iz mestnih šol v neznanu mu kmečko vas. Župan in predsednik krajevnega šol. odbora je bil magnat. Prišel je torej v delno službeno odvisnost od njega, a ker je bil magnat navadno tudi gostilničar, se je mladi učitelj nastanil pri njem in dobil tam tudi hrano. Tako je prišlo naše učiteljstvo že v početkih našega šolstva v stik in odvisnost od podeželskih liberalnih magnatov ter se je nato zato že zgodaj razvilo v najbolj zagrizene priganjače našega liberalstva, s čimer je nujno moralo priti v nasprotje z ljudstvom. Po večini se naše učiteljstvo še do današnjega dne ni otreslo te svoje zastrupljene navade in zato najdemo — žal — večino učiteljskega še danes vedno v vrhah, kjer se vodi borba proti našemu ljudstvu, kar je seveda v veliko škodo šole, ljudstvu in učiteljstva samega.«

— I Nov pregovor. Med najneprijetnejše zadeve v človeškem življenju spada nedvomo — selitev. Ze pregovor, ki je posebno poznan med naprednim uradništvom in učitelj-

Naša gospodarska organizacija

— Članom Omišalskega doma. Opozorjamo vas na občni zbor »Društva za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju«, ki bo v nedeljo, dne 21. novembra 1937 ob 9. uri v prostorih JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani, Franciškaška ulica 6/I. Vzporedi imate v vabilu, ki je bilo priobčeno v »Učit. tovarišu«, št. 15, od 4. novembra 1937.

— Učiteljski dom v Mariboru. Za »Lukmanov kamen« je daroval tov. St. Blažič iz Studence 50 din. Namesto venca na grob ge. A. Cvetkove, soproge tov. šol. upr. v p. Frana Cvetka, so darovali: Anton Ogorelec, šol. u. v p., Maribor, 100 din, gospa Milka Lovšetova, soproga upravnika U. D. v Mariboru, 50 din; aktivno in upokojeno učiteljstvo šole v Krčevini pri Mariboru, 150 din. Vsem darovalcem prav iskrena zahvala!

Učiteljska tiskarna

— t Vašim otrokom nudi Učiteljska knjigarna bogato izbiro mladinskih knjig po znižanih cenah. Oglejte si našo zalogo, posebno za praznike!

— t Rožmanovo Strojepisje je nujno potrebna knjiga za upravitelje in učitelje, ki imajo pisalne stroje, in za one, ki si ga bodo nabavili. Globoko znižana cena 12 din.

— t Deleži pri Učiteljski tiskarni se bodo po čl. 1. odst. 4. novega zakona o gospodarskih združenjih lahko obrestovali. Tiskarna bo lahko spremenila svoja pravila, da bo obrestovala deleže po 6%. Zadržniki bodo prejeli od deležev obresti, pri nakupu blaga pa 15% popust. Pri teh ugodnostih ne bo nobeden odlašal pristopa k Učiteljski tiskarni.

— t Lavtarjeva Računska začetnica z lepimi nazornimi slikami je najboljši pripomoček pri računskem pouku v I. razredu.

— t Pri pouku iz higiene bodo učitelji s pridom uporabljali knjižice: Rus: Prva pomoč, 20 din, vez. 52 din; Zdravje mladine, 15 din, vez. 25 din.

Dober zadržnik je oni, ki kupuje vse potrebščine v lastni zadrugi.

stvom, pravi: »Bolje je dvakrat pogoreti, kakor enkrat seliti se!« (»Slovenska beseda« od 5. novembra.)

— I O stanovski morali. »Slovenska beseda« od 5. XI. priobčuje izpisek članka, ki je bil objavljen v »Učit. tov.«, in dodaja: Te odkrite in nedvoumne besede so danes neverjetno aktualne in bodo povzročile marsikod skelečo bolečino.

— I Članek o povišanju prejemkov, ki je izšel v »Učit. tov.«, je ponatisnil »Mariborski večernik« v številki 6. novembra.

— I Nov ravnatelj na učiteljskem v Ljubljani. O imenovanju novega ravnatelja piše »Slovenec« od 7. nov. med drugim: Ko so se popravljale/krivice JNS-arskih režimov, ni bilo mogoče prof. Dolencu nadomestiti prestanega preganjanja drugače, kakor s tem, da je bil imenovan na častno in odgovorno mesto na bansko upravo v Ljubljani. Prof. Dolenc prevzema sedaj še bolj odgovorno nalogo, namreč vodstvo nad vzgojo mladih bodočih učiteljev slovenske mladine in zato želimo prof. Dolencu na novem odličnem mestu čim več uspehov.

— I V Kotljah je za 150 otrok ena sama učna moč. Ali je takšno stanje dobro za ljudsko prosveto? (»Slovenec« od 7. nov.)

— I O pok. šol. upravitelju Antonu Sepaherju prinaša »Sobota« od 13. XI. daljši nekrolog, kjer kaže pokojnikove velike zasluge.

— I Na gornjegrajski šoli manjka še vedno ena učna moč. Skrajni čas je, da pristojno oblastvo odpravi ta nedostatek. Pouk trpi, trpijo pa tudi učitelji, ki težko zmagujejo pouk v nabitih polnih učilnicah. (»Nova doba«, 12. XI.)

— I Odkrite besede. Uvodnik »O učiteljski morali«, ki je bil objavljen v »Učiteljskem tovarišu«, omenja tudi Mariborski večernik, 11. XI.

— I V Hraštniku sta upokojena dva učitelja, na njuna mesta še ni nihče imenovan. Že to je za razred silno slabo, če med letom menja učitelja, še slabše pa, če učni eden dva razreda. (»Nova doba«, 13. XI.)

Za dame in gospode zimske plašče, suknje

elegantne, dobre in poceni, od din 360 — dalje, ima v največji izbiri

LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

— t Stenske table za čitanje vam bodo pomagale pri pouku v I. razredu, ko pridete do pisanih črk. 25 listov 60 din. Na močnih lepenkah, 13 tabel 220 din.

— t Za Miklavča in Božič je za otroke najlepše darilo lepa knjiga. Učiteljska tiskarna je določila izredno nizke cene do 24. decembra. Oglejte si bogato zalogo, ko pridete v Ljubljano.

— t Učiteljice ročnih del dobe vse tu in inozemske liste za ročna dela v Učiteljski tiskarni. Oglejte si ob priliki bogato izbiro.

— t Večje šole naj naroče Pavčičeve: Mladina poje (20 din), Narod poje (30 din).

— t Smučarji pozor! Kump: Smučanje 30 din; Kump: Ski 60 din; Badjura: Smučar 30 din; Smučka terminologija 8 din; Zimski vodnik po Sloveniji 20 din.

— t 15% dobe za družniki le pri nakupu blaga za lastno potrebo.

— t Za obrtno nadaljevalno šolo priporočamo: Premelč: Osnovni pojmi mehanske tehnologije v vezi s tvarinoznanstvom 10 din; Premelč: Splošno strojeslovje 16 din; Rožman: Strojepisje 24 din; Ferster: Stavbna mehanika 20 din; Sič: Knjigovodstvo za samouke 10 din.

— t Novakovo: RISANJE; bogato zbirko risb, navadnih motivov itd. primernih za vse razrede narodnih, pa tudi meščanskih šol nudi Učiteljska tiskarna po izredno znižani ceni (100 din).

— t Zirovnikove: Narodne pesmi, I., II. in III. del bi moral imeti vsak učenec. Vsak zvezek stane le 1 din.

— t Maroltove: Bože pravde in Narodne himne so tudi po dinarju.

— t Za Miklavča in Božič je najlepše darilo dobro nalivno pero. Oglejte si bogato izbiro v knjigarni Učiteljske tiskarne.

— t Ferle: »Navodilo k Naši prvi knjigi« rabijo vsi učitelji v I. razredu. Cena izvodu 4 din.

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kroj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

jenka Tilka Juvančič zelo spretno in igralci so se vedli na tujem odru tako sigurno kot bi jih vodila nevidna roka. Želi so zaslužen odobravanje.

Marsikdo je začuden odhajal s te prireditve, videč koliko notranjega veselja in doživljanja je v tem svojevrstnem, nam neslutem svetu. Nad vsem večerom je vladal diš piетete in usmiljenja do teh nedolžnih, globoko čutečih duš.

Obenem pa smo občudovali vzorno vodstvo te prireditve, neizmeren trud, potrpljenje in ljubezen učiteljstva, ki s tako požrtvovalnostjo odkriva otrokom telesne teme pota k lepoti in dobroti njih jasnih duš.

Ta pristrčen večer bo ostal vsem v najlepšem spominu in le želeli je, da pride zavod za slepe iz mrzlega Kočevja v bližino našega kulturnega središča. — ar.

§ Vprašanje: N. M. iz B. Ali je že kaj ukrenjeno radi učiteljskega celibata? Kako dolgo bo še trajala določba, da učiteljica osn., ozir. ljudske šole ne sme vzeti v zakon drugega kot le učitelja, ako hoče, da sama ne izgubi službe, odnosno pokojnine?

Odgovor! Na enako vprašanje smo odgovorili tovarišici Z. M. v 8. št. »Učit. tovariša« z dne 16. sept. t. l. in moremo tudi danes še poudariti, da ne vemo kako dolgo bo trajala določba § 33/8 fin. zakona za l. 1937/38. — Sekcija je pripravila predlog, naj se ta določba ukine z novim fin. zakonom.

— § Vprašanje: T. G. iz K. Sem žena drž. uradnika-učitelja, ki ne dobiva stanarine. Živela sem v popolnoma ločenem gospodinjstvu, ker nisva službovala z možem v istem kraju in sem prejela od občine stanarino in kurivo. Od 1. aprila 1933 do 1. jan. 1935 pa mi občina tega ni več izplačevala.

a) Ali mi pripada za omenjeni čas stanarina in kurivo?
Odgovor! Stanarina in kurivo vam ne pripada po določbi § 30. fin. zakona za leto 1933/34. (R. K. 82).

Rangna lista

Popravki

Na razna vprašanja sporočamo, da so v rangni listi le napredovanja, ki so bila objavljena v »Službenih novinah« pred 1. septembrom t. l. V informaciji navajamo, da so bila junijska in julijska napredovanja objavljena šele v oktobrskih in novembrskih številkah »Službenih novin« in zato niso vnešena v rangno listo. Kakor smo navedli že na koncu rangne liste, prosimo, da nam posamezniki sporočijo eventualne pomote. Vsako napako bomo popravili z objavo v »Učiteljskem tovarišu«.

Popravljamo:

Kotnik Bogdana, Rečica, 273 in ne 496.
Kotnik Zorko, Rečica, 104 in ne 339.
Kotnik Zorko, Rečica, je napredoval v VIII.

položajno skupino 27. junija 1932. in ne 1933. 27. junija.

Kotnik Bogdana, Rečica, je napredovala v VIII. p. sk. 3. marca 1933. in ne 6. aprila 1934.

Rebolj Viktorija, Trata, je napredovala v VII. p. sk. 9. marca 1933. in ne 11. aprila 1934.

Antolovič Cirila, Dobova, in ne Dobrova, je napredovala v VII. p. sk. 16. februarja 1933. in ne 1. novembra 1935.

Košeniha Ruža, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 4. julija 1932. in ne 11. aprila 1934.

Solak Avgusta, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 27. maja 1932. in ne 11. aprila 1934.

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Ljubljani se po zadnji odredbi ministrstva prosvete vrše po starem pravilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili svoje prošnje za pristopitev k izpitu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani, naj se javijo k izpitu 25. t. m. ob pol 8. uri v ravnateljevi pisarni državnega učiteljskega v Ljubljani. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala.

Ravnateljstvo.

— Vranc-Dolganov koncentracijski načrt letnih delovnih enot bo knjiga trajne vrednosti. Če bi se uradni učni načrti tudi izpremenili, bo knjiga aktualna za desetletja. Vsak učitelj, vsaka šola nujno potrebuje tako delo. Prijavite se takoj šolskemu upravitelju, ki ima naročilni list.

— Učiteljske gospodarske ustanove so:

1. Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Knjižarna Učiteljske tiskarne, Podružnica Knjižarne Učiteljske tiskarne.
2. Učiteljska Samopomoč.
3. Hranilnica in posojilnica učit. konvikta v Ljubljani.
4. Učit. gospodarska in kreditna zadruga v Celju.
5. Učiteljski dom v Ljubljani.
6. Učiteljski dom v Mariboru.
7. Učiteljski dom v Rogaški Slatini.
8. Društvo upokojenega učit. v Ljubljani. Snuje se:
9. Učiteljski dom na morju.
10. Učiteljski planinski dom.

— Učiteljski pevski zbor je odsek sekcije JUU v Ljubljani, ki ima za seboj že dobro desetletje uspešnega dela. Poleg številnih koncertov doma je priredil tudi več turnej v inozemstvo, kjer je dostojno prikazoval delo slovenskega učitelja. Sedaj se pripravlja za sezonski koncert v Ljubljani, ki bo v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Z istim programom bo nastopil v Mariboru.

UPZ pa je tudi pedagoška institucija. Iz njegovih vrst je izšlo mnogo pevovodij, a njegov artistični odsek je vsakemu tovarišu z nasveti vedno na razpolago. Ob priliki 100-letnice Levstikovega rojstva je pok. zborov predsednik Emil Adamič priredil glasbeno edicijo »Mladino« in je pripravil priložno pesmarico za razne šolske prireditve. Pregodnja smrt ga je odtrgala od tega dela. Odbor zboru je zopet začel z delom in upa, da bo lahko kmalu postregel svojim tovarišem s tako potrebnim učnim pripomočkom.

Zbor šteje danes okoli 85 članov in članic, potrebuje pa še moške glasove — posebno druge base. Odbor UPZ vabi zato vse tovariše z dobrimi glasovi, da pristopijo k zboru in mu tako pomorejo k ohranitvi slovesa elitne pevске družine. Po odloku ministra prosvete, ki smo ga citirali v predzadnji številki »Učit. tov.«, se jim za pevске vaje in druge zborovske prireditve porabljeni dnevi ne štejejo v reden dopust, temveč se istovetijo z dopusti za zborovanja sreskih učiteljskih društev.

— Kraljevska banska uprava je izdala odlok, da smejo nakupovati šole pri vseh knjigarnah in trgovcih. To je že prej odločilo ministrstvo prosvete, kar smo objavili v »Učiteljskem tovarišu«. Poslužujte se Učiteljske tiskarne.

— Upokojene tovariše in tovarišice, kakor tudi njih soproge in vdove, vabimo k pristopu v »Društvo upokojenega učiteljskega v Ljubljani«. S pristopom so zavarovani za nad 2000 din in plačujejo povprečno manj ko 10 din mesečno.

— Vsi šolski odbori Podmladka Rdečega križa, ki bi želeli nabaviti radioaparate, so naprošeni, da to nemudoma, najkasneje do 1. decembra t. l. javijo Dravskemu banovinskemu odboru društva Rdečega križa, sekciji Podmladka, Ljubljana, Gosposvetska c. 2/II.

Gre se za prvovredne 6 cevne aparate na 3 valovne dolžine, ki jih bo nabavil Glavni odbor za polovično ceno. Gre samo za omejeno število aparatov. — Potrebna pojasnila glede cene in pogojev nabave daje zgornja sekcija.

— Gg. poverjenikom (-icam) Vodnikove družbe. Vse one gg. poverjenike (-ice), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudno prosimo Vodnikova družba, da naj svoje nabiralne pole čimprej pošljejo, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicio letošnjih družbenih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo 15. novembra.

— »Osnove strnjenejšega šolskega dela v teoriji in praksi« Ker sem namesto honorarja prejel od založnice nekaj izvodov navedene knjige, jo nudim onim, ki niso prejeli letošnjih edicij SSM, zlasti novo nameščenim tovarišem (-icam), po znižani ceni. Ker vsebuje knjiga mnogo praktičnega gradiva (primere, okvirne načrte i. dr.), je razrednikom neobhodno potrebna. Plačilo knjige možno na obroke. Pišite na naslov: E. Vrane, uč., Studenci pri Mariboru.

— Tovariš A. Mohor prosi vsa šolska upraviteljstva, ki so prejela njegovo brošuro »Za kralja in dom« in jim je to po proračunu mogoče, da nakažejo malenkostni znesek čimprej, ker mu poteka rok že sredi tega meseca, ko bi moral poravnati stroške za tisk pri Učiteljski tiskarni. Naj bi bilo tovarištvu tudi v praksi, ne samo v teoriji.

— Taksa na račune, katere izdajajo poljedelci-vozniki. Po tar. post. 34. zakona o takсах se plačuje taksa iz tar. postavke samo za račun, ki ga izda trgovec ali obrtnik. Ker poljedelec ni niti prvo niti drugo in se obrtoma ne peča s prevažanjem, ni razloga za pobiranje takse po omenjeni tarifni postavki, in sicer tudi tedaj ne, ako se blago prevaža proti plačilu odškodnine za prevoz. — Pojasnilo ministrstva financ bo gotovo zanimalo podeželske šole, posebno v primerih, kadar zahteva voznik poleg cene za blago tudi plačilo za prevoz.

— Letošnje Vodnikove knjige so že izšle, j. j. bogato ilustrirana Vodnikova pratika za leto 1938., povesti »Strte peruti« Ivan Podržaja, povesti »Sin« Ivana Potrča in Sestovih Sibirskih memoarov »Enaintrideset in eden«. Iskreno pozivamo vse prijatelje lepe knjige, da se takoj prijavijo za člane Vodnikove družbe poverjeniku svojega kraja, odnosno, ako njih kraj morda nima poverjenika, kar pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

— Najuspešnejše nabirajo nove zadružnike pri onih društvih, kjer društvo založi zadružne deleže, člani jih pa v obrokih odplačujejo društvu.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje in odgovor: G. S. v št. I. O šolskih zamudah dobite informacije pri nadrejeni oblasti.

— § Vprašanje: M. B. iz R.: Zakaj učitelji kontraktualci nismo dobili zvišanih plač, ko smo vendar v državni službi in so nam prej bile plače znižane.

Odgovor! Kontraktualci prejema jo kot uradniki v službi državne prejemke po pogodbi, ki se niso znižali v letu 1935., zato se tudi s 1. novembrom 1937. niso zvišali.

— § Vprašanje: M. V. iz P. Kakšne osebne in rodbinske doklade pripadajo po novi uredbi učiteljici s 4 otroki, poročeni z možem posestnikom, ki je pogodbeni državni uradnik ter živita ločeno vsak na svojem službenem kraju, otroci pa so pri materi?

Odgovor! Nova uredba ne predpisuje nobenih drugih določil za tak primer, zato ostane pri starem.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Slab nasvet za preosnovo ljudske šole. Pod tem naslovom polemizira »Domovina« 4. X. z Gorenjcem predvsem zaradi poučevanja srbohrvaščine, ki naj bi se poučevala po mnenju dopisnika v »Domoljubu« šele na višji stopnji. Pred vojno — pravi »Domovina« — se je ubijala v glavo nemščina otrokom na večrazrednih šolah že od III. razreda dalje. In tedaj niso imeli ljudje, ki imajo toliko pomislekov in izgovorov proti srbohrvaščini, nobenih pomislekov in nasprotstva proti temu.

— I Pozdrav v šoli. Šolska vodstva so prejela pri nas razpis, naj se uporabljajo samo narodni pozdravi: »Dobro jutro«, »dober dan«, »dober večer«, »lahko noč« in »zbogom!« Gospode pa naj se pozdravlja s »Hvaljen Jezus!« Več o tem piše »Nova doba« od 5. novembra.

— I Zakaj razkol v naši vasi. V tem članku modruje »Domoljub« od 4. novembra na uvodnem mestu o razmerah na vasi. Navajamo mesto, ki govori o učitelju:

»Poleg duhovnika živi na vasi še drugi izobraženeec, to je — učitelj. Prišel je kot mlad fant iz mestnih šol v neznanu mu kmečko vas. Župan in predsednik krajevnega šol. odbora je bil magnat. Prišel je torej v delno službeno odvisnost od njega, a ker je bil magnat navadno tudi gostilničar, se je mladi učitelj nastanil pri njem in dobil tam tudi hrano. Tako je prišlo naše učiteljstvo že v početkih našega šolstva v stik in odvisnost od podeželskih liberalnih magnatov ter se je nato zato že zgodaj razvilo v najbolj zagrizene priganjače našega liberalstva, s čimer je nujno moralo priti v nasprotje z ljudstvom. Po večini se naše učiteljstvo še do današnjega dne ni otreslo te svoje zastrupljene navade in zato najdemo — žal — večino učiteljskega še danes vedno v vrhah, kjer se vodi borba proti našemu ljudstvu, kar je seveda v veliko škodo šole, ljudstvu in učiteljstva samega«.

— I Nov pregovor. Med najneprijetnejše zadeve v človeškem življenju spada nedvomno — selitev. Ze pregovor, ki je posebno poznan med naprednim uradništvom in učitelj-

Naša gospodarska organizacija

— Članom Omišalskega doma. Opozorjamo vas na občni zbor »Društva za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju«, ki bo v nedeljo, dne 21. novembra 1937 ob 9. uri v prostorih JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I. Vzpredite imate v vabilu, ki je bilo priobčeno v »Učit. tovarišu«, št. 15, od 4. novembra 1937.

— Učiteljski dom v Mariboru. Za »Lukmanov kamen« je daroval tov. St. Blažič iz Studence 50 din. Namesto venca na grob ge. A. Cvetkove, soproge tov. šol. upr. v p. Frana Cvetka, so darovali: Anton Ogorelec, šol. u. v p., Maribor, 100 din, gospa Milka Lovšetova, soproga upravnika U. D. v Mariboru, 50 din; aktivno in upokojeno učiteljstvo šole v Krčevini pri Mariboru, 150 din. Vsem darovalcem prav iskrena zahvala!

Učiteljska tiskarna

— t Vašim otrokom nudi Učiteljska knjigarna bogato izbiro mladinskih knjig po znižanih cenah. Oglejte si našo zalogo, posebno za praznike!

— t Rožmanovo Strojepisje je nujno potrebna knjiga za upravitelje in učitelje, ki imajo pisalne stroje, in za one, ki si ga bodo nabavili. Globoko znižana cena 12 din.

— t Deleži pri Učiteljski tiskarni se bodo po čl. 1. odst. 4. novega zakona o gospodarskih združenjih lahko obrestovali. Tiskarna bo lahko spremenila svoja pravila, da bo obrestovala deleže po 6%. Zadržniki bodo prejeli od deležev obresti, pri nakupu blaga pa 15% popust. Pri teh ugodnostih ne bo nobeden odlašal pristopa k Učiteljski tiskarni.

— t Lavtarjeva Računska začetnica z lepimi nazornimi slikami je najboljši pripomoček pri računskem pouku v I. razredu.

— t Pri pouku iz higiene bodo učitelji s pridom uporabljali knjižice: Rus: Prva pomoč, 20 din, vez. 52 din; Zdravje mladine, 15 din, vez. 25 din.

Dober zadružnik je oni, ki kupuje vse potrebščine v lastni zadrugi.

stvom, pravi: »Bolje je dvakrat pogoreti, kakor enkrat seliti se!« (»Slovenska beseda« od 5. novembra.)

— I O stanovski morali. »Slovenska beseda« od 5. XI. priobčuje izpisek članka, ki je bil objavljen v »Učit. tov.«, in dodaja: Te odkrite in nedvoumne besede so danes neverjetno aktualne in bodo povzročile marsikod skelečo bolečino.

— I Članek o povišanju prejemkov, ki je izšel v »Učit. tov.«, je ponatisnil »Mariborski večernik« v številki 6. novembra.

— I Nov ravnatelj na učiteljskem v Ljubljani. O imenovanju novega ravnatelja piše »Slovenec« od 7. nov. med drugim: Ko so se popravljale/krivice JNS-arskih režimov, ni bilo mogoče prof. Dolencu nadomestiti prestanege preganjanja drugače, kakor s tem, da je bil imenovan na častno in odgovorno mesto na bansko upravo v Ljubljani. Prof. Dolenc prevzema sedaj še bolj odgovorno nalogo, namreč vodstvo nad vzgojo mladih bodočih učiteljev slovenske mladine in zato želimo prof. Dolencu na novem odličnem mestu čim več uspehov.

— I V Kotljah je za 150 otrok ena sama učna moč. Ali je takšno stanje dobro za ljudsko prosveto? (»Slovenec« od 7. nov.)

— I O pok. šol. upravitelju Antonu Sepaherju prinaša »Sobota« od 13. XI. daljši nekrolog, kjer kaže pokojnikove velike zasluge.

— I Na gornjegrajski šoli manjka še vedno ena učna moč. Skrajni čas je, da pristojno oblastvo odpravi ta nedostatek. Pouk trpi, trpijo pa tudi učitelji, ki težko zmagujejo pouk v nabitih polnih učilnicah. (»Nova doba«, 12. XI.)

— I Odkrite besede. Uvodnik »O učiteljski morali«, ki je bil objavljen v »Učiteljskem tovarišu«, omenja tudi Mariborski večernik, 11. XI.

— I V Hraštniku sta upokojena dva učitelja, na njuna mesta še ni nihče imenovan. Že to je za razred silno slabo, če med letom menja učitelja, še slabše pa, če uč. eden dva razreda. (»Nova doba«, 13. XI.)

Za dame in gospode zimske plašče, suknje

elegantne, dobre in poceni, od din 360 — dalje, ima v največji izbiri

LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

— t Stenske table za čitanje vam bodo pomagale pri pouku v I. razredu, ko pridete do pisanih črk. 25 listov 60 din. Na močnih lepenkah, 13 tabel 220 din.

— t Za Miklavča in Božič je za otroke najlepše darilo lepa knjiga. Učiteljska tiskarna je določila izredno nizke cene do 24. decembra. Oglejte si bogato zalogo, ko pridete v Ljubljano.

— t Učiteljice ročnih del dobe vse tu in inozemske liste za ročna dela v Učiteljski tiskarni. Oglejte si ob priliki bogato izbiro.

— t Večje šole naj naroče Pavčičeve: Mladina poje (20 din), Narod poje (30 din).

— t Smučarji pozor! Kump: Smučanje 30 din; Kump: Ski 60 din; Badjura: Smučar 30 din; Smuška terminologija 8 din; Zimski vodnik po Sloveniji 20 din.

— t 15% dobe za družniki le pri nakupu blaga za lastno potrebo.

— t Za obrtno nadaljevalno šolo priporočamo: Premelč: Osnovni pojmi mehanske tehnologije v vezi s tvarinoznanstvom 10 din; Premelč: Splošno strojeslovje 16 din; Rožman: Strojepisje 24 din; Ferster: Stavbna mehanika 20 din; Sič: Knjigovodstvo za samouke 10 din.

— t Novakovo: RISANJE; bogato zbirko risb, navadnih motivov itd. primernih za vse razrede narodnih, pa tudi meščanskih šol nudi Učiteljska tiskarna po izredno znižani ceni (100 din).

— t Zirovnikove: Narodne pesmi, I., II. in III. del bi moral imeti vsak učenec. Vsak zvezek stane le 1 din.

— t Maroltove: Bože pravde in Narodne himne so tudi po dinarju.

— t Za Miklavča in Božič je najlepše darilo dobro nalivno pero. Oglejte si bogato izbiro v knjigarni Učiteljske tiskarne.

— t Ferle: »Navodilo k Naši prvi knjigi« rabijo vsi učitelji v I. razredu. Cena izvodu 4 din.

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kroj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

jenka Tilka Juvančič zelo spretno in igralci so se vedli na tujem odru tako sigurno kot bi jih vodila nevidna roka. Želi so zaslužen odobravanje.

Marsikdo je začuden odhajal s te prireditve, videč koliko notranjega veselja in doživljanja je v tem svojevrstnem, nam neslutem svetu. Nad vsem večerom je vladal diš piетete in usmiljenja do teh nedolžnih, globoko čutečih duš.

Obenem pa smo občudovali vzorno vodstvo te prireditve, neizmeren trud, potrpljenje in ljubezen učiteljstva, ki s tako požrtvovalnostjo odkriva otrokom telesne teme pota k lepoti in dobroti njih jasnih duš.

Ta pristrčen večer bo ostal vsem v najlepšem spominu in le želeli je, da pride zavod za slepe iz mrzlega Kočevja v bližino našega kulturnega središča. — ar.

§ Vprašanje: N. M. iz B. Ali je že kaj ukrenjeno radi učiteljskega celibata? Kako dolgo bo še trajala določba, da učiteljica osn., ozir. ljudske šole ne sme vzeti v zakon drugega kot le učitelja, ako hoče, da sama ne izgubi službe, odnosno pokojnine?

Odgovor! Na enako vprašanje smo odgovorili tovarišici Z. M. v 8. št. »Učit. tovariša« z dne 16. sept. t. l. in moremo tudi danes še poudariti, da ne vemo kako dolgo bo trajala določba § 33/8 fin. zakona za l. 1937/38. — Sekcija je pripravila predlog, naj se ta določba ukine z novim fin. zakonom.

— § Vprašanje: T. G. iz K. Sem žena drž. uradnika-učiteljica, ki ne dobiva stanarine. Živela sem v popolnoma ločenem gospodinjstvu, ker nisva službovala z možem v istem kraju in sem prejela od občine stanarino in kurivo. Od 1. aprila 1933 do 1. jan. 1935 pa mi občina tega ni več izplačevala.

a) Ali mi pripada za omenjeni čas stanarina in kurivo?
Odgovor! Stanarina in kurivo vam ne pripada po določbi § 30. fin. zakona za leto 1933/34. (R. K. 82).

Rangna lista

Popravki

Na razna vprašanja sporočamo, da so v rangni listi le napredovanja, ki so bila objavljena v »Službenih novinah« pred 1. septembrom t. l. V informaciji navajamo, da so bila junijska in julijska napredovanja objavljena šele v oktobrskih in novembrskih številkah »Službenih novin« in zato niso vnešena v rangno listo. Kakor smo navedli že na koncu rangne liste, prosimo, da nam posamezniki sporočijo eventualne pomote. Vsako napako bomo popravili z objavo v »Učiteljskem tovarišu«.

Popravljamo:

Kotnik Bogdana, Rečica, 273 in ne 496.
Kotnik Zorko, Rečica, 104 in ne 339.
Kotnik Zorko, Rečica, je napredoval v VIII.

položajno skupino 27. junija 1932. in ne 1933. 27. junija.

Kotnik Bogdana, Rečica, je napredovala v VIII. p. sk. 3. marca 1933. in ne 6. aprila 1934.

Rebolj Viktorija, Trata, je napredovala v VII. p. sk. 9. marca 1933. in ne 11. aprila 1934.

Antolovič Cirila, Dobova, in ne Dobrova, je napredovala v VII. p. sk. 16. februarja 1933. in ne 1. novembra 1935.

Košeniha Ruža, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 4. julija 1932. in ne 11. aprila 1934.

Solak Avgusta, Sv. Lenart, je napredovala v VIII. p. sk. 27. maja 1932. in ne 11. aprila 1934.

Splošne vesti

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Ljubljani se po zadnji odredbi ministrstva prosvete vrše po starem pravilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili svoje prošnje za pristope k izpitu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani, naj se javijo k izpitu 25. t. m. ob pol 8. uri v ravnateljevi pisarni državnega učiteljskega v Ljubljani. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala.

Ravnateljstvo.

— Vranc-Dolganov koncentracijski načrt letnih delovnih enot bo knjiga trajne vrednosti. Če bi se uradni učni načrti tudi izpremenili, bo knjiga aktualna za desetletja. Vsak učitelj, vsaka šola nujno potrebuje tako delo. Prijavite se takoj šolskemu upravitelju, ki ima naročilni list.

— Učiteljske gospodarske ustanove so:

1. Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Knjižarna Učiteljske tiskarne, Podružnica Knjižarne Učiteljske tiskarne.
2. Učiteljska Samopomoč.
3. Hranilnica in posojilnica učit. konvikta v Ljubljani.
4. Učit. gospodarska in kreditna zadruga v Celju.
5. Učiteljski dom v Ljubljani.
6. Učiteljski dom v Mariboru.
7. Učiteljski dom v Rogaški Slatini.
8. Društvo upokojenega učit. v Ljubljani. Snuje se:
9. Učiteljski dom na morju.
10. Učiteljski planinski dom.

— Učiteljski pevski zbor je odsek sekcije JUU v Ljubljani, ki ima za seboj že dobro desetletje uspešnega dela. Poleg številnih koncertov doma je priredil tudi več turnej v inozemstvo, kjer je dostojno prikazoval delo slovenskega učitelja. Sedaj se pripravlja za sezonski koncert v Ljubljani, ki bo v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Z istim programom bo nastopil v Mariboru.

UPZ pa je tudi pedagoška institucija. Iz njegovih vrst je izšlo mnogo pevovodij, a njegov artistični odsek je vsakemu tovarišu z nasveti vedno na razpolago. Ob priliki 100-letnice Levstikovega rojstva je pok. zborov predsednik Emil Adamič priredil glasbeno edicijo »Mladino« in je pripravil priložno pesmarico za razne šolske prireditve. Pregodnja smrt ga je odtrgala od tega dela. Odbor zboru je zopet začel z delom in upa, da bo lahko kmalu postregel svojim tovarišem s tako potrebnim učnim pripomočkom.

Zbor šteje danes okoli 85 članov in članic, potrebuje pa še moške glasove — posebno druge base. Odbor UPZ vabi zato vse tovariše z dobrimi glasovi, da pristopijo k zboru in mu tako pomorejo k ohranitvi slovesa elitne pevske družine. Po odloku ministra prosvete, ki smo ga citirali v predzadnji številki »Učit. tov.«, se jim za pevske vaje in druge zborovske prireditve porabljeni dnevi ne štejejo v reden dopust, temveč se istovetijo z dopusti za zborovanja sreskih učiteljskih društev.

— Kraljevska banska uprava je izdala odlok, da smejo nakupovati šole pri vseh knjigarnah in trgovcih. To je že prej odločilo ministrstvo prosvete, kar smo objavili v »Učiteljskem tovarišu«. Poslužujte se Učiteljske tiskarne.

— Upokojene tovariše in tovarišice, kakor tudi njih soproge in vdove, vabimo k pristopu v »Društvo upokojenega učiteljskega v Ljubljani«. S pristopom so zavarovani za nad 2000 din in plačujejo povprečno manj ko 10 din mesečno.

— Vsi šolski odbori Podmladka Rdečega križa, ki bi želeli nabaviti radioaparate, so naprošeni, da to nemudoma, najkasneje do 1. decembra t. l. javijo Dravskemu banovinskemu odboru društva Rdečega križa, sekciji Podmladka, Ljubljana, Gosposvetska c. 2/II.

Gre se za prvovredne 6 cevne aparate na 3 valovne dolžine, ki jih bo nabavil Glavni odbor za polovično ceno. Gre samo za omejeno število aparatov. — Potrebna pojasnila glede cene in pogojev nabave daje zgornja sekcija.

— Gg. poverjenikom (-icam) Vodnikove družbe. Vse one gg. poverjenike (-ice), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudno prosimo Vodnikova družba, da naj svoje nabiralne pole čimprej pošljejo, da more družbena pisarna pripraviti vse potrebno za ekspedicio letošnjih družbenih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo 15. novembra.

— »Osnove strnjene šolskega dela v teoriji in praksi« Ker sem namesto honorarja prejel od založnice nekaj izvodov navedene knjige, jo nudim onim, ki niso prejeli letošnjih edicij SSM, zlasti novo nameščenim tovarišem (-icam), po znižani ceni. Ker vsebuje knjiga mnogo praktičnega gradiva (primere, okvirne načrte i. dr.), je razrednikom neobhodno potrebna. Plačilo knjige možno na obroke. Pišite na naslov: E. Vrane, uč., Studenci pri Mariboru.

— Tovariš A. Mohor prosi vsa šolska upraviteljstva, ki so prejela njegovo brošuro »Za kralja in dom« in jim je to po proračunu mogoče, da nakažejo malenkostni znesek čimprej, ker mu poteka rok že sredi tega meseca, ko bi moral poravnati stroške za tisk pri Učiteljski tiskarni. Naj bi bilo tovarištvu tudi v praksi, ne samo v teoriji.

— Taksa na račune, katere izdajajo poljedelci-vozniki. Po tar. post. 34. zakona o takсах se plačuje taksa iz tar. postavke samo za račun, ki ga izda trgovec ali obrtnik. Ker poljedelec ni niti prvo niti drugo in se obrtoma ne peča s prevažanjem, ni razloga za pobiranje takse po omenjeni tarifni postavki, in sicer tudi tedaj ne, ako se blago prevaža proti plačilu odškodnine za prevoz. — Pojasnilo ministrstva financ bo gotovo zanimalo podeželske šole, posebno v primerih, kadar zahteva voznik poleg cene za blago tudi plačilo za prevoz.

— Letošnje Vodnikove knjige so že izšle, j. j. bogato ilustrirana Vodnikova pratika za leto 1938., povesti »Strte peruti« Ivan Podržaja, povesti »Sin« Ivana Potrča in Sestovih Sibirskih memoarov »Enaintrideset in eden«. Iskreno pozivamo vse prijatelje lepe knjige, da se takoj prijavijo za člane Vodnikove družbe poverjeniku svojega kraja, odnosno, ako njih kraj morda nima poverjenika, kar pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

— Najuspešnejše nabirajo nove zadružnike pri onih društvih, kjer društvo založi zadružne deleže, člani jih pa v obrokih odplačujejo društvu.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje in odgovor: G. S. v št. I. O šolskih zamudah dobite informacije pri nadrejeni oblasti.

— § Vprašanje: M. B. iz R.: Zakaj učitelji kontraktualci nismo dobili zvišanih plač, ko smo vendar v državni službi in so nam prej bile plače znižane.

Odgovor! Kontraktualci prejemale kot uradniki v službi državne prejemke po pogodbi, ki se niso znižali v letu 1935., zato se tudi s 1. novembrom 1937. niso zvišali.

— § Vprašanje: M. V. iz P. Kakšne osebne in rodbinske doklade pripadajo po novi uredbi učiteljici s 4 otroki, poročeni z možem posestnikom, ki je pogodbeni državni uradnik ter živi ločeno vsak na svojem službenem kraju, otroci pa so pri materi?

Odgovor! Nova uredba ne predpisuje nobenih drugih določil za tak primer, zato ostane pri starem.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Slab nasvet za preosnovo ljudske šole. Pod tem naslovom polemizira »Domovina« 4. X. z Gorenjcem predvsem zaradi poučevanja srbohrvaščine, ki naj bi se poučevala po mnenju dopisnika v »Domoljubu« šele na višji stopnji. Pred vojno — pravi »Domovina« — se je ubijala v glavo nemščina otrokom na večrazrednih šolah že od III. razreda dalje. In tedaj niso imeli ljudje, ki imajo toliko pomislekov in izgovorov proti srbohrvaščini, nobenih pomislekov in nasprotstva proti temu.

— I Pozdrav v šoli. Šolska vodstva so prejela pri nas razpis, naj se uporabljajo samo narodni pozdravi: »Dobro jutro«, »dober dan«, »dober večer«, »lahko noč« in »zbogom!« Gospode pa naj se pozdravlja s »Hvaljen Jezus!« Več o tem piše »Nova doba« od 5. novembra.

— I Zakaj razkol v naši vasi. V tem članku modruje »Domoljub« od 4. novembra na uvodnem mestu o razmerah na vasi. Navajamo mesto, ki govori o učitelju:

»Poleg duhovnika živi na vasi še drugi izobraženeč, to je — učitelj. Prišel je kot mlad fant iz mestnih šol v neznanu mu kmečko vas. Župan in predsednik krajevnega šol. odbora je bil magnat. Prišel je torej v delno službeno odvisnost od njega, a ker je bil magnat navadno tudi gostilničar, se je mladi učitelj nastanil pri njem in dobil tam tudi hrano. Tako je prišlo naše učiteljstvo že v početkih našega šolstva v stik in odvisnost od podeželskih liberalnih magnatov ter se je nato zato že zgodaj razvilo v najbolj zagrizene priganjače našega liberalstva, s čimer je nujno moralo priti v nasprotje z ljudstvom. Po večini se naše učiteljstvo še do današnjega dne ni otreslo te svoje zastrupljene navade in zato najdemo — žal — večino učiteljskega še danes vedno v vrh, kjer se vodi borba proti našemu ljudstvu, kar je seveda v veliko škodo šole, ljudstvu in učiteljstva samega.«

— I Nov pregovor. Med najneprijetnejše zadeve v človeškem življenju spada nedvomno — selitev. Ze pregovor, ki je posebno poznan med naprednim uradništvom in učitelj-

Naša gospodarska organizacija

— Članom Omišalskega doma. Opozorjamo vas na občni zbor »Društva za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju«, ki bo v nedeljo, dne 21. novembra 1937 ob 9. uri v prostorih JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani, Franciščanska ulica 6/I. Vzporedi imate v vabilu, ki je bilo priobčeno v »Učit. tovarišu«, št. 15, od 4. novembra 1937.

— Učiteljski dom v Mariboru. Za »Lukmanov kamen« je daroval tov. St. Blažič iz Studence 50 din. Namesto venca na grob ge. A. Cvetkove, soproge tov. šol. upr. v p. Frana Cvetka, so darovali: Anton Ogorelec, šol. u. v p., Maribor, 100 din, gospa Milka Lovšetova, soproga upravnika U. D. v Mariboru, 50 din; aktivno in upokojeno učiteljstvo šole v Krčevini pri Mariboru, 150 din. Vsem darovalcem prav iskrena zahvala!

Učiteljska tiskarna

— t Vašim otrokom nudi Učiteljska knjigarna bogato izbiro mladinskih knjig po znižanih cenah. Oglejte si našo zalogo, posebno za praznike!

— t Rožmanovo Strojepisje je nujno potrebna knjiga za upravitelje in učitelje, ki imajo pisalne stroje, in za one, ki si ga bodo nabavili. Globoko znižana cena 12 din.

— t Deleži pri Učiteljski tiskarni se bodo po čl. 1. odst. 4. novega zakona o gospodarskih združenjih lahko obrestovali. Tiskarna bo lahko spremenila svoja pravila, da bo obrestovala deleže po 6%. Zadržniki bodo prejeli od deležev obresti, pri nakupu blaga pa 15% popust. Pri teh ugodnostih ne bo nobeden odlašal pristopa k Učiteljski tiskarni.

— t Lavtarjeva Računska začetnica z lepimi nazornimi slikami je najboljši pripomoček pri računskem pouku v I. razredu.

— t Pri pouku iz higiene bodo učitelji s pridom uporabljali knjižice: Rus: Prva pomoč, 20 din, vez. 52 din; Zdravje mladine, 15 din, vez. 25 din.

Dober zadružnik je oni, ki kupuje vse potrebščine v lastni zadrugi.

stvom, pravi: »Bolje je dvakrat pogoreti, kakor enkrat seliti se!« (»Slovenska beseda« od 5. novembra.)

— I O stanovski morali. »Slovenska beseda« od 5. XI. priobčuje izpisek članka, ki je bil objavljen v »Učit. tov.«, in dodaja: Te odkrite in nedvoumne besede so danes neverjetno aktualne in bodo povzročile marsikod skelečo bolečino.

— I Članek o povišanju prejemkov, ki je izšel v »Učit. tov.«, je ponatisnil »Mariborski večernik« v številki 6. novembra.

— I Nov ravnatelj na učiteljskem v Ljubljani. O imenovanju novega ravnatelja piše »Slovenec« od 7. nov. med drugim: Ko so se popravljale/krivice JNS-arskih režimov, ni bilo mogoče prof. Dolencu nadomestiti prestanega preganjanja drugače, kakor s tem, da je bil imenovan na častno in odgovorno mesto na bansko upravo v Ljubljani. Prof. Dolenc prevzema sedaj še bolj odgovorno nalogo, namreč vodstvo nad vzgojo mladih bodočih učiteljev slovenske mladine in zato želimo prof. Dolencu na novem odličnem mestu čim več uspehov.

— I V Kotljah je za 150 otrok ena sama učna moč. Ali je takšno stanje dobro za ljudsko prosveto? (»Slovenec« od 7. nov.)

— I O pok. šol. upravitelju Antonu Sepaherju prinaša »Sobota« od 13. XI. daljši nekrolog, kjer kaže pokojnikove velike zasluge.

— I Na gornjegrajski šoli manjka še vedno ena učna moč. Skrajni čas je, da pristojno oblastvo odpravi ta nedostatek. Pouk trpi, trpijo pa tudi učitelji, ki težko zmagujejo pouk v nabitih polnih učilnicah. (»Nova doba«, 12. XI.)

— I Odkrite besede. Uvodnik »O učiteljski morali«, ki je bil objavljen v »Učiteljskem tovarišu«, omenja tudi Mariborski večernik, 11. XI.

— I V Hraštniku sta upokojena dva učitelja, na njuna mesta še ni nihče imenovan. Že to je za razred silno slabo, če med letom menja učitelja, še slabše pa, če učni eden dva razreda. (»Nova doba«, 13. XI.)

Za dame in gospode zimske plašče, suknje

elegantne, dobre in poceni, od din 360 — dalje, ima v največji izbiri

LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

— t Stenske table za čitanje vam bodo pomagale pri pouku v I. razredu, ko pridete do pisanih črk. 25 listov 60 din. Na močnih lepenkah, 13 tabel 220 din.

— t Za Miklavča in Božič je za otroke najlepše darilo lepa knjiga. Učiteljska tiskarna je določila izredno nizke cene do 24. decembra. Oglejte si bogato zalogo, ko pridete v Ljubljano.

— t Učiteljice ročnih del dobe vse tu in inozemske liste za ročna dela v Učiteljski tiskarni. Oglejte si ob priliki bogato izbiro.

— t Večje šole naj naroče Pavčičeve: Mladina poje (20 din), Narod poje (30 din).

— t Smučarji pozor! Kump: Smučanje 30 din; Kump: Ski 60 din; Badjura: Smučar 30 din; Smuška terminologija 8 din; Zimski vodnik po Sloveniji 20 din.

— t 15% dobe za družniki le pri nakupu blaga za lastno potrebo.

— t Za obrtno nadaljevalno šolo priporočamo: Premelč: Osnovni pojmi mehanske tehnologije v vezi s tvarinoznanstvom 10 din; Premelč: Splošno strojeslovje 16 din; Rožman: Strojepisje 24 din; Ferster: Stavbna mehanika 20 din; Sič: Knjigovodstvo za samouke 10 din.

— t Novakovo: RISANJE; bogato zbirko risb, navadnih motivov itd. primernih za vse razrede narodnih, pa tudi meščanskih šol nudi Učiteljska tiskarna po izredno znižani ceni (100 din).

— t Zirovnikove: Narodne pesmi, I., II. in III. del bi moral imeti vsak učenec. Vsak zvezek stane le 1 din.

— t Maroltove: Bože pravde in Narodne himne so tudi po dinarju.

— t Za Miklavča in Božič je najlepše darilo dobro nalivno pero. Oglejte si bogato izbiro v knjigarni Učiteljske tiskarne.

— t Ferle: »Navodilo k Naši prvi knjigi« rabijo vsi učitelji v I. razredu. Cena izvodu 4 din.

pristopajo vsi društveniki. Naj navedem le nekatera društva, kjer ima UT veliko dobrih in zvestih prijateljev, n. pr.: Kamnik, Kranj, Logatec, Ljubljana, Maribor, Radovljica, Škofja Loka in še druga.

Zadružniki UT so deležni naslednjih dobrin:

1. Pri vseh naročilih in nakupih v UT ima vsak zadružnik 15 % popusta. Tovariš, ki šola svoje otroke v višjih zavodih, dobi v 1 ali 2 letih samo na popustih izplačan večji znesek kot znaša njegov delež.

2. Po novem zadružnem zakonu bo možno obrestovati deleže. Tvoj delež bo hkrati hranilna vloga.

3. Učiteljski tisk je nezavisen. Starejši tovariši se gotovo še spominjajo težkih časov, ko temu ni bilo tako.

4. UT ima z vodstvom stanovske organizacije tesne stike.

5. Učiteljski domovi bodo našli v UT lepo gmotno pomoč, če jo bo vse učiteljstvo podpiralo z naročili, nakupi, z deleži, in skrbelo vselej in povsod za njen razmah.

Od 4200 učiteljev(-ic) — od teh 3300 organiziranih — bi moralo biti 2000 do 3000 zadružnikov, potem bi bilo to povsem naše podjetje, res učiteljska tiskarna.

II. V naši banovini imamo Hranilnico in posojilnico učiteljskega konvikta v Ljubljani in Učiteljsko gospodarsko in kreditno zadrugo v Celju. Oba denarna zavoda poslujeta uspešno in zadovoljivo. Tovariši(-ice), ki imate svoje prihranke ali drugačne denarne zneske, vlagajte jih v ta naša denarna zavoda! Vaš denar je popolnoma varen, vloge se vam kar najbolje obrestujejo.

III. Učiteljska samopomoč v Ljubljani je stanovsko-socialna ustanova, ki je združila v svojem krogu največje število učiteljstva. V začetku novembra 1937 je štela 2612 zadružnikov. Število bi bilo lahko še večje, saj je v US včlanjenega komaj polovica vsega učiteljstva dravske banovine. Zakaj ne več? Pogoj za sprejem v US so lahki, vplačila nizka, dobrine visoke.

Zadružnik postaneš, če si zdrav, ne še 45 let star in plačaš sprejemnih pristojbin od din 97,— do 146,— (po starosti). Kot zadružnik plačaš za vsak smrtni primer din 5,—, enkrat v letu din 10,— za upravno in rezervni sklad; drugih dajatev nimaš.

Dobrine: 1. Ob smrti zadružnikovi dobe njegovi dediči posmrtnino, ki znaša 5 krat število članov v dinarjih. Danes je posmrtnina din 13.060,—.

2. US ima svoj podporni sklad, ki je imel v začetku novembra 1937 priločno din 170.000,—. Iz tega sklada dobivajo zadružniki ob boleznih, težkih nesrečah, pri čakanju na nakazilo pokojnine in ob drugih socialnih potrebah brezobrestna posojila, katera vračajo mesečno v majhnih zneskih. Podporni sklad prihrani članom US letno mnogo tisočakov samo na obrestih in drugih stroških, ki jih zaračunavajo denarni zavodi. Denar tega sklada neprestano kroži med člani US. V 3 letih je prešlo 346 prosilcev okroglo din 700.000,— brezobrestnih posojil.

3. Starostno-podporni sklad posluje od 1. jul. 1935. Imetje tega sklada znaša priločno din 40.000,—. Načelstvo oprošča najstarejše člane vseh članskih prispevkov. Te izpadle zneske nadomešča US z obrestmi od naloženega denarja v tem skladu. Zdaj je oproščenih 10 članov.

4. V US imajo zadružniki lepo moralno oporo. Ali ni prijetna zavest, če vem, da se v boleznih, nesreči ali težki denarni potrebi

lahko zaupno in uspešno obrnem na tovariško ustanovo, če vem, da bo ta ob moji smrti naklonila moji družini lepo denarno pomoč!

Kdor ni zadružnik US, naj se zgleda za sprejem. Ta socialna ustanova ima prostora za vse učiteljstvo, ima pa tudi sposobnost in moč pomagati vsem, ki se zatečejo v njen krog.

IV. Slično US posluje Samopomoč za učiteljske otroke. Izdaja za umrle otroke posmrtnine, ob polnoletnosti njim samim odpravnine. Ta znaša danes okroglo din 3000,—. Tovariši(-ice), ki imate otroke, poskrbite za nje! Vpišite jih v to zadrugo!

V. V naši banovini se vzdržuje ali šele zbira za gradnjo potrebni denar kar pet domov, Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru poslujeta že par let prav uspešno. Obema pa primanjkuje gotovina za večji obrat. Spomnite se teh zbirkami, z darovi, volilj itd. — Zdraviliški dom v Rogaški Slatini ima lepo premoženje, precejšen inventar in nudi svojim članom ob posetu tega zdravilišča lepe ugodnosti. — Naše agilne tovarišice bodo zgradile svoj dom v Ljubljani. Za par let zbirajo prispevke zanj. Gotovo si pa žele večjega zanimanja za njihov dom, večjega števila članic in večjih letnih prispevkov. — Vsako leto poroma precejšnje število naših tovarišev(-ic) k morju, kjer si privoščijo potreben oddih ali popravijo svoje zrahljano zdravje. Za te zbira Društvo za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju članske prispevke, s katerimi bo zgradilo na kupljenem svetu v Omišlju moderen dom za okrevanje. Društvo ima okrog din 100.000,— čistega imetja. Zbrani znesek krije priločno eno tretjino za zgradbo proračunanih izdatkov. Ob našem Jadranu vidite vse polno raznih domov, tudi iz tujih držav. Ali naj bomo res le Slovenci, najbližji sosedi in čuvarji našega morja, brez lastnega zavetja ob njem?

VI. Učiteljstvo ima še vse polno drugih potreb, za katere ne najde vsikdar potrebne pomoči. Podporni skladi pri učiteljskih društvih in pri JUU sekcija Ljubljana, vprašanje podpora za brezposelne abituriente učiteljskih šol, tesnejša povezanost vseh gospodarskih ustanov v gospodarskem svetu pri JUU Ljubljana itd. Težak in še nerešen problem je bolniško zavarovanje. Ko se je pred leti razpravljalo o tem, so pokazala mnoga učiteljska društva prav malo zanimanja in socialnega čuta do svojih bolnih tovarišev(-ic). Pisec tega članka ima skoro vsak dan priliko čitati obupna pisma bolnih prosilcev. Pisma prihajajo tudi od nečlanov. »Nisem član, pa sem bolan in potreben podpore; ali bom dobila podporo do 1. prihodnjega meseca, če se vpišem v zadrugo;« »Če mi podelite za prošeno podporo v polnem znesku, bo vstopil moj mož« itd. Navedeni vzroki niso za ugodno rešitev merodajni, resnična je pa bolezen in potreba po zdravljenju. Na letošnji banovinski skupščini je bil sprejet predlog, da naj se znova razpravlja o bolniškem zavarovanju. Potrebno bi bilo!

Gospodarski svet pri JUU, stalno tajništvo tega sveta, vodstvo JUU sekcija za dravsko banovino, uprave posameznih ustanov, gospodarski odseki po sreskih učiteljskih, razni odposlanci in predavatelji, vsi ti vabijo in kličejo vse učiteljstvo k aktivnemu sodelovanju na stanovsko gospodarskem polju. Tega ne delajo v svojo zabavo in lastno ugodje. Pomagati žele vsem tovarišem(-icam), ki naj iščejo in najdejo potrebno pomoč v gospodarskih ustanovah svojega stanu.

I. K.

Iz seje upravnega odbora

Upravni odbor JUU je izdal o svoji seji sledeče poročilo:

V četrtek 4. in petek 5. novembra 1937. je imel svojo sejo upravni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja, v katerem so vsi predsedniki banovinskih sekcij JUU in člani izvršnega odbora.

tako, kakor je treba in kakor se to zahteva od njega. Zato smatra, da je treba učiteljstvu vrniti vero v pomen njegovega vestnega dela v šoli in ocenjevati izključno po tem delu in po njegovem strogo prosvetnem delovanju med ljudstvom.

Predsedstvo JUU: podpredsednik Stjepan Kranjčević, predsednik Ivan Dimnik in podpredsednik Todor Dimitrijević.

Upravni odbor je razpravljalo o situaciji, ki je nastala v združenju z ozirom na normaliziranje razmer in odnosov. V zvezi s tem, se je bavil tudi z aktualnimi stanovskimi in šolskimi vprašanji. S posebno pažnjo se je razpravljalo o postopku, po katerem bi se narodna šola, učiteljstvo in njegova organizacija posvetila zgolj službi za narod in državo.

Vsi člani so poudarjali željo, naj se učiteljstvu zagotovijo mir in pogoji, pod katerimi se bo moglo v polni meri posvetiti svojemu poklicu. Razpravljalo se je o vseh vzrokih, ki so ovirali učiteljski stan in učiteljsko organizacijo, da nista mogla v zadostni meri izraziti svojega mišljenja o splošno prosvetnih vprašanjih, kakor o likvidaciji nepismenosti, izvedbi osemletnega šolanja, strokovnem spopolnjevanju svojih članov, vzdrževanju šol, celibatu in izenačenju učiteljic v vseh pogledih z učitelji in drugim.

Upravni odbor z zadovoljstvom pozdravlja izjavo g. prosvetnega ministra, da se more le zadovoljni učitelj posvetiti svoji službi

Posebej je bila naglašena potreba prizadevanja za doseg učiteljske stalnosti in avtomatičnega napredovanja.

Odločno se je poudarilo, da se učitelji v nobenem primeru nočejo prostovoljno odreči svojim osnovnim pravicam vzgojiteljev in šolskih delavcev in ne bodo nikoli pozabili, da so učitelji vsega našega naroda in da je v njihovi organizaciji mesto za vse učiteljstvo v naši domovini, pa naj je to učiteljstvo kakršnega koli prepričanja.

Med vsemi člani upravnega odbora iz vseh delov države je vladalo popolno soglasje glede osnovnih smernic organizacije.

S posebno pozornostjo je upravni odbor sprejel poročila o sprejemu izvršnega in nadzornega odbora pri g. prosvetnem ministru, kakor tudi o sprejemu predsedstva tik pred sejo upravnega odbora.

O vseh vprašanjih, ki so s tem v zvezi, je bilo pripravljeno potrebno gradivo.

Jugoslovensko učiteljsko združenje.
Tajnik : Predsednik :
Milinko Lazić. Ivan Dimnik.

Akademija slepe mladine iz Kočevja

Iz oddaljenega Kočevja, tega samotnega tujega otočja sredi našega ozemlja, so prišli v Ljubljano slepi slavniki, da nam pokažejo v pesmi, besedi in kretnji kos svojega notranjega sveta, ki je za nas neslučen, oddaljen in tuj.

Občinstvo, med njimi mnogo odličnih zastopnikov oblasti, je do zadnjega kotička napolnilo franciškansko dvorano in s tem pokazalo svojo ljubezen do njih, ki jih je usoda oropala za najdragocenejši čut, a jim dala v nadomestilo marsikako drugo popolnost.

la, toliko tovarišev je izjavilo, da bodo pristopili, da komaj že čakajo. Edino Janezek Peresce se je nekoliko obotavljalo. Da ima še nekoliko pomislekov, takole zaradi zamere na levo in desno, mogoče je tako društvo kaj spotikljivega, treba bo povprašati. Drugi pa niso imeli pomislekov, silili so, naj se vsa stvar hitro uredi.

In so potem res čisto pravilno ustanovili društvo veteranov, nalepili potrebne kolke in tako dalje. Le zastran imena se niso mogli zediniti. Saj na zunaj so bili res že pravi veterani z oguljenimi suknjami, stariimi klobuki in neobritimi obrazi. Pa zdelo se jim je, da jih mora vezati še kaj drugega. Janezek Peresce je predlagal, da kar se tiče njega, ki se še ni čisto odločil, ali bo pristopil, naj bi se društvo imenovalo enostavno društvo veteranov brez kake določene oznake. To bi bilo primerno za vse narodne potrebe. Stari, devet in devetdeset krat premeščeni učitelj Martin Osat je pa pisano pogledal in mislil, da že zaradi bližnjega jubileja pripada njemu pomembna beseda. Da, seveda, ali bi ne bilo pametno, da bi za ime porabili nekaj bolj aktualnega. Na primer naj bi se društvo imenovalo Društvo veteranov devete skupine.

Z odobravanjem so sprejeli njegov predlog in je bil Martin Osat tudi takoj izvoljen za predsednika veteranov, ker je bil res veterani med veterani, zakaj tolkel je že dvajseto leto v deveti skupini in je upal, da mu tudi trinajsto ne odide.

Le Janezek Peresce je rekel: »Zapik! Tako društvo zame ni več aktualno«. In res ni bilo aktualno, ker je bilo drugi dan v časopisih, da se je pomaknil v osmo skupino.

Martin Osat je pomigal s košato brado in ga črtal iz seznama. Peresce je pa bil tudi tako zadovoljen. Mogoče bo nekoč zbral veterane osme skupine.

Uvodoma je gospodična upraviteljica Bogomira Dobovškova pozdravila občinstvo, v prvi vrsti pokroviteljico prireditve, g. dr. Natlačanovo, in v kratkem orisala razvoj zavoda, ki je bil ustanovljen l. 1918. Deli se na osnovno in obrtno šolo, v Škofji Loki pa ima dom za odrasle. Namen takih prireditev je, približati širšemu občinstvu svet slepih, ki je poln bogatega notranjega veselja in doživetja, čisto svet zase.

Slepa mladina je izvedla prav pester program zelo zanesljivo, lepo in občuteno, da je bilo občinstvo mnogokrat naravnost vžičeno in je klicalo male proizvajatelje ponovno na oder.

Pod vodstvom gospodične Franice Vrhunčeve, najstarejše učiteljice slepih pri nas in dobro znane odlične vzgojiteljice, so zapeli prav občuteno nekaj pesmi. Zanimivo je, da je gojenec Tone Curič sam komponiral godovno budnico imenovani učiteljici in da so tudi pri delu ostalega programa prispevali gojenci sami. Med seboj imajo tudi nadarjeno pesnico. Sploh kažejo pri vsem veliko aktivnost in nenavadno gotovost o orientaciji, da smo se mnogokrat začudeni vpraševali, če so to res slepi.

Peli so tudi sami s spremljevanjem klavirja brez not in drugih pripomočkov. Čutiti je, da jim je petje res notranja srčna potreba in izliv plemenitih občutkov.

Prisrčna je bila simbolična slika s petjem »Rože za Marijo« in drugi prizori ter recitacije.

Zasluzeno pohvalo so žele zlasti deklice, ki so igrale štiročno klavir. Gojenki Merzel in Zupančič sta odigrali Schubertovo »Vojaško koračnico« tako dovršeno, da sta naravnost navdušili občinstvo. Prav tako drugi dve mladi umetnici.

Mnogo smeha sta privabila v dvorano mala pogumna brata Jožek in Drašek, pristna Prleka, ki sta se v svojem narečju originalno predstavila občinstvu in prav po svoje zapela. Občinstvo ju je ponovno klicalo na oder. Posrečena je bila tudi vesela trojka, ki je zelo sigurno izvedla svojo nalogo. Gojenci so si ustanovili celo svoj godalni kvartet, ki je zaigral zelo sigurno nekaj del in pokazal resno stremeljenje po lepi umetnosti.

Kot sem že omenil, je ta prireditev posebno zanimiva zlasti zaradi tega, ker so k programu mnogo prispevali gojenci sami. Tu se vidi volja do dela, iznajdljivost in nadarjenost te mladine. Igrico »Bom že še« je po povesti Jul. Slapšaka priredila nadarjena go-

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri Škofu“
Lingarjeva ulica — Pred Škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

Miha Kobalež:

Veterani

Vse polno je Bogu dopadljivih in mili domovini potrebnih stvari in niso veterani zadnji izmed njih. So tako rekoč veriga iz roda v rod, granitna podpora tradicije in vseh drugih čednosti. Zato so deležni spoštovanja, kakor nihče drugi, ki jih svet pusti, da v miru tolečejo svoj kos črnega kruha in pomokajo kako pipo tobaka.

Tako je premišljeval učitelj Andraž Pohleven. Začel si je ljubega miru, toplih dni in je sklenil, da bo stopil med veterane. Sicer mu je bila še marsikatera stvar nejasna. Na primer, ni vedel, med katere veterane bi stopil, da bi bil deležen vseh dobrot in ljubega miru. Ozrl se je po ljudeh. Toliko sort delovanja je na svetu, da je zmajal z glavo. In so nekatere sorte delovanja še posebno spoštovane. Na primer, je videl veterane, ki so se izkazali v politiki. Te so imeli ljudje še najbolj v časteh. Bili so še vsi dobro ohranjeni, hodili so preudarno in se omalovaževalno ozirali po množici. »Da, ko smo še mi imeli besedo,« so pripovedovali, »takrat je bilo vse drugače«. Andraž Pohleven je vzdihnil in odkimal. Zastran politike si ni belil glave. V politiki ni imel sreče. Pač, nekoč ga je spreletelo navdušenje in v tisti lepi uri se je vzdignil na stol in nagovoril ljudi: »Premili moj narod!« Dalje ni prišel, zakaj prikazal se je mož postave in dejal: »Zapik!« Andraž se je nekaj branil, mož mu je pa odgovoril, da je zastran navdušenja stvar taka, da je treba navdušenje krotiti, kdor ga pa hoče prodajati drugim, mora po tem in tem paragrafu napraviti posebno vlogo in ne sme pozabiti kolkov. Andraž je utihnil. Zdelo se mu je, da so mu celo to navdušenje zamerili in da so nekje pripisali k njegovemu imenu

debelo črno piko. Drugič je bil toliko nepreviden, da se je izrazil, da je premili narod lačen in da zato kriči. Takrat so mu uradno dokazali, da je narod sit in zadovoljen in Andraž je prikimal. Seveda, gospodje že vedo, kako je z narodom. Odložil je nepotrebne skrbi zaradi naroda. To bodo že drugi uredili, je mislil, nekateri ljudje se rodijo ko voditelji premilega naroda, ne bilo bi čednostno, če bi silil med nje in bi jim bil v napoto. Iskal je, kje bi bili kake druge sorte veterani. Pa kjer je potkal, povsod so ga odbili. To je popolnoma nemogoče, so rekli, kaj vendar misli! Komaj ima nekaj let čez trideset in že sili med veterane. Ali se je mogoče kje posebno skazal? Ne, nič takega jim ni mogel povedati. Pogledali so ga sočutno, pobožali svoja odlikovanja in zamrmrali, da bi se šlo dalo kaj napraviti, če bi imel kako odlikovanje. Odlikovanja Andraž ni poznal, odkimal je in se napolil drugam.

Naposled ga je obšla srečna misel, da bi kar sam ustanovil društvo veteranov. Poskočil je od veselja, poveznil na glavo star klobuk in se odpravil k svojemu najbližnjemu sosedu, dve uri hoda daleč. Motal se je po razritih hribovskih poteh in našel tovariša, ko je premišljeval, ali bi za zadnja dva dinarja kupil cigarete ali pismo, ali bi ju podaril brezposelnemu, ki bo potkal na šolske duri. Saj bo tako že čez teden dni prvi.

Kmalu sta bila v besedi, grebla sta z rokami po laseh, iskala z očmi po prazni mizi in popolnoma sta soglašala. Da, res je, popolni veterani so že. Kar ne morejo se več premakniti. Nemara se je sploh svet ustavil. Prihajajo pisma, potrebna in nepotrebna, tistega lepega pisma, ki ga pričakujeta že štiri leta, tistega pisma ni od nikoder. Res je, z vso pravico lahko stopita med veterane.

Koj sta napravila navdušen načrt. Razposlala sta pisma in kolikor sta jih razposla-